

Årsredovisning 2022

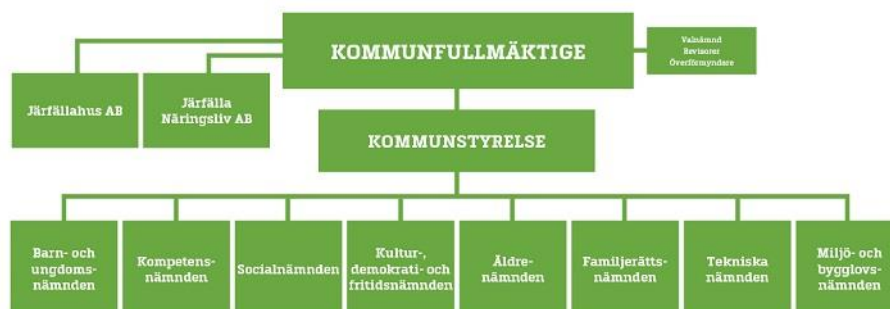
Järfälla kommun

JÄRFÄLLA

Kommunens organisation

Politisk organisation

Schema: Politisk organisation

I Järfälla kommun är det totalt åtta facknämnder med olika ansvarsområden som ligger under kommunstyrelsen. Från och med år 2023 flyttas ansvaret för omsorg om funktionshindrade från socialnämnden till äldre- och omsorgsnämnden som samtidigt byter namn till äldre- och omsorgsnämnden.

Tjänstemannaorganisation

Schema: Tjänstemannaorganisation

Tjänstemannaorganisationen motsvarar i stort sett den politiska organisationen. I något fall arbetar en förvaltning på uppdrag av flera nämnder. Socialförvaltningen arbetar på uppdrag av socialnämnden, äldre- och omsorgsnämnden och familjerättsnämnden. Bygg- och miljöförvaltningen arbetar på uppdrag av tekniska nämnden samt miljö- och bygglovsnämnden.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige

Mandatperiod	2022-2026	2018-2022
Socialdemokratiska arbetarpartiet (S)	19*	18
Moderata samlingspartiet (M)	13	15*
Sverigedemokraterna (SD)	7	8
Vänsterpartiet (V)	7	5
Centerpartiet (C)	4*	3*
Liberalerna (L)	4	5*
Kristdemokraterna (KD)	3	4*
Medborgerlig samling (MED)	2	
Miljöpartiet de gröna (MP)	2	3
Totalt antal mandat	61	61
*Partier i politisk ledning		

Tabell: Mandatfördelning i kommunfullmäktige

Innehåll

En ny riktning för Järfälla	6
Ett år med utmaningar och framgång	7
Förvaltningsberättelse	8
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Fem år i sammandrag	9
Den kommunala koncernen	10
Organisationsschema med ägarförhållanden	10
Kommunkoncernen	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	14
Samhällsekonomin	14
Kommunernas ekonomi	14
Järfällas förutsättningar	15
Händelser av väsentlig betydelse	19
Exploatering	19
Investeringar	20
Tunnelbana till Barkarby	21
Kriget i Ukraina och det samhällsekonomiska läget	21
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	24
Styrning och uppföljning av kommunala bolag	25
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	26
God ekonomisk hushållning	26
Tryggare Järfälla	28
God välfärd	30
Hållbar utveckling	32
Uppföljning av kommunens interna kontroll	34
Uppdrag från kommunfullmäktige	35
Ekonomiskt resultat och ekonomisk ställning	37
Balanskravsresultat	44
Väsentliga personalförhållanden	45
Förväntad utveckling	50
Mål och budget 2023-2025	50
God ekonomisk hushållning	50
Järfälla växer	50
Konjunkturen	51
Demografin	51
Järfällahus	52

Krisberedskap och säkerhet	52
Miljöredovisning	53
Minskad klimatpåverkan	54
God bebyggd miljö	56
Giftfri vardag	57
Ett rikt växt- och djurliv	57
Hållbar konsumtion och hög miljömedvetenhet	58
Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag.....	60
Kommunstyrelsen.....	61
Barn- och ungdomsnämnden.....	64
Kompetensnämnden	67
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden.....	70
Socialnämnden	72
Äldrenämnden	77
Familjerättsnämnden	81
Tekniska nämnden.....	82
Miljö- och bygglovsnämnden.....	87
Järfällahus AB	89
Järfälla Näringsliv AB.....	90
Finansiella rapporter.....	92
Resultaträkning.....	92
Kassaflödesanalys	93
Balansräkning	94
Noter.....	95
Driftredovisning	107
Investeringsredovisning.....	108
Revisionsberättelse	110
Bilaga 1 Uppföljning nämndmål och indikatorer	111

En ny riktning för Järfälla

Jag vill börja med att rikta ett stort tack till samtliga anställda och förtroendevalda för det senaste året. Det har varit ett år med stora utmaningar, där pandemin avlöstes av att vi nu har ett krig i vårt närområde och ett allvarligt ekonomiskt läge. Genom stora insatser från personalen har Järfälla kunnat leverera välfärd och bidragit till tryggheten i människors vardag.

Sedan valet har Järfälla ett nytt politiskt styre bestående av Socialdemokraterna och Centerpartiet i samverkan med Vänsterpartiet. Tillsammans har vi lagt om riktningen i politiken där vi genom en samhällsoffensiv för trygghet ska göra Järfälla till en kommun som präglas av grön tillväxt, trygghet, jämlikhet och gemenskap.

Vi befinner oss i en mycket svår tid. I skrivande stund är det ganska exakt ett år sedan Ryssland inledde sitt oprovocerade och olagliga anfallskrig mot Ukraina. Kriget skapar ett enormt humanitärt lidande samtidigt som det, i kombination med Rysslands energikrig, har stora konsekvenser för världsekonomin. Vi befinner oss i en lågkonjunktur med hög inflation och snabbt stigande räntor.

Vi blir gång efter annan påmind om hur tufft det ekonomiska läget är för Järfällaborna. Det här skapar stor otrygghet och det är vårt ansvar att motverka det. Den kommunala välfärden är en grundbult i människors trygghet, och personalen är den viktigaste resursen.

Trots ett utmanande läge fortsätter Järfälla att utvecklas och ligga i framkant. Vi är en av de snabbast växande kommunerna i Stockholmsregionen. Med våra åtaganden i tunnelbaneavtalet och utvecklingen av den regionala stadskärnan fortsätter vi välkomna såväl företag som nya Järfällabor. I utbyggnaden av kommunen kombinerar vi stadsutveckling med att värna naturen. Genom ett långsiktigt och målmedvetet arbete är Järfälla nu Stockholms bästa friluftskommun.

Kommunen har i många år arbetat målmedvetet för att ställa om och bidra till målen i Parisavtalet. Kommunens arbete har varit framgångsrikt vilket bland annat bevisas genom att Järfälla nu är länets bästa miljökommun, och det ska vi fortsätta vara.

En grundförutsättning för Järfällas fortsatta utveckling och för att våra verksamheter ska kunna leverera välfärd till Järfällaborna är att vi har en ansvarsfull ekonomisk politik. Det betyder att Järfälla ska ha en god ekonomisk hushållning, där nödvändiga investeringar görs i verksamheter och personal. För en god ekonomi handlar inte om att göra stora överskott, utan om att prioritera och fokusera på sådant som bedöms skapa mest nytta för kommunens invånare. Med en ekonomisk politik som sätter Järfällabornas behov främst skapar vi förutsättningar för såväl trygghet som utveckling.

Jag ser fram emot vårt fortsatta arbete tillsammans i en ny riktning för Järfälla.

Eva Ullberg, kommunstyrelsens ordförande

Ett år med utmaningar och framgång

När vi summerar 2022 kan vi blicka tillbaka mot flera stora och viktiga händelser, både positiva och tyvärr negativa. I början av året avlöste den ena krisen den andra. Vi började sakta lämna pandemin bakom oss, men kunde i slutet av februari istället läsa och höra om Rysslands invasion av Ukraina. Vi var åter tvungna att ställa om till akut flyktingmottagning. Men mycket har varit positivt också.

Att vi i början av året lämnade pandemin gav oss möjlighet att på flera sätt återgå till den vardag som var innan allt startade i början av 2020. Jag tänker på fysiska möten och möjlighet att träffa kollegor och andra medarbetare på arbetsplatsen, äta lunch tillsammans och skratta ihop. En del av förändringarna som pandemin tvingade fram är också sådant vi lärt oss uppskatta och som vi kommer att behålla, till exempel möjligheten till distansarbete och den innovations- och utvecklingskraft som väckts till liv under pandemin. Pandemin har också ökat vår medvetenhet om hur sårbara vi är, vilket har gjort att jag tycker att vi står bättre rustade idag än vi gjorde 2020.

Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022 gjorde att vi åter behövde aktivera en organisation kring akut flyktingmottagande. Med erfarenheten och den kunskap kommunen byggde upp under flyktingkrisen 2015 kunde vi trots allt hantera situationen på ett mycket bra sätt och ge de flyktingar som kom till Järfälla ett bra och värdigt mottagande och stöd. Engagemanget och kunskapen i Järfälla kring detta är fantastiskt, inte bara i kommunorganisationen, utan även i civilsamhället som också varit till stor hjälp. Kriget har också medfört ekonomiska utmaningar med ökad inflation och stigande räntor vilket ökat kommunens kostnader. Det har påverkat oss mycket och gör än idag.

Ett år med flera framgångar

2022 har också innehållit flera positiva händelser. Vi har genomfört ett val, vi har tagit fram och förankrat en ny styrmodell för kommunen, vi har påbörjat arbetet med processägarskap inom flera områden och vi har invigt en stor bro över E18 i Barkarby. Bara för att nämna några saker.

Vi har också bedömts av omvärlden i olika rankingar och mätningar. Några exempel:

- I Svenskt Näringslivs ranking över företagsklimatet i kommunerna utsågs Järfälla till bästa klättrare då vi lyfte från plats 134 till plats 69.
- Järfälla fortsätter att klättra i SKR:s öppna jämförelser av kommunernas service till företagen. Vi tillhör topp tre i regionen och topp 20 i landet.
- Järfälla utsågs till Miljöbästa kommun i Stockholmsregionen 2022, och hamnade på fjärde plats i landet när Aktuell Hållbarhet rankade kommunernas miljöarbete.
- Vi utsågs till Bästa friluftskommun i Stockholmsregionen 2022. Undersökningen baseras på en årlig undersökning som Naturvårdsverket gör kring kommunernas arbete med friluftsliv.
- Topplacering för Järfälla i stadsbyggnadsbenchens byggherre-enkät 2022.

Det här har vi gjort med fokus på kvalitet och på vad som är bäst för dem vi är till för; kommuninvånare, företagare och besökare i Järfälla, och i slutändan med ett positivt ekonomiskt resultat. Jag känner mig väldigt stolt över vad organisationen presterat under året.

Vesna Jovic, kommundirektör

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Järfälla kommuns verksamhet det gångna året. Fokus är också på den kommunala koncernen som ger en bild av den samlade kommunala verksamheten, oberoende av hur verksamheten är organiserad.

Förvaltningsberättelsens huvudrubriker följer rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och omfattar översikt över verksamhetens utveckling, den kommunala koncernen, viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning, händelser av väsentlig betydelse, styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten, god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning, balanskravsresultat, väsentliga personalförhållanden samt förväntad utveckling.

Översikt över verksamhetens utveckling

Årets resultat 2022 är positivt för kommunen och uppgår till 493,6 mnkr (2021: 62,4 mnkr) inklusive exploateringar om 296,1 mnkr. Jämförs utfallet med det budgeterade resultatet på 1 000,9 mnkr innebär det en negativ avvikelse på 507,2 mnkr.

Avvikelsen förklaras till största delen av exploateringsresultatet som uppgår till 296,1 mnkr (2021: 498,9 mnkr), vilket är en negativ avvikelse på 649,8 mnkr. Markintäkterna är lägre än budget, vilket beror på förseningar i flera projekt, medan exploateringskostnaderna är högre än budget, vilket främst förklaras av en avsättning för framtida marksanering.

Det verksamhetsrelaterade resultatet, exklusive exploatering och extraordinära kostnader uppgår till 197,5 mnkr (2021: 95,6 mnkr), att jämföra med det budgeterade resultatet om 55,0 mnkr. Det är en positiv avvikelse med 142,6 mnkr. Avvikelsen förklaras till största delen av högre intäkter än budget från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Koncernens resultat uppgår till 764,8 mnkr (2021: 94,9 mnkr) varav Järfällahus 283,2 mnkr (2021: 45,5 mnkr). I bolagets resultat ingår reavinst från en fastighetsförsäljning på 204,6 mnkr.

Sammantaget bedöms god ekonomisk hushållning delvis ha uppnåtts för 2022. De finansiella målen från kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning är uppfyllda medan de verksamhetsrelaterade målen i form av kommunfullmäktiges inriktningsmål *Tryggare Järfälla, God välfärd* och *Hållbar utveckling* bedöms vara delvis uppfyllda för året.

Järfälla befinner sig i en intensiv tillväxtfas och uppvisar hög investeringstakt, hög befolkningsökning samt ett rekordhøgt antal färdigställda bostäder för året. Exploateringen i Barkarbystaden räknas som ett av norra Europas största och mest expansiva stadsutvecklingsområden.

Fem år i sammandrag

Kommunen	2018	2019	2020	2021	2022
Folkmängd	78 480	79 990	81 274	83 170	85 460
Kommunalskatt per hundra kronor	19,15	19,15	19,15	19,15	18,99
Antal färdigställda bostäder	1 000	612	900	867	1 458
Årets resultat, mnkr	160	386	379	62	494
-exklusive exploatering och reavinster	12	52	101	96	198
Verksamhetens bruttokostnader, mnkr	5 085	5 586	5 557	5 806	6 284
Investeringar, mnkr (brutto)	1 151	981	1 233	1 344	1 413
Självfinansieringsgrad investeringar, %	36	68	54	69	63
Soliditet inklusive totala pensionsåtagandet, %	20,3	22,1	24,3	22,3	24,7
Antal årsarbetare	4 180	4 183	4 019	4 093	4 121
Låneskuld, mnkr	2 630	3 130	3 560	4 010	4 160

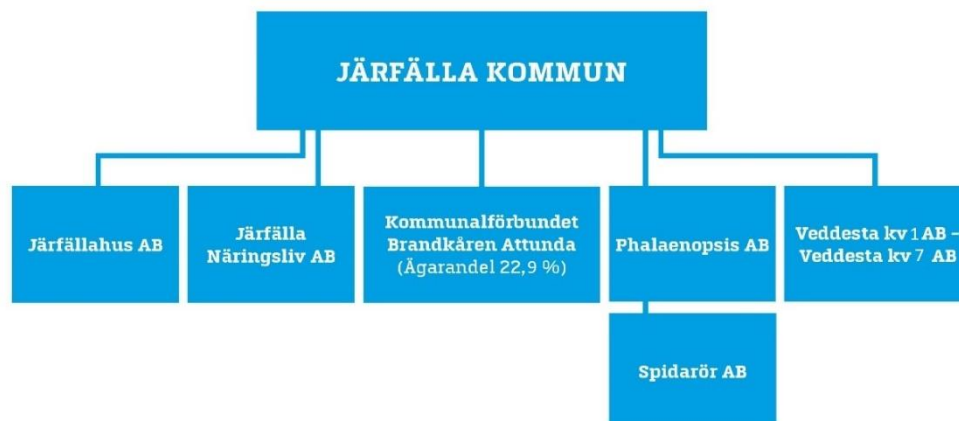
Tabell: Fem år i sammandrag, kommunen

Koncernen	2018	2019	2020	2021	2022
Årets resultat, mnkr	224	427	453	95	765
-exklusive exploatering och reavinster,	76	94	173	102	264
Verksamhetens bruttokostnader, mnkr	5 509	6 014	5 965	6 268	6 719
Investeringar, mnkr (brutto)	1 509	1 340	1 515	1 472	1 487
Självfinansieringsgrad investeringar, %	43	57	54	34	81
Soliditet inklusive totala pensionsåtagandet, %	26	27	28	27	30
Antal årsarbetare (exklusive Brandkåren Attunda)	4 257	4 256	4 091	4 168	4 198
Låneskuld, mnkr	3 415	4 104	4 662	5 261	5 261

Tabell: Fem år i sammandrag, koncernen

Den kommunala koncernen

Organisationsschema med ägarförhållanden

Schema: Järfälla kommunkoncern

Kommunkoncernen

Kommunens koncernföretag omfattar de större företag och kommunalförbund där kommunen har ett betydande inflytande. Dessa är Järfällahus AB, Järfälla Näringsliv AB och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda. Kommunen äger 100 % av aktierna i Järfällahus AB och Järfälla Näringsliv AB. Järfällas ägarandel i Kommunalförbundet Brandkåren Attunda uppgår till 22,9 %.

Utöver dessa aktieinnehav äger kommunen 100 % av aktierna i Phalaenopsis AB (som i sin tur har dotterbolaget Spidarör AB) och 100 % av de sju bolagen Veddesta kv1 AB till och med Veddesta kv7 AB. De sju bolagen har införskaffats för en omstrukturering och externförsäljning av fastighetsinnehaven inom Veddesta 2:2 och Veddesta 2:27. Marken har under 2021 överlåtits från Phalaenopsis AB och Spidarör AB till Veddesta-bolagen. Avsikten är sedan att avyttra Veddesta-bolagen till externa exploatörer, vilka i sin tur kommer att åläggas att genomföra exploatering inom respektive fastighet.

Kommunens samägda företag utan betydande inflytande omfattar de företag där kommunens ägarandel varierar mellan 0,1 och 15 %. Dessa är Söderhalls Renhållnings AB (SÖ-RAB), Stockholmsregionens Försäkrings AB, Barkarby Science AB, Kommentus AB och Kommunalförbundet Norrvatten.

Väsentliga förändringar

Inga väsentliga förändringar har skett under 2022.

Resultat- och kostnadsutveckling

Årets resultat för koncernen uppgår till 764,8 mnkr (2021: 94,9 mnkr). Resultatet är således en väsentlig ökning jämfört med föregående år, främst beroende på höga extraordinära kostnader för utbyggnaden av tunnelbanan (532,1 mnkr) under 2021. Kommunens verksamhetsrelaterade resultat uppgick till 197,5 mnkr under 2022, att jämföra med motsva-

rande resultat under 2021, som uppgick till 95,6 mnkr. Kommunens exploateringsverksamhet påverkade resultatet med 296,1 mnkr under 2022, vilket är högre än motsvarande resultat 2021, som var 498,9 mnkr.

Järfällahus AB-koncernens resultat efter skatt uppgick till 283,2 mnkr under 2022. Motsvarande resultat under 2021 var 45,5 mnkr. Se vidare under rubriken Järfällahus AB. Kommunens andel av Kommunalförbundet Brandkåren Attundas resultat uppgick till 0,6 mnkr under 2022, vilket överstiger resultatet föregående år (0,3 mnkr). Resultatet i Järfälla Näringsliv AB uppgår till 0 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med föregående år då resultatet uppgick till -1,2 mnkr.

Verksamhetens intäkter i kommunkoncernen uppgår till 2 268,9 mnkr under 2022, vilket är en ökning jämfört med föregående år, då intäkterna uppgick till 2 157,6 mnkr. Ökningen beror bland annat på högre intäkter från markförsäljningar. Verksamhetens kostnader uppgår till 6 281,2 mnkr under 2022, att jämföra med 5 856,6 mnkr under 2021.

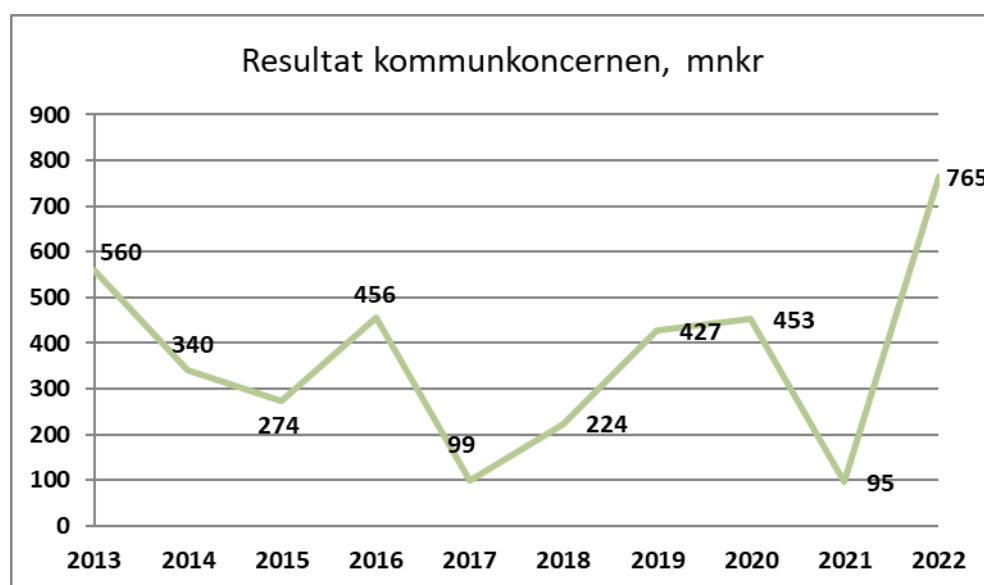

Diagram: Resultat kommunkoncernen, mnkr

Soliditet

Soliditeten mäter hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital och är det enskilt viktigaste måttet på den ekonomiska styrkan, betalningsförmågan, på lång sikt.

Per den 31 december 2022 uppgår koncernens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser till 30,4 %, en ökning från 2021 då soliditeten uppgick till 26,6 %. Resultatet inklusive kommunens exploateringsresultat och JHAB:s reavinst från en fastighetsförsäljning är starkt nog för att trycka upp soliditeten.

Borgensåtaganden

Kommunens samlade borgensåtaganden uppgick vid utgången av 2021 till 1 302,9 mnkr, vilket är en minskning med 153 mnkr jämfört med föregående år.

Av totalbeloppet avser 1 053 mnkr borgen för JHAB, vilket är en minskning med 160 mnkr jämfört med föregående år. Bolagets totala låneskuld är i sin helhet upplånad med kommunal borgen. Det bokförda värdet på Järfällahus byggnader och mark uppgår till 2 442 mnkr. Enligt bolagets årsredovisning uppgår marknadsvärdet till 7 033 mnkr inom

intervallet +/-10%, vilket innebär att det finns en god täckning för kommunens borgensåtaganden.

Borgensåtagandet gällande Järfälla Nya Badanläggning avser en ursprunglig låneram på 215 mnkr och hade vid årsskiftet minskat till 193,5 mnkr.

Åtaganden gällande föreningslivet uppgår till 5,9 mnkr, vilket är en minskning med 1,0 mnkr jämfört med föregående år. Säkerhetsöverlåtelse eller företagshypotek tillämpas.

Järfällahus AB (JHAB)

Bolaget (inklusive dotterbolaget Fastigheten Ålstavägen 18 AB) redovisar ett ekonomiskt resultat efter skatt på 283,2 mnkr (2021: 45,5 mnkr). En fastighetsförsäljning under året har gett en reavinst på 204,6 mnkr. Intäkterna har ökat med 34,3 mnkr under året, samtidigt som driftskostnaderna har ökat med 25,5 mnkr. De intäkter som ökar mest är övriga intäkter, till exempel försäkringsersättningar. De kostnader som ökar är främst fastighetsanknuten administration. Underhållskostnaderna ligger på samma nivå som under 2021.

Låneskulden uppgår till 1 053 mnkr, den har minskat med 160 mnkr under året som ett resultat av reavinsten från fastighetsförsäljningen.

Kommunens avkastningskrav är att JHAB ska redovisa ett resultat efter finansnetto, exklusive extraordinära kostnader och jämförelsestörande poster, på minst 5 % av omsättningen. För 2022 uppgår den faktiska avkastningen till 11 %. Bolagets ordinarie aktieutdelning till kommunen uppgick till 2,6 mnkr 2022, vilket är en ökning från 2021 då utdelningen uppgick till 2,1 mnkr. Utöver det har bolaget lämnat en värdeöverföring till kommunen på 10,0 mnkr avseende sociala och trygghetsskapande insatser.

Årets investeringar i materiella och immateriella tillgångar uppgår till 51,7 mnkr (2021: 116,7 mnkr).

Soliditeten uppgår till 59,4 %, vilket är en ökning jämfört med 2021, då soliditeten uppgick till 48,5 %.

JHAB:s resultat- och balansräkningar med sammanfattning av 2022 redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

Järfälla Näringsliv AB (JNAB)

Bolaget är ett av Järfälla kommun helägt bolag med uppdraget att bedriva kommunens näringslivsarbete. Resultatet före skatt 2022 uppgår till 0 mnkr (2021: -1,2 mnkr).

Verksamheten i bolaget kommer att överföras till kommunen från och med 1 januari 2023.

Kommunalförbundet Brandkåren Attunda

Brandkåren Attunda redovisar ett resultat på 2,7 mnkr 2022 (2021: 1,2 mnkr). Balanskravet har uppnåtts för 2022.

Investeringarna uppgick till 83,1 mnkr (2021: 50,4 mnkr). Soliditeten uppgår till 13,1 % (2021: 13,5 %). Investeringarna avser främst färdigställandet av den nya brandstationen i Märsta (Sigtuna kommun), en investering som totalt är budgeterad till 106 mnkr.

Järfälla kommuns ägarandel på 22,9 % innebar en kostnad för kommunen på 44,8 mnkr 2022 (2021: 44,0 mnkr).

Välfärdstjänster i extern regi

I Järfälla kommun drivs en stor del av välfärdstjänsterna i extern regi. År 2022 utfördes cirka 42,0 % (2021: 42,3 %) av välfärdstjänsterna, motsvarande 1 478 mnkr i extern regi. Med välfärdstjänster menas verksamhet som erbjuds kommuninvånarna där andel köpt verksamhet i extern regi relateras till sammanlagt köp och intern drift. Olika delar av kommunens verksamheter har olika stor andel i extern respektive egen regi. Diagrammet nedan visar fördelningen mellan extern respektive egen regi inom varje nämnd.

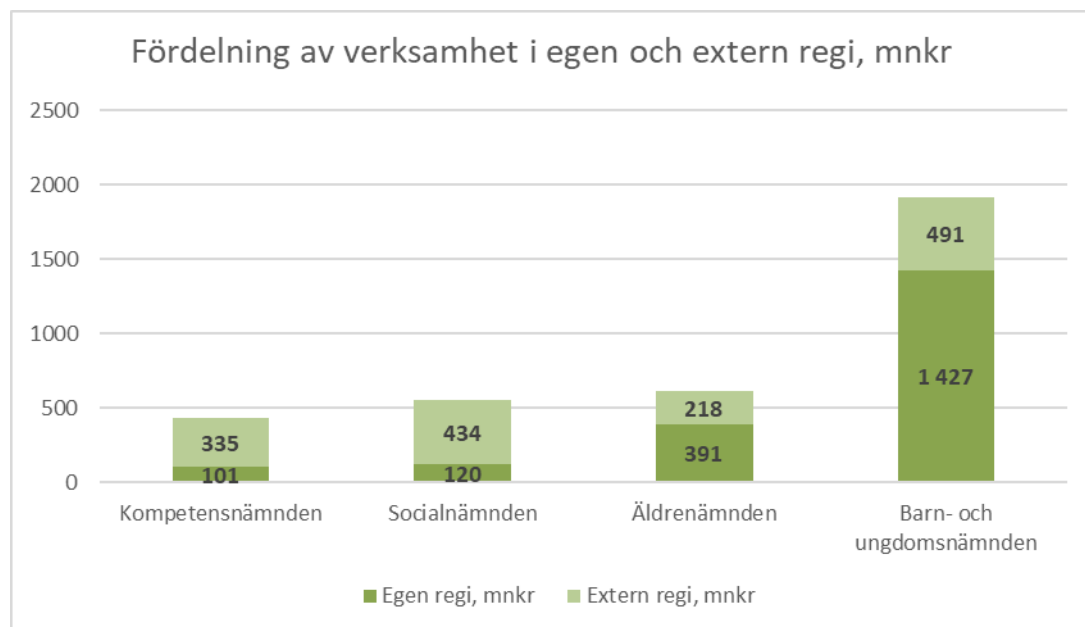

Diagram: Fördelning av verksamhet i egen och extern regi, mnkr

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomin

Efter pandemiåret 2020 som gav en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden, vände ekonomin uppåt och BNP ökade med 4,9 % år 2021, jämfört med nedgången på -3,1 % år 2020. Återhämtningen fortsatte in på 2022, men redan i slutet av 2021 kunde en överhettning skönjas som accentuerades av utbudsstörningar med ökande priser på främst el och drivmedel som följd. I februari 2022 inledde Ryssland invasionen av Ukraina vilket snart ledde till att priser på el och energi, livsmedel och råvaror ökade ännu fortare. Den breda inflationsuppgången var ett faktum.

KPI ökade för 2022 med 8,4 % jämfört med 2,2 % 2021. BNP-uppgången bromsade in och landar för 2022 på 2,7 % för att spås bli negativ -1 % 2023. Arbetslösheten minskade snabbt efter uppgången i inledningen av pandemin men har bottnat för att därefter sakta börjat öka. Årssiffran för 2022 var 7,5 % mot 8,8 % 2021. En uppgång väntas 2023 till 8,2 %. Utvecklingen av långtidsarbetslösheten är något som också oroar.

Riksbankens krafttag mot inflationen har inneburit en snabb höjning av styrräntan från 0 till 3 % i början av 2023, med risk för ytterligare höjning. Höjda boendekostnader och priser på varor och tjänster är ansträngande för hushållen och tanken är att den avkylande effekten ska resultera i att inflationen backar tillbaka till målet 2 %. I inledningen av 2023 kommer fortfarande inflationen vara hög men spås gå tillbaka mot slutet av året. KPI 2023 prognostiseras till 8,2 % och 2024 till 1,2 %.

Till följd av situationen märks en nedgång av bostadspriserna, dock inte så dramatisk utan prisläget är fortfarande högre än strax innan pandemin. Kraftigare befaras dock nedgången i byggsektorn kunna bli, vilket är en extremt konjunkturkänslig bransch. Lågkonjunkturen tros nu hålla i sig under 2023 och 2024. Vändningen kommer och BNP 2024 blir positiv med 1,6 % men ekonomin spås ha återhämtat sig först 2025 då vi får se normala tillväxttal på cirka 2,5 % och början till en minskande arbetslöshet.

Kommunernas ekonomi

Den nominella skatteunderlagsutvecklingen har varit god efter pandemin och SKR:s prognoser har successivt reviderats upp under 2022 och landade slutligen på 5,4 %, vilket bidrar till kommunens goda resultat för året. Framåt håller utvecklingen av skatteunderlaget i sig, även om en inbromsning kan ses 2023 (3,8 %) för att därefter öka 2024 (4,4 %).

Det stora bekymret är dock det reala skatteunderlaget. De senaste årens låga kostnadsutveckling i sektorn vänder spikrakt uppåt. Inflationen slår brett mot alla inköp, pensionskostnaderna räknas upp med KPI, och risk finns även för att inflationen på sikt kommer att driva upp lönekostnaderna. Till det kommer fördyrade investeringar och höga upplåningskostnader. Jämförs skatteunderlagets utveckling med prisutvecklingen beräknas skatteunderlaget reallt att minska under 2023. Enligt SKR:s senaste prognos uppgår

minskningen till -2,9 %. Pris- och ränteutvecklingen urholkar snabbt det ekonomiska utrymmet i kommunsektorn.

Många kommuner och regioner har upplevt ett par tre goda år med ökade statsbidrag och full täckning för merkostnader kopplat till pandemin, något minskade kostnader i övrigt och en snabb och oväntad återhämtning i skatteintäkterna. Det resulterade i att ett försvinnande litet antal kommuner och regioner uppvisade underskott åren 2021 och 2022. Många har säkerligen kunnat lägga undan medel till de sämre tider som nu står för dörren.

Inför 2023 har många kommuner och regioner istället sänkt sina resultatmål och ett par av regionerna till och med lagt budgetar i obalans. Järfälla hade en viss ekonomisk fallhöjd och har lagt en budget i balans inför 2023 men på det mycket låga resultatet 0,1 %. Som en tillfällig åtgärd för att inte tvingas skära omotiverat mycket i välfärden i ett mycket speciellt läge var det nödvändigt, men det innebär också att kommunen inte har någon fallhöjd kvar om konjunkturen fördjupas och förlängs, vilket det kommer allt fler tecken på. Budgetarbetet inför 2024 kommer därmed bjuda på stora ekonomiska utmaningar för kommunen att hantera.

I höstbudgeten 2022 tillförde den ny tillsatta regeringen generella statsbidrag till sektorn men kanske till en lägre nivå än önskat och förväntat av många kommuner. Ett viktigt skäl som framfördes var att man inte med en expansiv finanspolitik ville sätta krokben för den penningpolitik som Riksbanken nu bedriver med mål att stävja inflationen. Det innebär att det inte heller går att hoppas på större höjningar inför 2024.

Järfällas förutsättningar

Rekord i nya bostäder

Bostadsbyggandet i Järfälla nådde under 2022 en ny rekordnivå. Totalt i hela kommunen färdigställdes 1 458 bostäder under året. Den större delen avser exploateringen i Barkarbystaden och influensområdet till tunnelbanan där antalet uppgick till 1 323 bostäder. Antalet färdigställda bostäder är därmed det högsta någonsin i Järfälla enligt tillgänglig statistik som sträcker sig tillbaka till 1975. Bostadsbyggandet har under de senaste åren växlat upp i kommunen och sedan 2015 har det färdigställts minst 500 nya bostäder varje år. Endast något enstaka år på 80- och 90-talen kom bostadsbyggandet upp i denna nivå. På grund av konjunkturläget är det fortsatta bostadsbyggandet högst osäkert men redan påbörjade byggnationer gör att antalet färdigställda bostäder ändå spås nå cirka 1000 stycken år 2023. En inbromsning och eventuell paus innan fler projekt påbörjas är sannolik men påverkar först 2024 och framåt.

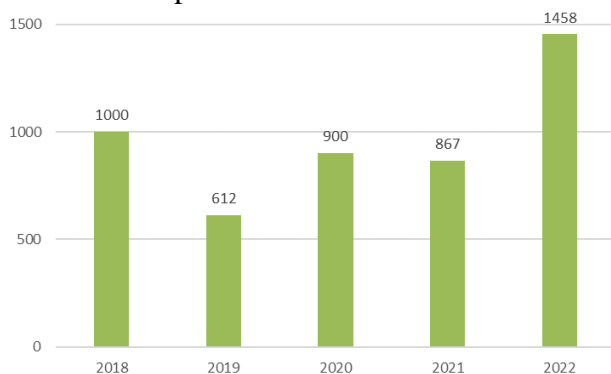

Diagram: Antal färdigställda bostäder. Källa åren 2018-2021 SCB, 2022 Järfälla kommuns bygglovsavdelning

Befolkningen ökar rekordsnabbt

I takt med en hög exploateringstakt och att bostäder färdigställs ökar befolkningen i kommunen. Den 31 december 2022 hade Järfälla kommun 85 460 invånare, vilket är en ökning med 2 290 invånare eller 2,8 % jämfört med 2021. Det är en något högre ökning än den senaste befolkningsprognosen som togs fram under året, men något lägre än den tidigare befolkningsprognos som låg till grund för budgeten 2022. Ökningstakten är historiskt hög, åren 2016-2018 var ökningen också hög på 2,7 % per år men ökningen 2022 är den högsta som uppmätts i kommunen sedan början av 70-talet.

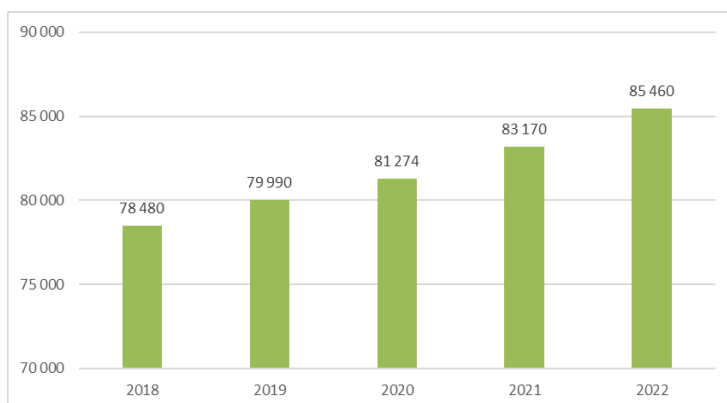

Diagram: Antal invånare i Järfälla kommun den 31 december respektive år. Källa SCB. Observera att axeln inte börjar på noll.

Det som gör att folkmängden i Järfälla ökar jämfört med året innan är framför allt inflyttningen. 9 643 flyttade till kommunen och 7 842 flyttade från kommunen vilket innebär ett flyttningsöverskott på 1 801 personer. Födelseöverskott var 399 personer, 1 003 födda och 604 avlidna under året.

Eftersom befolkningen ökar något långsammare än budgeterat redovisar flera verksamheter lägre utfall för sina volymer. Eftersom exempelvis antal barn och elever är lägre än budget, är kostnaderna för kommunen också lägre och nämnderna redovisar volymöverskott. En analys visar att de senaste årens färdigställda bostäder till övervägande del är små i storleken vilket kan påverka inflyttningen avseende hur många nya invånare varje färdigställd bostad bidrar med. Antagen åldersstruktur på inflyttarna kan också påverkas och resultera i färre barnfamiljer och fler unga vuxna på grund av detta. Det är viktigt att följa befolkningsutvecklingen noggrant och löpande revidera prognoserna så att investeringar i nya verksamhetslokaler och rekrytering av ny personal sker i den takt som behovet uppstår.

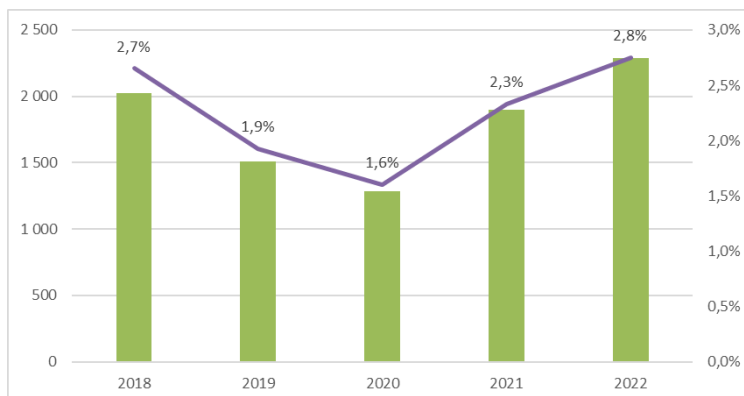

Diagram: Befolkningsförändring. Förändrat antal och procentuell förändring. Källa SCB.

Befolkningen beräknas fortsätta öka i hög takt. Enligt senaste befolkningsprognosen kommer invånarantalet i Järfälla nå 100 000 år 2030. År 2040 kommer befolkningen vara cirka 112 000 och år 2050 cirka 122 000 invånare. Ökningstakten kommer därmed vara som högst de närmaste åren fram till 2030 för att därefter avta något. Konjunkturläget kan resultera i att utvecklingen blir långsammare under ett par år.

Arbetslösheten har minskat

Andelen öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd i Järfälla uppgick i december 2022 till 8,2 % av arbetskraften i åldern 16-64 år. Det var en minskning med 0,3 procentenheter sedan december 2021. Motsvarande tal för Stockholms län är 6,3 %, en minskning med 0,4 procentenheter på ett år. För riket som helhet ligger talet på 6,6 %, en minskning med 0,6 procentenheter på ett år.

För riket och länet tangerar nu arbetslösheten de lägsta nivåerna som uppmättes före pandemin, första halvåret 2019. Redan i slutet av 2019, innan pandemin bröt ut, började arbetslösheten stiga. Ökningen tog fart under pandemins nedstängningar och nådde kulmen sommaren 2020 innan regeringens omfattande åtgärder för att motverka varsel och uppsägningar sattes in och började ge resultat. Högsta uppmätta nivå var i Järfälla 10,2 %, i länet 8,9 % och i riket 9,2 %. I pandemins kölvatten har ekonomin därefter också återhämtat sig snabbt och under 2021 och 2022 har arbetslösheten fortsatt minska.

I Järfälla kommun är arbetslösheten emellertid fortfarande en procentenhet över nivån före pandemin. I Järfälla är andelen utrikes födda betydligt högre än i Stockholms län. Då utrikes födda generellt sett har svårare att komma in på arbetsmarknaden är det sannolikt en bidragande orsak till Järfällas relativt höga arbetslöshet. Antalet långtidsarbetslösa (över 24 månader) har ökat under de två senaste åren, först i slutet av 2022 ses en liten minskning. Det tyder på att de som står längst ifrån arbetsmarknaden fortfarande har svårigheter att hitta tillbaka till egen försörjning. Det väntas få konsekvenser för kommunen i fråga om ekonomiskt bistånd såväl som behov av arbetsmarknadsinsatser. Insatser har också pågått under året inom ramen för kompetensförvaltningens arbetsmarknadsenhet, men antalet deltagare i insatser har minskat. Antalet deltagare i vuxenutbildningen har också minskat 2022 jämfört med året innan.

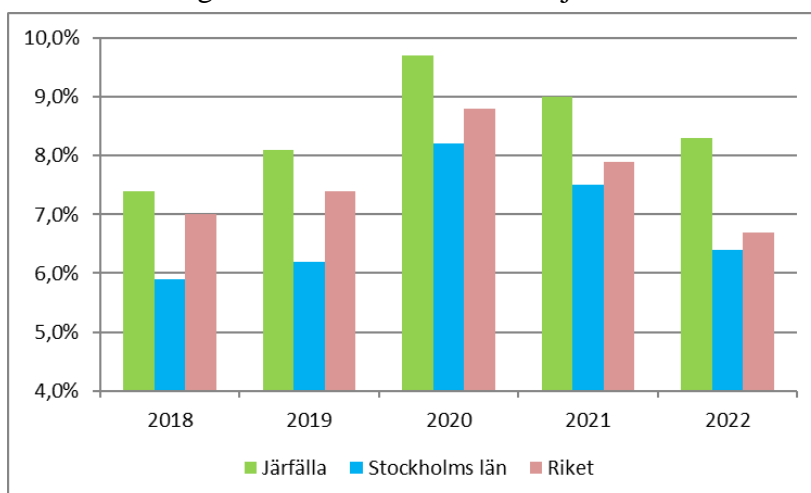

Diagram: Andel öppet arbetslösa och arbetssökande i program med aktivitetsstöd i kommunen, länet och riket. Observera att axeln inte börjar på noll.

Arbete och näringsliv

Antalet förvärvsarbetande med arbetsställe i Järfälla ökade med 304 personer till 27 457 under 2021 (2022 års siffror publiceras senare under 2023). Det motsvarar 69,0 % av antalet sysselsatta boende i Järfälla som uppgick till 39 789 personer i slutet av 2021, en ökning med 1 038 personer. Jämfört med året innan är det en minskning med 0,7 procentenheter, vilket innebär att arbetskraften i Järfälla ökar snabbare än antalet arbetsställen, vilket bidrar till en större arbetspendling inom regionen.

2022 etablerades 420 nya företag i kommunen, 2021 var ökningen 412 nya företag. Antalet konkurser 2022 var 56 stycken, en något högre nivå jämfört med 2021 då antalet var 48 st. I samband med konkurserna har 48 personer blivit uppsagda under 2022, jämfört med 64 personer år 2021. Det är en tydligt lägre nivå än 2020 då siffran var 186 personer.

Händelser av väsentlig betydelse

Exploatering

Året har präglats av stor oro och osäkerheter utifrån det rådande marknadsläget. Kriget i Ukraina, effekter av pandemin, ökade tillverknings- och produktionskostnader har lett till en inbromsning av byggandet under året. Intresset för att utveckla fastigheter i Järfälla bedöms dock som fortsatt starkt.

Exploateringsprojekten innehåller både drift- och investeringsredovisning. Driftredovisningen utgörs av intäkter och kostnader och påverkar årets resultat. Investeringsredovisningen innehåller inkomster och utgifter och ingår som en del av investeringsbudgeten.

Totalt exploateringsnetto för 2022 är -479,5 mnkr. Det är -584,7 mnkr lägre än budgeterat. Resultatpåverkande del är 296,1 mnkr eller -649,7 mnkr lägre än budget. Avvikelsen beror dels på förändrade tidplaner dels på en avsättning för marksanering.

Den största avvikelsen i utfallet jämfört med budget är markintäkter. Flera intäkter inom Barkarbystaden 4, Veddesta 1, Veddesta 2 och Stäkets företagspark har flyttats fram i tid. Orsaken till att intäkterna flyttas fram är revideringar i tidplaner. Av de resultatpåverkande intäkterna på 700,2 mnkr utgörs merparten av markintäkter eller 620,5 mnkr. 67 % av markintäkterna finns inom Barkarbystaden och 33 % inom övrig exploatering i Järfälla.

I resultatet har en kostnad om 280 mnkr tagits för sanering av den nedlagda brandövningsplatsen i norra delen av Barkarbyfältet. Kommunen har i egenskap av markägare ett åtagande att sanera marken från PFAS oavsett om Barkarbystaden byggs ut eller inte. Som en följd av pågående exploatering av Barkarbyfältet har kostnaden för sanering tagits via exploateringsnettot.

	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Utfall 2021
Resultatpåverkande:				
Intäkter, detaljplan, markförsäljning	1 128,6	700,2	-428,4	595,0
Kostnader, detaljplan, utredningar	-182,8	-404,1	-221,3	-96,1
Nettointäkter, till årets resultat	945,8	296,1	-649,7	498,9
Investeringar:				
Inkomster, avgifter	45,3	62,1	16,8	21
Utgifter, gator, parker, VA mm	-885,9	-837,7	48,2	-789,6
Nettoutgifter, investering	-840,6	-775,6	65,0	-768,6
Summa exploateringsnetto	105,2	-479,5	-584,7	-269,7

Tabell: Exploatering. Resultatpåverkande del, investeringar samt totalt exploateringsnetto.

Investeringsinkomsterna som hänförs till exploateringsverksamheten består främst av avgifter för VA-anslutningar. Under året har inkomsterna varit högre än budgeterat.

Fler projekt befinner sig i genomförandeskedet och under året har även Ballstadalen och Kafferosteriet övergått till det skedet. Exploateringsens investeringsutgifter uppgår till 837,7 mnkr vilket är 48,2 mnkr lägre än budgeterat. Av de totala utgifterna är cirka 90 % hänförliga till Barkarbystaden och cirka 10 % till övrig exploatering i Järfälla.

Investeringar

Av årets investeringsbudget på 2 331,3 mnkr netto, inklusive ombudgetering, har 1 338 mnkr förbrukats, vilket är en budgetavvikelse på 993,3 mnkr och en genomförandegrad på cirka 57 %. En förklaring till genomförandegraden är tidsförskjutningar av upphandlingar som är försenade, överklagade eller saknar anbud. I vissa fall har lösningen varit att i större utsträckning samordna upphandling av investeringsprojekt. Andra betydande orsaker är prioritering av exploateringsprojekt och samordning mellan investeringsprojekten. För fleråriga investeringsprojekt kan fördelning av medlen variera mellan budget och utfall per år av olika orsaker, men totalt sett ändå hålla sin budget.

Investeringsredovisningen bygger på samma verksamhetsindelning som driftredovisningen men är inte lika detaljerad. Indelningen visar inom vilka verksamheter investeringar har gjorts, och de består främst av investeringar i samhällsfastigheter och infrastruktur.

Exploateringsens utgifter på 837,7 mnkr omfattar den klart största delen av infrastrukturinvesteringarna, 648,8 mnkr, men också den största delen av investeringarna i affärsverksamheterna, 188,9 mnkr. Under året har investeringarna i infrastruktur som inte är relaterade till exploatering varit 123,2 mnkr varav gator och vägar 80,2 mnkr och parker 23,3 mnkr. Affärsverksamheternas utgifter utanför exploatering uppgick till 142,3 mnkr.

Investeringarna inom den pedagogiska verksamheten med utfallet 210,6 mnkr (budget 619 mnkr) är till största del fastighetsinvesteringar. Ett exempel på detta är Ålstaskolan med utfallet för året om 71 mnkr (budget 142,7 mnkr) i Barkarbystaden. Skolan kommer starta i de nya lokalerna höstterminen 2023 för årskurserna F-3 och på sikt bli en F-6 skola.

Även inom verksamheten vård och omsorg med utfallet 32,4 mnkr (budget 219,5 mnkr) är huvuddelen fastighetsinvesteringar. Under året har främst reinvesteringar i befintliga fastigheter utförts för 14 mnkr samt nyinvesteringar på 11,8 mnkr (budget 172,4 mnkr). Projektet särskilt boende Viksjö med ett utfall på 0,2 mnkr för 2022 (budget 147 mnkr) har försenats på grund av överklagande av upphandlingen. Inom verksamheten kultur och fritid med totalt utfall 22,6 mnkr (budget 133,9 mnkr) har flera investeringar försenats och planeras istället att genomföras 2023.

Nämnderna har under året arbetat med att förbättra prognossäkerheten för kommunens investeringar och detta arbete har gett gott resultat. Investeringsprognosen per augusti låg mycket nära årets utfall.

Se även tabeller i avsnittet investeringsredovisning under finansiella rapporter i slutet av årsredovisningen.

Tunnelbana till Barkarby

I Stockholmsöverenskommelsen från 2013 regleras att de berörda parterna gemensamt finansierar utbyggnaden av tunnelbanan, och för Järfälla medför det medfinansiering på 800 mnkr. Våren 2016 genomfördes i samverkan mellan parterna ett åtgärds- och optimeringsarbete för att enas om en effektiv anläggning inom ramen för Stockholmsöverenskommelsen. Det resulterade i en ny betalningsplan i 2016 års prisnivå med en fördyring av projektet för kommunen med 86 mnkr.

I maj 2017 slöts ett avtal mellan Järfälla kommun och Stockholms läns landsting. Avtalet är ett tilläggsavtal till genomförandeavtalet för tunnelbana till Barkarby och gäller finansiering av en extra tunnelbaneuppgång och biljetthall vid Barkarby station (Veddesta). Som en konsekvens av tilläggsavtalet redovisades en extraordinär kostnad om 91 mnkr i bokslutet 2017.

Nya genomlysningar har gjorts under 2019 och 2020 av hela utbyggnaden av tunnelbanan i Stockholm, vilka visar på väsentliga fördyringar. Förhandlingar mellan parterna ägde rum under 2020-2021 och i april 2021 träffades ett reviderat avtal. Avtalet innebar en fördyring för Järfälla kommun med 489 mnkr samt kostnad för KPI-uppräkningsindex (konsumentprisindex) från 2016. Totalt uppgick kostnaden till 532 mnkr, vilket redovisades som en extraordinär kostnad i bokslutet för 2021. Järfällas medfinansiering uppgår därefter enligt den reviderade betalplanen totalt till 1 384 mnkr exklusive tunnelbaneuppgång (91 mnkr) och KPI-uppräkningsindex.

Under 2022 uppgick KPI till 12,3 %, vilket medfört att kostnaden för KPI-uppräkningsindex stigit kraftigt. KPI-uppräkningsindex beräknas både på medfinansieringen av tunnelbanan och på förskottering till staten och sammantaget uppgår nettot av kostnad och intäkt till -70,4 mnkr under 2022.

Kriget i Ukraina och det samhällsekonomiska läget

Rysslands invasion av Ukraina har direkt påverkat flera av kommunens verksamheter genom de flyktingar som har anlant till Sverige för att söka skydd från kriget. Sanktioner mot Ryssland och landets energikrig mot övriga Europa har gett följdverkan i stigande el- och energipriser och hög inflation för de flesta andra varor och tjänster. Det har i sin tur resulterat i att Riksbanken liksom andra centralbanker har tvingats att höja räntorna kraftigt. Sammantaget påverkas samhällsekonomin på ett påtagligt sätt och resulterar i ett ansträngt ekonomiskt läge för såväl kommunens invånare som för de flesta av kommunens verksamheter.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kriget har inneburit att ett antal ukrainska flyktingar har kommit till kommunen och kommunen har fullgjort sitt åtagande på området. Järfälla har bistått Migrationsverket vad gäller evakueringsboende och tagit emot 85 personer enligt massflyktsdirektivet. Mottagandet har medfört extra kostnader men ersättningen från Migrationsverket har helt täckt kostnaderna.

Det ändrade säkerhetspolitiska läget innebär att Sveriges och Järfällas förmåga att hantera höjd beredskap behöver stärkas. I Järfälla har ett förberedelsearbete inom krisberedskap

initierats. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret. Arbetet kopplat till krisberedskap kan komma att behöva intensifieras beroende på utvecklingen.

Inflation och ränteökningar innebär en stor osäkerhet inom byggsektorn, vilken alltid påverkas markant av konjunktursvängningar. Kostnader, intäkter och tidplaner för färdigställande av bostäder och verksamhetslokaler påverkas, risken ökar att planerad exploatering och investeringar kommer att skjutas på framtiden. Detta får ett antal konsekvenser, för hela samhällsutvecklingen om utbyggnaden i Barkarbystaden försenas och från ett verksamhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv för kommunen.

Räntekostnaderna för kommunens lån ökar markant och tar utrymme från kärnverksamheten. Pensionskostnaderna för kommunen räknas upp med inflationen vilket innebär en markant kostnadsökning de närmaste åren. Kommunens finansiella åtagande i tunnelbaneprojektet fördyras också av inflationen.

Konjunkturläget innebär en påminnelse om vikten av en långsiktig finansiell planering. Under 2022 har en finansiell analys på 15 års sikt presenterats.

Barn- och ungdomsförvaltningen

Under våren inleddes ett arbete med att rekrytera behörig lärare i ukrainska till Järfälla språkcentrum. Mottagningsteamet skalade upp kapaciteten och lärare flyttades temporärt från ordinarie undervisning till pedagogisk kartläggning inom mottagningsteamet. Fram till höstlovet organiserades centraliserade förberedelseklasser för de ukrainska flyktingarna. Förberedelseklasserna har nu avvecklats och eleverna är i ordinarie verksamhet. Under 2022 har Järfälla språkcentrum mottagit 94 nyanlända barn från Ukraina till förskoleklass och grundskola. I slutet av året gick 65 ukrainska elever i Järfällas skolor.

Inflationen drabbar framför allt inköp av livsmedel och förbrukningsmaterial till skolor och förskolor.

Kompetensförvaltningen

Den höga inflationen innebär hittills högre kostnader för varor och tjänster inom verksamheterna, inte minst livsmedel och förbrukningsmaterial. En av de högsta kostnadsökningarna ses för byggmaterial som används inom gymnasiets yrkesprogram.

På sikt när effekterna av lågkonjunkturen märks, påverkar det nämndens verksamheter i högre grad. Framåt kan det resultera i ett ökat behov av stöd till individer som är arbetssökande och även efterfrågan på utbildning kan komma att öka.

Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen

Inflationen och kostnadsökningar, framför allt gällande el, energi och transporter, samt kostnader för övriga inköp, påverkar ekonomin negativt. Hög indexuppräknings har påverkat lokalhyran för externa inhyrningar såsom Bas Barkarby. Även högre räntor påverkar lokalkostnaderna exempelvis i simhallsavtalet som klassas som finansiell leasing.

Bygg- och miljöförvaltningen

Inom kommunen är det fastighetsförvaltningen som står den större delen av risken kopplad till inflationen och kostnadsökningar gällande el och energi samt hög indexuppräknings för externa inhyrningar. Snabb prisutveckling för byggmaterial och byggtreprenader innebär att investeringar riskerar att fördyras med höga kapital-tjänstkostnader som följd. Det osäkra läget kan också innebära att upphandlingar och genomförande av

investeringsprojekt försenas. Allt fler prisdiskussioner uppstår med entreprenörer som vill ha högre ersättning för att kunna slutföra kontrakterade uppdrag. Risken ökar även för kostsamma provisoriska lösningar för att möta verksamheternas behov som ersättning för försenade projekt. Även park- och gatu-driften påverkas av höga materialkostnader samt elkostnader för gatubelysningen.

Höga drivmedelspriser ger högre driftkostnader för kommunens fordon som används till exempel för park-, gatu- eller fastighetsdrift eller skolskjutsar och andra transporter. Fordonstillverkningen har påverkats av världsekonomin och det säkerhetspolitiska läget. Detta är något som bidrar till att förnyelse av kommunens fordonsflotta inte kan ske enligt plan vilket ger lägre driftsäkerhet och ökade reparationskostnader. Ränteläget bidrar även till högre leasingkostnader för fordonen.

Socialförvaltningen

Kriget, instabilt säkerhetsläge, samt den samhällsekonomiska utvecklingen har inneburit fokus på krisberedskap och planering. Tidigt signalerades en risk för högt flyktingmottagande från Ukraina vilket ledde till hög beredskap. Mottagandet har under 2022 varit lägre i omfattning än befarat. Det omfattade inledningsvis bland annat ensamkommande barn och rekrytering av familjehem. En konsekvens har varit att implementeringen av ett integrationsprogram för nyanlända inte har kunnat genomföras som planerat eftersom boendefrågan för nyanlända ukrainska flyktingar behövt prioriteras.

Ökade kostnader avseende livsmedel, el och drivmedel har påverkat verksamheternas ekonomi avseende direkta inköp. Kostnader för försörjningsstöd påverkas också av kostnadsnivåerna för enskilda biståndstagare, exempelvis prisökningar på livsmedel och vinterns höga elräkningar. Højningen av normen för försörjningsstöd väntas ge betydande ekonomiska konsekvenser framöver. Lågkonjunkturen väntas resultera i högre arbetslöshet och därmed högre efterfrågan på ekonomiskt stöd. Lågkonjunkturen kan innebära en ökad efterfrågan på familjerättens insatser då risken för separationer ökar vid arbetslöshet och dålig ekonomi.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Årsredovisningen för 2022 knyter inte bara ihop säcken för året som passerat, utan beskriver även resultaten för en mandatperiod. Styrmodellen som varit ledande för mandatperioden syftar till att säkerställa att verksamhetens uppdrag genomförs och utvecklas. Det sker dels genom målstyrning av den politiska plattformens inriktning, dels genom att verksamhetens grunduppdrag kvalitetssäkras och utvecklas. Både målstyrning och uppdragsstyrning betonas i aktuell styrmodell.¹

Målstyrningen under mandatperioden har sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges övergripande mål och uppdrag. Kommunfullmäktiges mål bryts ner till nämndmål och därefter till verksamhetens mål. Fullmäktiges givna uppdrag är ett komplement till målstyrningen och beskriver mer konkret vad en nämnd ska göra. Respektive nämnd kan även ge uppdrag till berörd förvaltning som ett komplement till nämndens mål. Målen avser hela mandatperioden.

Mål och budget är kommunens viktigaste styrdokument. Det är här kommunens mål, uppdrag och ekonomiska ramar sätts. Dokumentet riktar sig till hela kommunkoncernen med dess bolag, styrelser och nämnder. Efter att kommunfullmäktige fattat beslut om Mål och budget fastställer nämnderna sina verksamhetsplaner med detaljbudgetar under hösten. Budgetprocessen för Järfälla bygger på ledorden om en långsiktig och hållbar ekonomisk planering i en expansion med stora förändringar. Därför innehåller budgeten dels en årsbudget, dels en plan för ytterligare två år.

Uppföljning av mål, uppdrag och ekonomi redovisas till kommunfullmäktige per april och augusti månad samt i årsredovisning. Månadsrapporter med ekonomisk uppföljning rapporteras även vid två ytterligare tillfällen till kommunstyrelsen. Kommunens uppföljningsprocess syftar till att visa resultatförändringar och indikationer på om ytterligare åtgärder behöver göras för att nå önskad måluppfyllelse. För att följa Järfällas utveckling i kommunsektorn redovisas jämförelser med andra kommuner. Det ger en möjlighet att jämföra kommunens kvalitet och effektivitet med andra kommuner, och ger bra förutsättningar för lärande och utveckling.

När det gäller verksamhetens grunduppdrag kvalitetssäkras och utvecklas den genom tillämpning av ett systematiskt kvalitetsarbete. Principer för kvalitetsarbetet och för kommunens planering och uppföljning i stort, utgår från det så kallade ”förbättringshjulet”. Förbättringshjulet består av fyra steg: planera, genomföra, följa upp och förbättra. Nuläges- och behovsanalyser spelar en viktig roll för att identifiera utvecklingsområden och sedermera relevanta målsättningar, aktiviteter och uppföljningsmetoder. Handlingsplaner spelar likväl en viktig roll, i synnerhet när ett identifierat utvecklingsområde sträcker sig över förvaltningsgränserna.

¹ Under både 2021 och 2022 har kommunen arbetat för att ta fram en ny styrmodell i Järfälla där än mer fokus ligger på målstyrning. Den nya styrmodellen beslutades i oktober 2022 och kommer att vara en utgångspunkt i styrningen framåt.

Styrning och uppföljning av kommunala bolag

Centrala utgångspunkter för om kommunen ska bedriva en verksamhet är om den direkt eller indirekt, tillsammans med kommunens övriga verksamhet, skapar nytta för medborgarna, faller inom den kommunala kompetensen och är förenlig med kraven på god ekonomisk hushållning. Detta gäller oavsett val av driftsform, det vill säga i förvaltnings- eller bolagsform, i kommunal regi eller extern regi. Grundprinciperna för styrning och uppföljning är desamma för kommunens bolag som för den egna förvaltningen. Bolagsverksamheten ska samordnas med kommunens övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt för att uppnå största möjliga kommunnytta.

Ansvar för kommunens ägarstyrning ligger ytterst i kommunfullmäktige. Det är därmed fullmäktige som bestämmer vilka bolagsstyrningsprinciper som ska tillämpas för de av Järfälla kommun hel- eller delägda bolagen. Kommunstyrelsen ska utöva uppsikt över verksamheten oavsett driftform och säkerställa att styrprinciperna följs. För bolag gäller dessutom enligt kommunallagen så kallad förstärkt uppsiktsplikt.

Det innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut för varje bolag ska pröva om verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelseförvaltningen och dess tjänstemän är det verkställande organ som i praktiken sköter kommunens ägarstyrning. För delägda bolag gäller att ägarstyrningen behöver vara proportionerlig till kommunens ägarandel. I princip ska en överenskommelse träffas med övriga ägare som fastställer hur styrning och uppsiktsplikt utövas i varje enskilt fall.

Järfälla kommun tar en aktiv ägarroll vilket innebär tät dialog mellan ägare och bolag. Att vara aktiv ägare innebär att löpande följa upp och utvärdera bolagens verksamhet, mål, strategier och ekonomi. På motsvarande sätt ska en aktiv dialog föras om bolagens planer och framtida ambitioner avseende verksamhet och ekonomi. Kommuninvånarna ska känna förtroende för att styrningen säkerställer en effektiv och ändamålsenlig verksamhet i bolagen.

Kraven på att bolagens verksamhet samordnas med kommunen och att bolagen faller inom ramen för god ekonomisk hushållning innebär att kommunens styrmodell omfattar hela koncernen inklusive bolag. Kommunfullmäktige fattar därmed i Mål och budget beslut om inriktningsmål och uppdrag som även omfattar bolagen. Samordning innebär vidare att bolagen så långt som möjligt följer kommunens årskalendarium avseende rapportering och lämnar erforderliga underlag till kommunstyrelseförvaltningen för att kommunen ska kunna utöva uppsikten samt för att kunna utvärdera och sammanställa måluppfyllelse och räkenskaper för hela kommunkoncernen.

Järfälla kommun styr även genom bolagsordning och ägardirektiv. En bolagsordning beskriver vilken verksamhet som ska bedrivas, ansvar och befogenheter. Ett ägardirektiv fastställer riktning och vision för bolaget och kan exempelvis innehålla finansiella eller verksamhetsmässiga mål och uppdrag.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Detta avsnitt delas upp i två huvuddelar. God ekonomisk hushållning redovisar en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning för Järfälla kommun tillsammans med en djupdykning i måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. Ekonomiskt resultat och ekonomisk ställning redovisar och analyserar väsentliga delar av kommunens resultat- och balansräkningar.

God ekonomisk hushållning

Detta avsnitt redovisar resultat för kommunens övergripande mål - kommunfullmäktiges portalmål och inriktningsmål. Tillsammans med en uppföljning av kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning utgör dessa resultat grunden för en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning för Järfälla kommun.

Måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning

Kommunerna ska enligt lag ha god ekonomisk hushållning. Det bör betonas att god ekonomisk hushållning har en större innebörd än att bara ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Detta innebär verksamheter med hög kvalitet och ett positivt ekonomiskt resultat över en längre period. För att lyckas krävs ett kontinuerligt och systematiskt arbete för att identifiera och eliminera sådant som inte är värdeskapande, för att minska slöseri och ständigt bli bättre.

Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning

Sammantaget bedöms god ekonomisk hushållning delvis ha uppnåtts för 2022. I kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning från maj 2015 är ”utgångspunkten att årets resultat ska vara minst en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt att sträva mot att resultatet ska överstiga två procent”. Med årets verksamhetsrelaterade resultat om 3,8 % av skatteintäkter, en ökning av soliditeten till 24,7 % samt en självfinansieringsgrad av investeringar (exklusive exploatering) som ökat är de finansiella målen uppnådda år 2022.

Kommunfullmäktiges målkedja och uppföljningen av densamma redovisas i kommande avsnitt. Det övergripande resultatet visar på att kommunfullmäktiges portalmål och tre inriktningsmål, som berör trygghet, välfärden i Järfälla samt hållbar utveckling, uppfylls till viss del 2022. Det finns ett antal förbättringsområden som kommunen behöver fokusera på framåt. Kommunen har ambitiösa mål där ett långsiktigt och i många fall samverkande arbete är nödvändigt för att resultaten ska bli tydliga.

Kommunfullmäktiges mål – portalmål och inriktningsmål

För att vägleda organisationen har kommunen en målkedja beslutad av kommunfullmäktige. Målstyrningen syftar till att fokus riktas på sådant som bedöms särskilt betydelsefullt för kvalitet och effektivitet i verksamheterna. De översta lagren av målkedjan visas i bilden nedan och består av ett övergripande portalmål som visar ett önskat framtida läge, samt tre mer områdesspecifika inriktningsmål: Tryggare Järfälla, God välfärd samt Hållbar utveckling. Inriktningsmålen kan betraktas som delmål till portalmålet.

Under varje inriktningsmål är nämndernas mål placerade, dessa kan i sin tur betraktas som delmål för att respektive inriktningsmål ska uppfyllas. Nämndmålen utvärderas genom ett urval av indikatorer. I de kommande avsnitten redovisas respektive inriktningsmål samt relaterade nämndmål med analyser hämtade ur nämndernas verksamhetsberättelser. Detaljer kring statusen för nämndernas mål och indikatorer återfinns i bilaga 1 *Uppföljning nämndmål och indikatorer*.

Tryggare Järfälla

Ett tryggt Järfälla är ett attraktivt Järfälla. Alla människor ska kunna känna sig trygga när de rör sig i Järfälla, oavsett plats och tid på dygnet.

Utifrån resultatet av de nämndmål som är satta för att utvärdera inriktningsmålet, bedöms inriktningsmålet vara delvis uppfyllt. I bedömningen vägs in att fyra av fem nämndmål är helt eller delvis uppfyllda. Dock är ett nämndmål inte uppfyllt.

Nämndmål	Resultat 2021*	Resultat 2022
Järfällabornas trygghet ska öka (KS)		
Alla elever ska uppleva ökad trygghet och studiero (KON)		
Elever i Järfällas för- och grundskolor ska uppleva trygghet och studiero (BUN)		
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (SON)		
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (ÄN)		

*2021 års resultat är hämtade från årsredovisning 2021

Målet är uppnått = den effekt som beskrivs i målet har uppnåtts.

Målet är delvis uppnått = den effekt som beskrivs har i vissa delar uppnåtts men inte i samtliga avseenden.

Målet är inte uppnått = den effekt som beskrivs har inte uppnåtts.

Många delar i kommunens organisation arbetar på olika sätt för att bidra till ett tryggare Järfälla. Den upplevda tryggheten är en känsla och därmed komplex att mäta. Trygghet handlar i stort om säkerhet, gällande sig själv och närstående. Att inte bli utsatt för brott, inte bli kränkt samt att inte skada sig eller bli sjuk. Ytterligare en trygghetsaspekt är i vilken mån en individ har tillit till en verksamhet den är beroende av. En förälder vill känna tillit till förskolans kvalitet, en äldre vill känna tillit till hemtjänstens förmåga att ge god omsorg och en elev vill känna tillit till skolans förmåga att motverka mobbing till exempel. På så vis är upplevelsen av trygghet och verksamheters kvalitet nära sammanlänkade.

Upplevelsen av trygghet kan påverkas av en mängd olika saker - fysiska åtgärder, kommunikation och trygghetsskapande resurser, men även av händelser i omvärlden. Invasionen av Ukraina, pandemin eller brott inträffade i annan kommun är exempel på händelser som kan påverka den upplevda tryggheten även i Järfälla. Händelser som sker utanför kommunen och som kommunen har små eller inga möjligheter att påverka kan med andra ord påverka förutsättningarna för måluppfyllelse. Med det sagt, följer nedan en redogörelse för måluppfyllelsen för respektive nämndmål.

Kommunstyrelsen rapporterar att Järfällabornas trygghet har ökat sedan 2021. Målsättningen utvärderas genom SCB:s medborgarundersökning som inkluderar frågor om upplevelse av trygghet på kvällar respektive dagtid. Måttet beskriver andel som har svarat "Mycket trygg" eller "Ganska trygg" på frågan "Hur trygg känner du dig utomhus i det området där du bor när det är ljus ute?" samt "Hur trygg känner du dig utomhus i det

området där du bor när det är mörkt ute?". Utifrån detta mått påvisas en positiv utveckling i Järfälla. Andelen som upplever trygghet utomhus när det är mörkt ute har ökat från 56,1 % år 2021 till 60 % år 2022. Även om mätningen indikerar en positiv riktning, kan 60 % bedömas vara ett svagt resultat vilket pekar på att det finns behov av att fortsätta arbeta med trygghetsskapande insatser. Gällande upplevelsen av trygghet när det är ljusst ute påvisas likväl en ökning, från 91,0 % år 2021 till 94,9 % år 2022.

Kompetensnämnden rapporterar att vuxenutbildningen och gymnasiesärskolan har relativt stabila resultat under hela perioden 2019-2022 vad gäller trygghet och studiero. En mer anmärkningsvärd utveckling ses inom gymnasiet. En positiv utveckling syns inom alla de enkätfrågor som används för att följa upp målet om att alla elever ska uppleva trygghet och studiero. Resultaten för de senaste två läsåren ligger på en helt annan nivå än de två föregående, vilket tyder på att något i grunden har förändrats på skolan – med en ökad nöjdhet bland eleverna som följd. Vid jämförelse mot länsnittet är det tydligt att samtliga resultaten för trygghet och studiero nu ligger på en god nivå inom samtliga skolformer, varför nämndmålet beaktas som helt uppfyllt.

Barn- och utbildningsnämnden påvisar likväl goda resultat vad gäller upplevelsen av trygghet och studiero. Ett flertal parametrar mäts på området, till exempel elevers och föräldrars uppfattningar om tryggheten i förskolan, skolan respektive fritidshemmet. När det gäller måluppfyllelsen för trygghet och studiero ligger resultatet kvar eller har ökat inom några områden år 2022. Exempelvis anger 94 % av de elever som svarat på den årliga attitydundersökningen att de känner sig trygga i skolan. Resultatet innebär en tydlig ökning från 2020 då motsvarande resultat låg på 87 %. I likhet med 2021 så anger 95 % av föräldrarna att de anser att barnen känner sig trygga i förskolan. Andel elever som uppger att de känner sig trygga i fritidshemmet har ökat konstant från 86 % år 2020 till hela 98 % år 2022.

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden rapporterar en ökning av upplevd trygghet på fritidsgårdarna och att Järfälla ligger över det genomsnittliga resultatet. Detta enligt en enkät från Keks (Kvalitet och kompetens i samverkan). Utökade aktiviteter för ungdomar i utsatta områden under lov, fler arrangemang av ungdomsambassadörer i områden med socioekonomiska utmaningar och en mobil musikstudio som stärkt samarbetet mellan Huset på höjden och fritidsgårdarna Valvet och Station 7, är exempel på aktiviteter som kan ha bidragit till resultatet.

Vidare bör Samverkan barn och unga (SAMBU) nämnas. SAMBU:s uppdrag är att samordna det våldsförebyggande arbetet gällande barn och unga över förvaltningsgränserna samt samordna det lokala förvaltningsövergripande arbetet kring det nationella uppdraget inom psykisk hälsa. Fokus ligger på det preventiva arbetet. Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen, kompetensförvaltningen samt socialförvaltningen och polisen är representerade i samarbetet tillsammans med andra aktörer såsom Svenska kyrkan.

Socialnämnden och äldrenämnden har som mål att förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet. För socialnämndens del bedöms målet vara delvis uppfyllt. En stigande trend syns vad gäller andel barn som görs delaktiga i förhandsbedömningar och utredningar som berör barnet. Vad gäller dokumentation av enskildes delaktighet inom området funktionsnedsättning rapporteras en genomförandegrad på 90 % av de fall som granskats.

För äldrenämndens del bedöms målet om öppenhet, delaktighet och trygghet inte vara uppfyllt. Bland annat påvisas att andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga i sitt särskilda boende är 86 %, vilket inte når upp till målet om 90 %. Dock

har resultatet stigit jämfört med 2020. Andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga med att bo kvar hemma med stöd från hemtjänst är 78 % år 2022. Målsättningen var 90 %. Pandemin och dess effekter bedöms överlag ha inverkat på brukares känsla av trygghet i det egna hemmet med stöd av hemtjänst.

God välfärd

Järfällaborna ska få ut bästa möjliga välfärdstjänster för sina skattepengar. Kommunalt finansierade tjänster ska bedrivas effektivt, med ständigt förbättrade resultat och hög brukarupplevd kvalitet avseende såväl verksamhetens innehåll som personalens bemötande.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. Av elva nämndmål är nio helt eller delvis uppfyllda. Exempelvis bedöms kompetensförsörjningen ha stärkts i kommunen samtidigt som ekonomiska mått visar på en god måluppfyllelse vad gäller den ekonomiska utvecklingen under 2022. Två av de elva nämndmål är inte uppfyllda. Studieresultaten har försämrats inom kompetensnämndens skolformer, mycket som en konsekvens av pandemin. Dessutom kämpar socialförvaltningen med att få fler äldre att uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv, men når inte riktigt ända fram. Arbete pågår för att förbättra resultaten, till exempel genom att satsa på kompetensförsörjning inom äldreomsorgen.

Nämndmål	Resultat 2021*	Resultat 2022
Kompetensförsörjningen ska stärkas (KS)		
Alla elevers skolresultat ska förbättras (BUN)		
Alla elever ska uppnå gymnasiebehörighet (BUN)		
Alla elevers resultat ska förbättras (KON)		
Järfällabornas nöjdhet med kultur och fritidsaktiviteter ska öka (KDN)		
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (ÄN)		
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (SON)		
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (FRN)		
Nöjdheten med tekniska nämndens service och myndighetsutövning gentemot Järfällaborna, företagare och kommunens verksamheter ska öka (TEN)		
Ekonomi ska vara i balans på kort och lång sikt (KS)		
Verksamhetsutveckling ska drivas med hjälp innovationer (KS)		

*2021 års resultat är hämtade från årsredovisning 2021

- Målet är uppnått = den effekt som beskrivs i målet har uppnåtts.
- Målet är delvis uppnått = den effekt som beskrivs har i vissa delar uppnåtts men inte i samtliga avseenden.
- Målet är inte uppnått = den effekt som beskrivs har inte uppnåtts.

Nämndmålet ”Kompetensförsörjningen ska stärkas” bedöms ha uppnåtts. Målet utvärderas genom uppföljning av tre indikatorer som rör personalomsättning, sjukfrånvaro och index för hållbart medarbetarengagemang (HME) på övergripande nivå i kommunen. Samtliga indikatorerna bedöms påvisa godkända resultat. Måtten som berör personalomsättning samt sjukfrånvaro visar på naturliga nivåer vad gäller dessa aspekter och inga avvikande siffror rapporteras. Indexet för hållbart medarbetarengagemang för kommunen ökar samtidigt.

Barn- och ungdomsnämnden rapporterar att föregående läsårs resultat, det vill säga 21/22, visar att skolorna påverkats negativt av pandemins effekter vad gäller både betygsresultat och närvaro bland elever. Det handlar främst om elever med redan befintlig hög frånvaro, där frånvaron ökat ännu mer under pandemin. Meritvärdet för elever i årskurs 9 i kommunala skolor har sjunkit från 232,4 till 226,1. Andel elever i kommunala skolor som blir behöriga till ett yrkesprogram, har sjunkit från 86,8 % till 84,1 %. Sänkningarna bedöms vara så pass små att målet ändå bedöms vara delvis uppfyllt. Effekterna av pandemin har inneburit att delar av enheternas utvecklingsarbete tidigare läsår har bedrivits i begränsade former och ibland satts på paus, vilket kan ha påverkat resultaten. Detta givetvis i kombination med de konsekvenser pandemin medförde i termer av elevers närvarograd samt begränsningar att bedriva undervisning på plats i skolan.

I likhet med barn- och ungdomsnämndens resultat, pekar utvärderingar på att studieresultaten inom kompetensnämndens verksamheter har försämrats år 2022. Så gott som alla skolformer uppvisar ett tapp i studieresultat, i flera fall de lägsta under hela mandatperioden. Huvudsakligen kan detta härledas till ett kunskapsstapp under pandemin, som även observeras på nationell nivå. Denna förklaring vinner ytterligare bärighet i att de skolformer som inte har drabbats av försämrade resultat - gymnasiesärskolan och Lärvox - är de som fortsatt har bedrivit sin verksamhet på plats under pandemin.

Kultur-, demokrati och fritidsnämnden bedömer att nöjdheten med kultur- och fritidsaktiviteter till viss del har ökat under 2022. Bedömningen vilar till stor del på att restriktionerna från pandemin har släppts och att det tycks finnas en stor efterfrågan på aktiviteter inom området. Också vilar bedömningen på olika mätningar av indikatorer. Exempelvis en egen enkät visar att nöjdheten bland besökare och deltagare i kulturaktiviteter ökat från 82 % år 2021 till 89 % år 2022. Nöjdheten med bibliotekets utbud av böcker och tidskrifter ökar likväl, medan en viss minskning har skett vad gäller nöjdheten med vilka möjligheter medborgarna har att nytta kommunens idrotts- och motionsanläggningar.

För att stärka välfärden har socialnämnden, äldrenämnden och familjerättsnämnden som målsättning att den enskilda ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv. Målet mäts till stor del genom indikatorer som grundar sig på resultatet av Socialstyrelsens brukarundersökning. Både socialnämnden och familjerättsnämnden bedömer att målet har uppnåtts, medan äldrenämnden inte når målsättningen. Socialstyrelsens brukarundersökning visar bland annat att andelen brukare som anger att de är mycket eller ganska nöjda med sin hemtjänst har minskat från 85 % till 79 %. Andelen brukare som anger att det finns mycket eller ganska bra möjligheter att komma utomhus på sitt särskilda boende är så lågt som 38 % i Järfälla, medan resultatet för riket är 54 %. Resultaten för Järfälla liksom för riket behöver ses mot bakgrund av de besöksförbud som har gällt med anledning av pandemin. De åtgärder som vidtagits för att arrangera säkra besök tycks inte ha kompenserat fullt ut för besöksförbudet.

Tekniska nämnden bedömer att målet om att öka nöjdheten med tekniska nämndens service och myndighetsutövning har uppfyllts under 2022. Bedömningen grundar sig på undersökningar som visar en ökad nöjdhet med kommunens gator och vägar samt gång- och cykelvägar. Även nöjdheten med kommunens verksamhetslokaler bedöms öka utifrån en mätning som SKR låter göra vartannat år. Järfälla placerade sig på plats tio av totalt 100 kommuner. Inom två viktiga delområden har Järfälla uppnått mycket goda resultat – plats tre avseende inre skötsel och underhåll av lokalerna och plats åtta avseende kunddialog.

Även nämndmålet om att ekonomin ska vara i balans på lång och kort sikt bedöms ha uppfyllts under 2022. Tre målindikatorer är kopplade till utvärdering av målet. Dessa rör kommunens ekonomiska resultat, självfinansieringsgraden samt soliditeten. Samtliga målindikatorer visar på en positiv utveckling under 2022. De samhällsekonomiska utmaningar som har uppmärksammats under året har med andra ord inte påverkat 2022 års resultat.

I Järfälla ska verksamhetsutveckling drivas med hjälp av innovationer enligt gällande målsättning. Målet bedöms vara uppfyllt. Det finns ett intensivt utvecklingsarbete där innovationer och digitalisering har en naturlig plats. Detta syns på samtliga förvaltningar. En plan för digitalisering och innovation färdigställdes i början av året och är en ledande handlingsplan för kommunens arbete med denna typ av verksamhetsutveckling. I planen finns ett antal så kallade förflyttningar planerade för att öka graden av digitalisering. I enlighet med planen har en rad olika processer digitaliserats och utvecklas med hjälp av innovationer under 2022.

Hållbar utveckling

Det sociala utanförskapet ska brytas. De som av olika anledningar hamnat utanför ska alltid erbjudas en väg in/tillbaka. Genom miljö- och hållbarhetsarbete tar vi vara på värden som gör Järfälla attraktivt.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. I bedömningen har vägts in att tre av de tre nämndmålen är helt eller delvis uppfyllda. Det är viktigt att fortsatt förbättra kommunens integrationsarbete och fortsätta utveckla analyserna angående expansionens möjligheter och utmaningar. Inför kommande lågkonjunktur är det dessutom viktigt att fortsätta att bevaka utvecklingen av arbetslösheten och vidta nödvändiga åtgärder.

Nämndmål	Resultat 2021*	Resultat 2022
Arbetslösheten ska minska (KS)		
Integrationen ska stärkas och segregationen minska (KS)		
Kommunen ska byggas ut på ett ekonomiskt, socialt och klimatomfattigt hållbart sätt (KS)		

*2021 års resultat är hämtade från årsredovisning 2021

Målet är uppnått = den effekt som beskrivs i målet har uppnåtts.

Målet är delvis uppnått = den effekt som beskrivs har i vissa delar uppnåtts men inte i samtliga avseenden.

Målet är inte uppnått = den effekt som beskrivs har inte uppnåtts.

Ett antal insatser har genomförts för att skapa fler arbetstillfällen i kommunen. Exempelvis har direktanvisning av mark främjat företagsetableringar i syfte att skapa förutsättningar för närservice och mötesplatser, och samtidigt skapa många nya arbetstillfällen. Utvärdering av målet visar att arbetslösheten har minskat i Järfälla de senaste åren. År 2020 rapporterades att 9,7 % av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år var öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd. Motsvarande värde för 2022 är 8,2 %.

Att främja integration och motverka segregation är komplexa frågor som kräver att många aktörer samverkar och det tar tid att uppnå förändring. Målet om att integrationen ska stärkas och segregationen minska bedöms vara delvis uppfyllt för 2022. Alla åtgärder som genomförs inom detta verksamhetsområde syftar till att bidra till att uppfylla målet och att leda till positiva förändringar på lång sikt. Under året har bland annat integrationsfrämjande föräldraskapsinsatser, ett traineeprogram för unga som bor i kommunens områden med socioekonomiska utmaningar samt flera insatser som berör folkhälsa genomförts.

Att kommunen ska byggas ut på ett ekonomiskt, socialt och klimatmässigt hållbart sätt är en målsättning som är ledande i många av kommunstyrelsens verksamheter. Målet utvärderas genom kommunens skattekraftsutveckling, arbetsmarknad, utifrån hur nöjda invånare är med olika aspekter av den kommunala verksamheten samt utifrån en rad olika indikatorer på miljöområdet.

Målet bedöms vara delvis uppfyllt vid 2022 års slut. Arbetsmarknaden tycks utvecklas i rätt riktning, men skattekraftsutvecklingen tycks utvecklas i negativ riktning i jämförelse med länets utveckling. En högre andel invånare tycks vara nöjda med hur kommunen bedriver sina verksamheter och med det inflytande invånare ges. En högre andel uppger dessutom att kommunen är en bra plats att bo och leva, drygt 90 %, vilket är mycket glädjande.

Att skapa förutsättningar för delaktighet och inflytande är centrala syften för kommunens demokratiarbete. Utvecklingen på området mäts utifrån SCB:s medborgarundersökning som visar på en stark utveckling 2021 och 2022, med en avsevärd höjning av invånarens upplevelse av att ha möjlighet att påverka kommunens utveckling. Ökningen är särskilt stor vad gäller upplevelsen av att kunna påverka inom de kommunala verksamheterna, vilket kan relateras till brukarinflytande. Här syns en ökning från 37 % till 50 %. Dock kan 50 % alltså uppfattas som lågt, vilket indikerar behov av fortsatt arbete på området.

Järfällas hållbarhetsarbete bedöms ha kommit långt, men behöver fortsätta och stärkas för att klara Parisavtalet och en högt ställd målsättning om att uppnå klimatneutralitet till 2030. Miljöarbetet håller redan hög kvalitet i Järfälla och många positiva resultat finns. Dock pekar utvärderingar på en ökning av fosforhalt i tre av fyra viktiga vattendrag i kommunen. Järfälla har blivit utsedd till landets fjärde bästa miljökommun av tidskriften Aktuell Hållbarhet, vilket indikerar att Järfällas miljöarbete håller hög kvalitet i förhållande till andra kommuner.

Uppföljning av kommunens interna kontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer för internkontroll där syftet är att säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser arbetar systematiskt för att upprätthålla en tillfredsställande internkontroll. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en tillfredsställande systematisk internkontroll. Det är varje nämnd och styrelse som ansvarar för att internkontrollen är tillräcklig. Nämnderna har följt upp sina internkontrollplaner och återrapporterat resultatet av uppföljningen till kommunstyrelsen i sina verksamhetsberättelser. Kontroller har gjorts, analyserats och åtgärder vidtagits. Bedömningen är att den interna kontrollen är tillfredsställande.

Under 2022 har processen för internkontrollen digitaliserats i kommunens gemensamma system för beslutsstöd. Gemensamma mallar har använts för att arbeta mer enhetligt och därmed underlätta vid uppföljning. Internkontrollen är ett verktyg för att säkerställa en god ekonomisk hushållning och att kommunens mål uppnås. Intentionen är att säkerställa att nämnder och styrelser arbetar systematiskt med de frågor som är väsentliga för nämndernas verksamhetsområde och att risker för att fel ska uppstå undviks eller minimeras. Intentionen är också att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt, följer lagar och regler samt att verksamheten har en tillförlitlig finansiell rapportering. Detta ska genomsyra alla kommunens verksamheter.

Under 2022 har området *Mutor, jäv, oegentligheter och bisyssla* ingått i samtliga internkontrollplaner inom kommunen. Syftet har varit att kontrollera att befintliga anvisningar följs dels genom att säkerställa att nyanställd personal får information om gällande regler och förhållningssätt, dels genom att säkerställa att befintliga styrdokument går igenom med personal. Internkontrollen har resulterat i att området numera finns med i en checklista för introduktion av nya medarbetare. Huruvida chefen känner till och använder kommunens rutiner för introduktion stäms av i varje chefs årliga uppföljning av sitt systematiska arbetsmiljöarbete. Ett informationsmaterial om korruption och mutor finns även framtaget vilket chefer kan använda sig av vid arbetsplatsträffar (APT). Materialet utgår från de anvisningar gällande korruption, jäv och bisyssla som togs fram hösten 2021. Fråga om medarbetare har bisyssla finns med i vägledningen för medarbetarsamtal.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Nedan redovisas status per sista december 2022 för de uppdrag som kommunfullmäktige riktat mot nämnder. Mer information om uppdragen redovisas i respektive nämnds verksamhetsberättelse. Symbolerna ska tolkas enligt följande:

 = Klart
  = Pågår
  = Ej påbörjat
  = Stoppat
  = Kontinuerligt arbete

Kommunstyrelsen

Uppdrag från KF	Status
Kommundirektören ges i uppdrag att ansöka om LOV 3 för ordningsvakter på samtliga platser i kommunen där behov bedöms finnas.	
Kommundirektören ges i uppdrag att se över organisationen för kommunens näringslivsarbete samt återkomma med förslag på hur näringslivsarbetet kan bedrivas mest effektivt.	
Kommundirektören ges i uppdrag att möjliggöra uppförandet av kvarter i Barkarbystaden som har växthus på taket.	
Kommundirektören ges i uppdrag att söka tillstånd för kameraövervakning i anslutning till återvinningsstationerna i kommunen.	
Kommundirektören ges i uppdrag att revidera Järfälla kommuns finanspolicy samt ta fram en långsiktig finansieringsplan.	
Kommundirektören ges i uppdrag att möjliggöra uppförandet av kvarter i Barkarbystaden med växtfasader.	
Kommundirektören ges i uppdrag att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen.	
Kommundirektören ges i uppdrag att utreda kostnad och beredskap för att ställa om kommunen till ett förändrat klimat. Utredningen ska fokusera på bland annat värme-böljor, brist på dricksvatten, översvämningar etc. samt kompletteras med MSB:s riktlinjer och vägledning	
Kommundirektören ges i uppdrag att, som en del i kommunens trygghetsarbete, införa ett föreningsråd för de delar av civilsamhället i Järfälla som arbetar förebyggande med barn och unga.	
Kommundirektören ges i uppdrag att samordna en mer effektiv mottagning av nyanlända i syfte att öka självförsörjningsgraden.	
Kommundirektören ges i uppdrag att utreda en skyddsform för Hästa klack.	
Kommundirektören ges i uppdrag att utveckla kommunens styrmodell med särskilt fokus på kommunens målstyrning och övergripande målbild.	
Kommundirektören ges i uppdrag att utreda en skyddsform för Ålsta hage med målsättning till beslut före september 2022.	
Kommundirektören ges i uppdrag att genomföra en översyn av revidering av pågående uppdrag, initierade i kommunstyrelsen/kommunfullmäktige i syfte att få i uppdrag att se över nuvarande uppdragslista och föreslå sammanslagningar, strykningar mm.	

Kommundirektören ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för en justerad förvaltningsorganisation som på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt tillgodoser miljö- och bygglovsnämndens myndighetsbehov.	✓
Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram fler planuppdrag för villa- och småhusbebyggelse.	✓
Kommundirektören ges i uppdrag att i samarbete med Barn- och ungdomsförvaltningen, revidera "Lekvärdesfaktor för förskolegårdar i Järfälla" i syfte att möjliggöra större förskolegårdar.	✓
Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram en kommunövergripande arkitekturpolicy.	✓
Kommundirektören ges i uppdrag att utreda möjligheten att ge alla nya skolor i kommunen en mer unik utemiljö för särpräglad karaktär.	✓
Se över åtgärder för att säkra naturvärden i Järvakilen och skapa förutsättningar för Motorklubben att vara kvar.	▶
Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram en elektrifieringsstrategi för stärkt samverkan mellan nätägare, byggföretag och fastighetsägare.	✓
Kommundirektören i samarbete med kompetensnämnden ges i uppdrag att utreda hur validering av yrkeskunskaper kan genomföras i syfte att människor snabbare ska ta sig in på arbetsmarknaden.	✓
Tillsammans med barn- och ungdomsdirektören, driva ett arbete med syfte att inte en enda grundskoleelev ska gå ut grundskolan utan gymnasiebehörighet. Återrapporteras till kommunstyrelsen snarast.	✓
Tillsammans med barn- och ungdomsdirektören, i samarbete med kommunens skolledningar, lärare och annan nödvändig personal ta fram arbetsmetoder och lösningar för att öka studieron i kommunens samtliga skolor i syfte att alla elever ska kunna få studiero och nå kunskapsmålen.	✓
Kommundirektören ges i uppdrag att underlätta för internationella, små och medelstora företag samt öka konkurrensen genom att bjuda in fler aktörer till byggprojekten i Järfälla.	✓
Ta fram detaljplan för Jakobsbergs centrum, inklusive medborgar- och kommunhus.	▶

Kompetensnämnden

Uppdrag från KF	Status
Kompetensnämnden ska arbeta för att skapa fler idrottsklasser, även med riksintag.	⏸

Äldrenämnden

Uppdrag från KF	Status
Äldrenämnden ges i uppdrag att revidera kommunens äldreplan.	✓

Ekonomiskt resultat och ekonomisk ställning

I följande avsnitt uppmärksammas och analyseras väsentliga delar av kommunens resultat- och balansräkningar. Årets resultat 2022 för kommunen är positivt och uppgår till 493,6 mkr inklusive exploateringar om 296,1 mkr. Jämförs utfallet med det budgeterade resultatet på 1 000,9 mkr innebär det en negativ avvikelse på 507,2 mkr.

Avvikelsen förklaras till största delen av exploateringsresultatet som uppgår till 296,1 mkr, vilket är en negativ avvikelse mot budget om 649,8 mkr. Markintäkterna är lägre än budget, vilket beror på förseningar i flera projekt, medan exploateringskostnaderna är högre än budget, vilket främst förklaras av en avsättning för framtida marksanering.

Det verksamhetsrelaterade resultatet, exklusive exploatering och extraordinära kostnader uppgår till 197,5 mkr, att jämföra med det budgeterade resultatet om 55,0 mkr. Det är en positiv avvikelse med 142,6 mkr. Avvikelsen förklaras till största delen av högre intäkter än budget från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Resultatanalys

Både totalt och verksamhetsrelaterat resultat är högt 2022 jämfört med tidigare år.

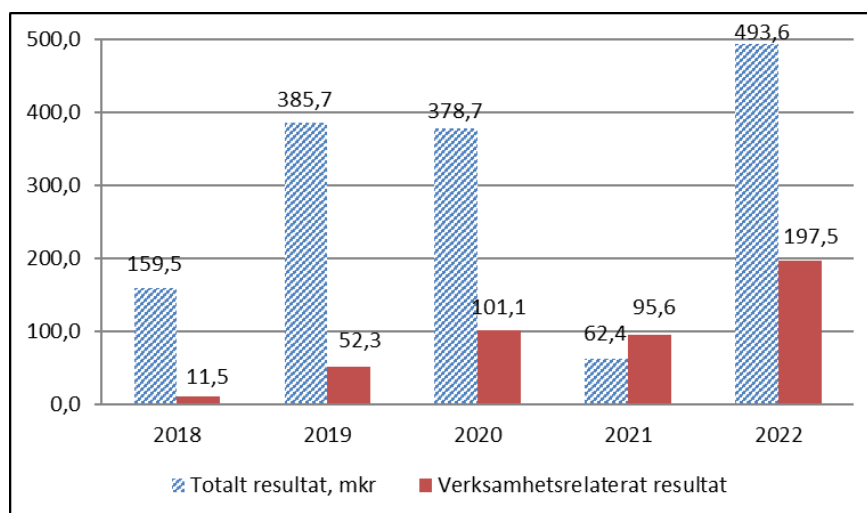

Diagram: Totalt resultat och verksamhetsrelaterat resultat 2018-2022.

Kommunfullmäktiges beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning innebär att resultatet ska vara minst 1 % av skatteintäkterna samt sträva mot att resultatet ska överstiga 2 %. Resultatmålet definieras här som det verksamhetsrelaterade resultatets andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Årets verksamhetsrelaterade resultat på 197,5 mkr motsvarar 3,8 %, vilket innebär att god ekonomisk hushållning uppnås med marginal. Det är en tydlig ökning jämfört med föregående år då nivån 2 % precis uppnåddes, det överträffar också klart årets budget på 1,1 %. Tack vare det goda resultatet 2022 uppgår genomsnittet för de senaste fem åren till exakt 2 %.

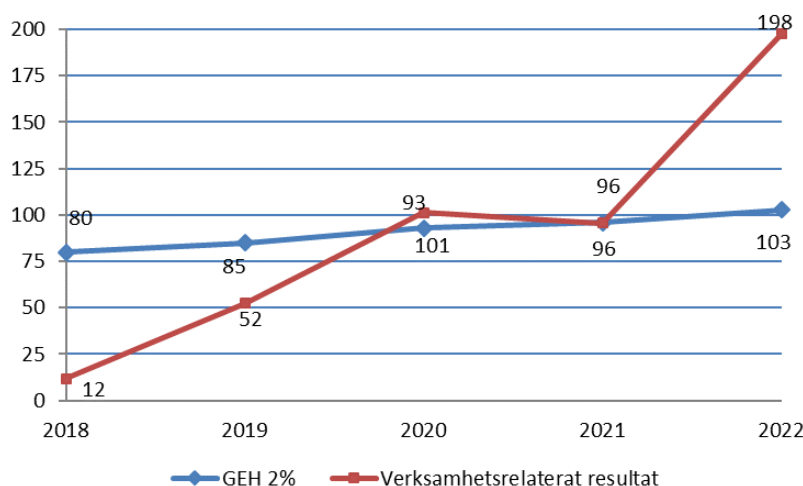

Diagram: Resultatutveckling över tid. Verksamhetsrelaterat resultat 2018-2022 i mnkr jämfört med resultat 2 %, nivån för god ekonomisk hushållning.

Resultatmålet ska långsiktigt säkra en god ekonomisk hushållning, hållbar ekonomi och verksamheternas fortlevnad. Överskott bidrar till självfinansiering av kommande investeringar för att låneskulder och räntekostnader inte ska gröpa ur konsumtionsutrymmet för välfärdstjänsterna. Överskott i ekonomin är även viktiga för att kunna möta snabba förändringar i konjunkturen. Det är viktigt att resultatmålet i genomsnitt över tid respekteras även om undantag kan vara motiverade i en lågkonjunktur. För att skapa ett utrymme att vissa år redovisa resultat som understiger resultatmålet behöver kommunen under goda år ha resultat som överstiger resultatmålet.

De pandemirelaterade effekterna på ekonomin har påverkat resultaten åren 2020-2022 positivt med kraftigt ökade, delvis tillfälliga, statsbidrag och tillfälligt både högre men också lägre kostnader i olika verksamheter. Det har skett i kombination med en oväntat snabb återhämtning i skatteintäkterna. Dessa år är därför att beteckna som ekonomiskt goda år.

Årets resultat

Årets resultat är positivt och uppgår till 493,6 mnkr (2021: 62,4 mnkr) inklusive exploateringar om 296,1 mnkr. Det innebär en negativ avvikelse mot budget på 507,2 mnkr och en ökning jämfört med 2021 med 431,2 mnkr. Man behöver dock ha med sig att jämförelsen med föregående års resultat störs av extraordinära kostnader avseende tunnelbaneavtalet om 532,1 mnkr som ingår i 2021 års resultat.

Avvikelsen mot budget förklaras till största delen av exploateringsresultatet som uppgår till 296,1 mnkr (2021: 498,9 mnkr), vilket är en negativ avvikelse på 649,8 mnkr och en minskning med 202,8 mnkr jämfört med 2021. Markintäkterna är lägre än budget, vilket beror på förseningar i flera projekt, medan exploateringskostnaderna är högre än budget, vilket främst förklaras av en avsättning för framtida marksanering.

Det verksamhetsrelaterade resultatet, exklusive exploatering och extraordinära kostnader uppgår till 197,5 mnkr (2021: 95,6 mnkr), att jämföra med det budgeterade resultatet om 55,0 mnkr. Det är en positiv avvikelse med 142,6 mnkr och en ökning med 101,9 mnkr jämfört med 2021. Avvikelsen förklaras till största delen av högre intäkter än budget från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter ökade 2022 med 87,2 mnkr (5,3 %) jämfört med 2021. Verksamhetens kostnader ökade med 442,7 mnkr (8,1 %) jämfört med 2020. De stora budgetavvikelserna för både intäkter och kostnader beror på att budget innehåller interna poster.

Avskrivningar

Avskrivningarna uppgår till 343,0 mnkr, vilket är en ökning med 35,0 mnkr (11,4 %) jämfört med 2021. Det är en rekordhög ökning och förklaras av den höga investeringstakten. Avskrivningarna har också underskattats med 13,0 mnkr i budgeten. På fem år har avskrivningarna ökat med 45 %.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens intäkter och kostnader utgör tillsammans med avskrivningarna verksamhetens nettokostnader som 2022 ökade med 390,4 mnkr (9,4 %) jämfört med 2021.

Verksamhetens nettokostnader kan också delas upp på nämndernas resultat, exploateringsresultat samt övrigt kommungemensamt. Exklusive exploatering ökar nettokostnaderna med 187,6 mnkr (4,0 %).

Kommunbidrag och nämndernas resultat

Den del av nämndernas finansiering som utgår från skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är kommunbidraget. I övrigt kan nämnderna finansiera verksamheterna med till exempel riktade statsbidrag, taxor och avgifter samt för tekniska nämnden interna och externa hyresintäkter. Kommunbidraget för 2022 fastslogs i Mål och budget 2022-2024 till 4 742,7 mnkr. I samband med detaljbudgetarbetet gjordes en teknisk justering och kommunbidraget höjdes till 4 769,1 mnkr. Mellanskillnaden avsåg dels kapitaltjänst för slutredovisade projekt, dels delar i investeringsprojekt som måste resultatföras. Medel tillfördes i huvudsak tekniska nämnden med 26,0 mnkr men även en mindre del till kommunstyrelsen med 0,3 mnkr. Justeringen gjordes mot övrigt kommungemensamt vars budget sänktes med motsvarande belopp.

I bokslutet 2022 redovisas totalt kommunbidrag till 4 789,1 mnkr. Ytterligare 20 mnkr har i slutet av året tillförts tekniska nämnden och avser kapitaltjänst för slutredovisade investeringsprojekt 2022, men i detta fall har inte budgeten för kommunbidraget justerats. Det innebär att den positiva avvikelsen 73,6 mnkr för nämnderna inklusive kommunbidraget är 20 mnkr lägre och uppgår till 53,6 mnkr. För detaljer om nämndernas resultat se separat avsnitt *Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag*.

Övrigt kommungemensamt

Budget för kommungemensamma poster exklusive exploatering är en nettokostnad på -75,1 mnkr. Här ingår bland annat internränta, internt personalkostnadspålägg samt externa kostnader för pensioner och arbetsgivaravgifter. Ett utfall på -118,0 mnkr innebär en negativ avvikelse på -42,9 mnkr mot budget. Det förklaras av flera olika poster. Den väsentligaste är kostnader för utrangering av anläggningstillgångar, -60 mnkr. Utrangeringskostnaderna omfattar främst paviljongerna på Karlslunds förskola och restvärde efter utflytten från gymnasiets gamla lokaler.

Skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkterna uppgår till 4 054,9 mnkr, vilket är en ökning med 227,6 mnkr (5,9 %) jämfört med 2021 och 107,9 mnkr mer än budget. En högre befolkningsökning än prognostiserat under 2021 bidrar med 22,1 mnkr av den positiva avvikelsen för

skatteintäkterna. Övrig avvikelse 85,8 mnkr förklaras av ett stärkt skatteunderlag. I SKR:s skatteunderlagsprognoser under året har skatteunderlagsutvecklingen successivt räknats upp för 2021 och 2022. Den kraftiga ökningen av lönesumman beror både på snabbare timlöneutveckling och fler arbetade timmar. Trots hög inflation och höjda räntor kvarstår alltså den ekonomiska aktiviteten på en hög nivå. Intäkterna väntas även bli relativt höga 2023. Dock spås en avmattning i sysselsättningen vilket innebär att ökningstakten i arbetade timmar inte blir lika hög. Det stora bekymret är emellertid att det reala skatteunderlaget, det vill säga i relation till prisutvecklingen, spås sjunka 2023.

Bidragen från generella statsbidrag och utjämning är 1 077,3 mnkr, vilket är en ökning med 104,7 mnkr (10,8 %) jämfört med 2021 och 90,1 mnkr högre än budgeterat. Så kallade halvgenerella bidrag ingår med 34,0 mnkr, dessa är budgeterade som riktade statsbidrag men där Rådet för kommunal redovisning (RKR) i år bedömer att dessa ska klassas som generella statsbidrag. Anledningen är att medlen får användas fritt då krav på motprestation inte har specificerats alternativt att återbetalningskrav inte föreligger om kraven inte skulle uppfyllas. De aktuella bidragen är skolmiljarden samt bidrag för ökad bemanning och minskad andel timanställda i äldreomsorgen.

Inkomstutjämningen avviker med 13,7 mnkr från budget, kostnadsutjämningen med 20,7 mnkr, LSS-utjämningen med -1,4 mnkr, fastighetsavgiften med 2,3 mnkr samt regleringsbidraget med 21,2 mnkr. I regleringsbidraget syns tillskjutna generella statsbidrag som främst varit avsedda att mildra effekterna av pandemin.

Verksamhetens resultat

Verksamhetens resultat är verksamhetens nettokostnader plus skatter, generella statsbidrag och utjämning och ska inte sammanblandas med verksamhetsrelaterat resultat.

Verksamhetens resultat har minskat med 58,2 mnkr (-8,9 %) jämfört med 2021 och förklaras av att nettokostnaderna ökar snabbare än skatter, generella statsbidrag och utjämning. Exklusive exploateringar är det en ökning om 144,6 mnkr (93,8 %).

Nettokostnaderna är 94,2 % av skatteintäkterna 2022.

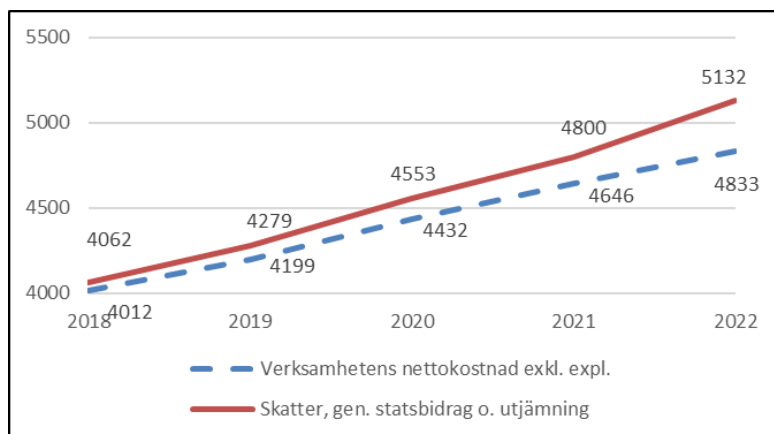

Diagram: Utveckling av verksamhetens nettokostnader, exklusive exploatering, jämfört med utveckling av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning 2018 till 2022, i mnkr.

Finansnetto

De finansiella intäkterna uppgår till 58,3 mnkr och kostnaderna till -159,5 mnkr. Finansnettot uppgår således till -101,2 mnkr, att jämföra med budget -35,1 mnkr. Intäkterna avser främst ränta och återbäring från Kommuninvest 4,7 mnkr, aktieutdelning från Järfällahus AB 12,6 mnkr (varav värdeöverföring 10,0 mnkr), KPI-uppräknning av förskottering till staten gällande tunnelbaneavtalet 31,8 mnkr och intäkter från borgensavgifter på 4,6 mnkr. De finansiella kostnaderna avser främst räntor på lån 27,5 mnkr, ränta på pensionsavsättning

14,5 mnkr, räntedel av finansiell leasing av nya simhallen 11,5 mnkr och KPI-uppräknings för medfinansiering av tunnelbana till Barkarby 102,2 mnkr.

Värdeöverföring från Järfällahus 10,0 mnkr avser bostadssociala och trygghetsskapande åtgärder. Kostnaden för låneräntor överstiger budget med 13,5 mnkr som en effekt av ett helt nytt ränteläge. KPI för 2022 uppgår till 12,3 % varför kostnaden för KPI-uppräknings av medfinansiering av tunnelbanan stigit avsevärt under året.

Nettot av KPI-uppräknings för tunnelbaneavtalet (medfinansiering och förskottering) överstiger budget med 55,4 mnkr.

Avsättningar för saneringar

Det finns stora behov av att sanera mark i kommunen, mark som ska exploateras eller användas för andra ändamål. Vid årets ingång fanns det avsättningar för ett antal olika områden i kommunen uppgående till 184,9 mnkr. Under året har 15,8 mnkr av avsättningarna tagits i anspråk. Under året har ytterligare 344,4 mnkr avsatts, vilket avser både nya områden och befintliga avsättningar/områden. Vid årets utgång uppgick avsättningarna totalt till 449,8 mnkr, vilket innebär att 63,6 mnkr av avsättningarna minskats p g a reviderade uppskattningar. Av nettot av nya och minskade avsättningar 280,7 mnkr belastar 280 mnkr exploateringsresultatet medan 0,7 belastar verksamhetsrelaterat resultat. Den före detta brandövningsplatsen intill Barkarby flygfält står för den största delen av avsättningarna.

Pensioner

Kommunens kostnader för pensioner uppgår 2022 till 262,4 mnkr, en minskning med 23,1 mnkr jämfört med 2021. I detta ingår pensionsutbetalningar, löneskatt, finansiella kostnader samt förändring av pensionsavsättning. Den totala pensionskostnaden motsvarar 5,1 % av skatteintäkterna (5,9 % 2021). Kommunens kostnader för pensioner kommer att öka kraftigt under 2023 som en effekt av en hög inflationsnivå (pensionerna är värdesäkrade) och ett nytt pensionsavtal.

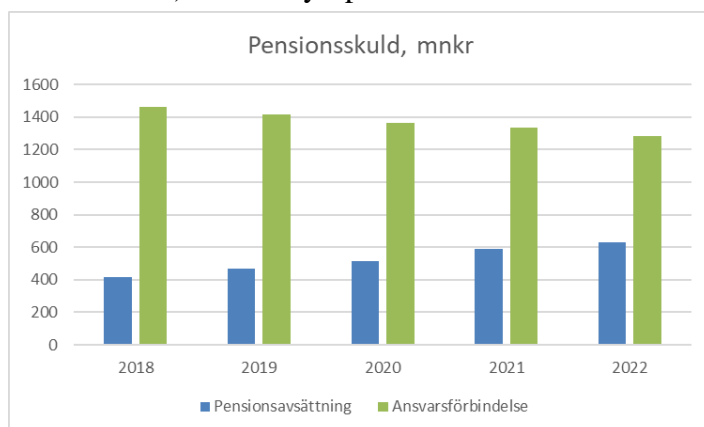

Diagram: Pensionsavsättning och ansvarsförbindelse för pensioner i mnkr vid utgången av året, åren 2018-2022

De totala pensionsförpliktelseerna för kommunens anställda uppgick till 1 914,8 mnkr vid årets slut (2021: 1 922,9 mnkr). Dessa redovisas dels som avsättning i balansräkningen, och dels som ansvarsförbindelse. Pensionsavsättningen i balansräkningen uppgår vid utgången av 2022 till 629,6 mnkr (inklusive löneskatt), vilket är en ökning med 42,7 mnkr. Ansvarsförbindelsen, den gamla pensionsskulden som intjänats före 1998, uppgår till 1 285,2 mnkr (inklusive löneskatt) vid utgången av 2022, vilket är en minskning med 50,8 mnkr. Pensionsavsättningen baseras på den förmånsbaserade pensionsförmånen för de anställda. Den förmånsbaserade pensionen garanterar en viss pension som motsvarar en

viss procent av slutlönen vid pensionsåldern. I takt med att allt fler anställda tjänar över brytgränsen (44 375 kr per månad 2022) ökar pensionsavsättningen över tid. Den gamla pensionsskulden, det vill säga ansvarsförbindelsen, som intjänats före 1998 minskar varje år i takt med att pension betalas ut. Konsolideringsgrad definieras som andel av pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel. Konsolideringsgraden för Järfälla kommun uppgår till 0 %.

Balansräkning

Balansomslutningen har ökat med 1 017 mnkr (8,2 %), vilket främst förklaras av materiella anläggningstillgångar till följd av hög investeringstakt.

Soliditet

Soliditeten mäter hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital och är det enskilt viktigaste måttet på den ekonomiska styrkan, betalningsförmågan, på lång sikt. Kommunen har som en av sina indikatorer för en ekonomi i balans att soliditeten inklusive hela pensionsskulden ska öka över tid. Soliditeten per den 31 december 2022 med hela pensionsskulden inräknad ökar från 22,2 % föregående år till 24,7 %. Ökade investeringar i anläggningstillgångar och ökad låneskuld har medfört en ökad balansomslutning, men resultatet inklusive exploatering 2022 är tillräckligt starkt för att förbättra soliditeten. Dessutom har pensionsförpliktelserna utanför balansräkningen minskat under året, vilket påverkar soliditeten positivt. Möjligheterna till en höjning av soliditeten 2023 kommer till stor del att bero på hur starkt exploateringsresultatet blir. Som en jämförelse uppgick den genomsnittliga soliditeten i Stockholms län 2021 till 33 % inklusive samtliga pensionsåtaganden. Detta är en ökning från 30 % 2020 och från 26 % 2019. Soliditeten enligt balansräkningen (exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner) har ökat från 33,9 % 2021 till 35,1 % 2022.

Låneskuld

Låneskulden har under året ökat med 150 mnkr till 4 160 mnkr. Anledningen till ökningen är att markintäkterna tillsammans med det verksamhetsrelaterade resultatet och avskrivningarna inte täcker finansieringsbehovet av investeringarna. Järfällahus AB:s ökade likviditet i koncernkontosystemet under 2022 har till del reducerat kommunens upplåningsbehov under året. Den kortfristiga delen av låneskulden uppgår till 1 100 mnkr. Samtliga lån har tagits upp hos Kommuninvest. Enligt kommunens finanspolicy ska det finnas en bra fördelning mellan olika kreditinstitut. Kommuninvest har dock regelmässigt bäst räntevillkor, vilket påverkar möjligheterna till en jämnare fördelning mellan långivarna. Kommuninvest har en stor spridning i sin upplåning vilket begränsar refinansieringsrisken.

Diagram: Kommunens låneskuld i mnkr vid utgången av året, åren 2018-2022

Omfattningen på lånen och nivån på räntekostnaderna för dessa är en av de viktigaste faktorerna för finansnettot. Räntenivåerna har stigit kraftigt under 2022, vilket successivt kommer att påverka kommunens finansnetto i takt med att befintliga lån med fast ränta förfaller.

Låneskuldens genomsnittliga kapitalbindningstid uppgår till 1,9 år (2021: 2,0 år), den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,32 år (2021: 1,5 år) och den genomsnittliga räntan till 0,64 % (2021: 0,26 %). Investeringarna har likviditetsmässigt finansierats genom markförsäljningar och ökad upplåning. Låneskuldens utveckling under de närmaste åren beror till stor del på investeringsvolymen och på hur stor del av denna som egenfinansieras med hjälp av årets verksamhetsresultat, avskrivningar och exploateringsresultat.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Kommunfullmäktige beslutade år 2015 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt om hantering av resultatutjämningsreserv (RUR). Om årets resultat relativt balanskravet, justerat för jämförelsestörande poster, överstiger 1 % av summan av skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsbidrag får avsättning göras till en resultatutjämningsreserv. I bokslutet för 2014 gjordes en avsättning till RUR på 165 mnkr. Medel ur RUR får användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat de år skatteunderlaget understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren i riket. Denna specificeras som en särskild post i det egna kapitalet. Ingen disponering av medel från RUR har skett, varför RUR vid utgången av 2022 uppgår till 165 mnkr.

Hit gick skattepengarna

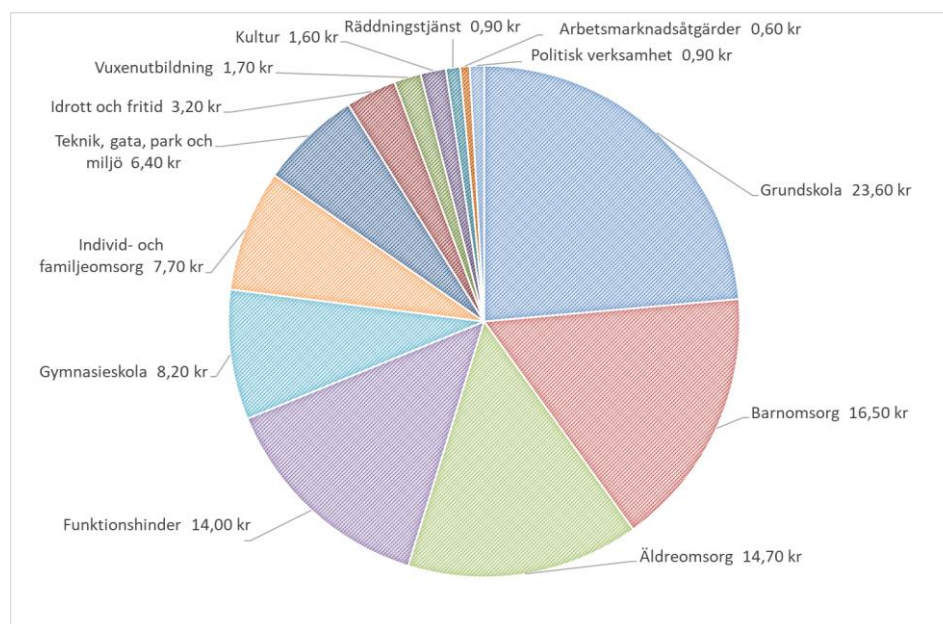

Diagram: Så här användes 100 kronor i skatt år 2022

Grundskolan använder nästan en fjärdedel av skattemedlen. Andra obligatoriska verksamheter som barnomsorg, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, gymnasieskola och individ- och familjeomsorg tilldelas också en stor del av skattemedlen. Utbildning och omsorg använder totalt sju åttondelar av skattemedlen. Den politiska verksamheten, det vill säga främst arvoden till ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt partistöd, tilldelas mindre än en hundradel av skattemedlen.

Balanskravsresultat

Balanskravet enligt kommunallagen

Enligt kommunallagen ska intäkterna vara större än kostnaderna, det så kallade balanskravet. Om ett underskott redovisas måste kommunen återställa detta inom tre år. Vid avstämning om balanskravet uppnås ska realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar inte ingå. Från 2016 följer kommunen Rådet för Kommunal Redovisnings (RKR) vägledning ”Redovisning av kommunal markexploatering”, vilket bland annat innebär att intäkter från markförsäljning inom exploateringsområden inte längre klassificeras som försäljning av anläggningstillgång/realisationsvinst. Inga realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar redovisas 2022. Det innebär att inga justeringar görs vid beräkning av balanskravsresultatet 2022 som därmed blir lika stort som årets resultat. För 2022 har därmed balanskravet uppfyllts. Kommunen har inte några tidigare redovisade underskott att återställa.

Balanskravsutredning

mnkr	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Årets resultat enligt resultaträkning	493,6	62,4	378,7
Avgår realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar	-	-12,9	-3,2
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Återföring av orealiserade vinster och förluster	-	-	-
Resultat efter balanskravsjusteringar	493,6	49,5	375,5
Förändring av resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	493,6	49,5	375,5

Tabell: Balanskravsresultat

Väsentliga personalförhållanden

2022 har kantats av osäkerhetsfaktorer precis som 2020 och 2021. Pandemin har avtagit och de flesta verksamheter har återgått till normala rutiner, även om anpassningar kvarstår inom vissa områden. Andra osäkerhetsfaktorer som funnits under året är Rysslands krig mot Ukraina och den lågkonjunktur som Sverige och världen gått in i vilket sannolikt skapat oro hos kommunens anställda. Nedan följer en redogörelse för det arbetet som skett under året kopplat till personalområdet.

Hälsofrämjande arbetsliv

Projektet Hälsufrämjande arbetsliv 2.0, som drivs med medel från Europeiska socialfonden, sträcker sig till och med mars 2023. Projektets syfte är att skapa hälsosamma arbetsplatser där psykisk ohälsa och sjukfrånvaro minskar.

Under året har fokus legat på att så många verksamheter som möjligt ska ha genomfört OSA-dialogen (dialog om organisatorisk och social arbetsmiljö). Insatsen riktar sig till alla anställda och ska ge verksamheten möjlighet att genom dialog mellan chef och medarbetare stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kopplat till dialogen finns en grundläggande arbetsmiljöutbildning som bland annat förtydligar de olika roller som finns inom arbetsmiljöarbetet. Mellan april och december 2022 har 1122 medarbetare och chefer deltagit i OSA-dialoger.

Förutom genomförandet av OSA-dialoger har alla chefer i kommunen erbjudits möjlighet att delta i olika föreläsningar med tillhörande nätverksträffar. Några av de teman som föreläsningarna haft är transformerande ledarskap, nödvändiga samtal och målstyrning för hälsosam arbetsbelastning. 90 chefer och andra arbetsledare har genomfört en eller flera träffar.

Inom projektets ramar har det även anordnats en digital medarbetarföreläsning med journalisten och författaren Mina Dennert där människors (o)medvetna fördomar stod i fokus. Arbetet med att digitalisera material från projektet har pågått under året och målet är att relevanta delar ska finnas som e-utbildningar när projektiden är slut. Ytterligare en åtgärd för hälsofrämjande arbetsliv är beslutet om att friskvårdsbidraget höjs från 1 500 kronor till 3 000 kronor från och med 2023.

Kompetensförsörjning

Sveriges kommuner och regioner har identifierat att kommuners största utmaning framåt är att hitta rätt kompetens. Det faktum att Järfälla dessutom är en tillväxtkommun och att det finns en betydande konkurrens om arbetskraften betyder att frågan om kompetensförsörjning är av stor vikt. Det handlar bland annat om att attrahera och rekrytera nya medarbetare, behålla och utveckla de medarbetare som redan är anställda och att förlänga arbetslivet.

Kommunens rekryteringsverktyg har utvecklats och numera tillämpas digital referenstagning, vilket förenklar rekryteringsprocessen. En så kallad pre-onboarding-process möjliggör dessutom för nyanställda att, redan innan de påbörjar sin anställning, få en inblick i vad Järfälla kan erbjuda sina medarbetare.

Med hjälp av omställningsfondens medel har Järfälla under 2022 genomfört en processledarutbildning, chefs- och medarbetarcoachning och vissa förvaltningsspecifika insatser. Kommunen erbjuder också andra utbildningar med syfte att höja kompetensen hos medarbetare. Medarbetarakademin riktar sig till medarbetare som vill arbeta med sin egen utveckling men också bidra till arbetsplatsens och organisationens utveckling. Arbetsledarakademin vänder sig till de ledare som inte är chefer, men som har en arbetsledande funktion. Ledarskapsakademin är till för potentiella nya chefer/ledare och deltagarna tas ut genom rekommendationer, intervjuer och tester. Alla tre akademier genomförs i samarbete med andra kommuner.

Lönestatistik

Personalpolicyn beskriver de riktlinjer Järfälla kommun har för lönesättning. Lönen är individuell och differentierad och ska avspegla ansvar, kompetens samt uppnådda mål och resultat. Den lönekartläggning som görs årligen ger en helhetsbild av lönestrukturen inom kommunen och kan ligga till grund för särskilda satsningar eller prioriteringar vid löneöversyn.

Lönestatistik	2021	2022
Kvinnor, medianlön	35050	35850
Män, medianlön	33507	33000
Totalt, medianlön	34700	35200
Kvinnors lön i % av männens lön, medellön	98,9	99,7

Urval: Avser löner per december, endast tillsvidareanställda

Tabell: Lönestatistik, jämförelse mellan könen

Kvinnors medianlön fortsätter att ligga högre än mäns och skillnaden ökar. År 2022 var medianlönen för kvinnor 35 850 kronor och för män 33 000 kronor. Mäns medianlön har, till skillnad från kvinnors, minskat men inga strukturella avvikelser har kunnat identifieras i samband med lönekartläggningen. Tittar man däremot på medellönen var kvinnors lön i snitt 99,7 % av mäns lön år 2022. Skillnaden mellan män och kvinnor fortsätter enligt tidigare års trend att jämnas ut.

Personalstruktur

Antal tillsvidareanställda medarbetare	2021	2022
Samtliga, alla åldrar	3853	4065
Åldersgruppen 34 år eller yngre	700	736
Åldersgruppen 35-54 år	2108	2236
Åldersgruppen 55 år eller äldre	1045	1093
<i>varav åldersgruppen 65 år eller äldre</i>	<i>90</i>	<i>109</i>
Kvinnor, alla åldrar	2947	3112
Åldersgruppen 34 år eller yngre	516	535
Åldersgruppen 35-54 år	1653	1765
Åldersgruppen 55 år eller äldre	778	812
<i>varav åldersgruppen 65 år eller äldre</i>	<i>59</i>	<i>72</i>
Män, alla åldrar	906	953
Åldersgruppen 34 år eller yngre	184	201
Åldersgruppen 35-54 år	455	471
Åldersgruppen 55 år eller äldre	267	281
<i>varav åldersgruppen 65 år eller äldre</i>	<i>31</i>	<i>37</i>

Urval: Alla tillsvidareanställda

Tabell: Antal tillsvidareanställda fördelat på kön och ålder

Kommunen har 4497 månadsanställda, varav 4065 är tillsvidareanställda och 1598 är tidsbegränsat anställda. Ungefär 50 % arbetar inom barn- och ungdomsförvaltningen med förskola och skola. Cirka 30 % arbetar på socialförvaltningen, bland annat med vård och omsorg av äldre.

Järfälla kommun är, som alla kommuner, en kvinnodominerad arbetsplats med 77 % kvinnor och 23 % män bland de tillsvidareanställda medarbetarna. Bygg- och miljöförvaltningen med traditionellt manliga yrken som exempelvis anläggningsarbetare har 60 % män. Barn- och ungdomsförvaltningen har drygt 17 % män, där den största andelen av män arbetar som barnskötare.

Medelåldern bland tillsvidareanställda är 46,1 år, vilket den har varit de senaste tre åren. Åldersstrukturen visar också att antalet medarbetare över 65 år var 2,34 % år 2021 och att det under 2022 har skett en ökning till 2,68 %. Att få fler att arbeta längre och behålla kompetensen är en viktig komponent i kompetensförsörjningen.

Anställningsförhållanden heltid/deltid

Andelen heltidsarbetande fortsätter att öka i kommunen. År 2022 arbetade 85,7 % av de månadsavlönade medarbetarna heltid, en ökning med 2,55 % från föregående år. Att fler arbetar heltid minskar rekryteringsbehoven och gör att jämställdheten ökar. Det är främst inom socialförvaltningens verksamheter som den största ökningen skett. Män och kvinnor är i nästan lika hög grad heltidsanställda, 87 % för kvinnor respektive 89 % för män.

Anställningsförhållanden hel-/deltid i %	2021	2022
Andel månadsavlönade heltid	83,2	85,7
Andel månadsavlönade deltid 75-99%	11,3	8,8
Andel månadsavlönade deltid 1-74%	5,8	5,7

Urval: Månadsavlönade

Tabell: Andel månadsavlönade hel- eller deltidsanställda

Personalomsättning

Precis som på övrig arbetsmarknad har personalomsättningen i kommunen legat på låga nivåer under pandemin. Detta då medarbetare varit mindre benägna att byta arbetsgivare. Under 2022 ökade personalomsättningen men också andelen nya tillsvidareanställda. Antalet medarbetare som under 2022 avgått med pension innan 65 års ålder har fördubblats jämfört med 2021. Dessa medarbetare har arbetat i verksamheter på barn- och ungdomsförvaltningen, kompetensförvaltningen och socialförvaltningen.

Personalomsättning	2021	2022
Nya tillsvidareanställda, andel i %	5,4	10,1
Personalomsättning det vill säga avgångna tillsvidareanställda, andel i %	9,8	12,3
varav pension, andel i %	1,8	2,0
Antal medarbetare som avgått med pension före 65 års ålder	7	14

Urval: Tillsvidareanställda

Tabell: Andel nya och avgångna tillsvidareanställda.

Arbetsmiljö

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har ökat marginellt under 2022 och ligger fortfarande på en högre nivå än innan pandemin. Det är fortsatta skillnader mellan de olika förvaltningarnas sjukfrånvaro och de två förvaltningar med flest kontaktintensiva yrken, barn- och ungdomsförvaltningen och socialförvaltningen, har fortsatt högst sjukfrånvaro. Medarbetare i dessa yrken har liten eller ingen möjlighet att arbeta på distans vilket gör att de behöver vara hemma även vid lättare symptom på sjukdom. Däremot har båda förvaltningarna minskat sin totala sjukfrånvaro under året jämfört med 2021. Korttidssjukfrånvaron har under året legat på liknande nivåer jämfört med 2021 förutom under januari och februari 2022 då det var en stor samhällsspridning av covid-19.

Sjukfrånvaro	2021	2022
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid, alla anställda	6,8	6,9
Korttidssjukfrånvaro (dag 1-14)	3,7	3,8
Långtidssjukfrånvaro (15 dgr eller mer)	3,1	3,1
Kvinnor	7,5	7,4
Män	5,0	5,4
Åldersgruppen 29 år eller yngre	6,5	5,9
Åldersgruppen 30-49 år	6,2	6,0
Åldersgruppen 50 år eller äldre	7,7	8,3
Total långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro (59 dagar eller mer)	32,9	31,5
Kvinnor	33,6	32,0
Män	30,0	29,3

Urval: Alla anställningsformer, inklusive timanställda

Tabell: Sjukfrånvaro

Långtidssjukfrånvaron (59 dagar eller mer) ligger på ungefär samma nivåer som tidigare år men har sjunkit något från 32,92 % år 2021 till 31,51 % år 2022. I juni inleddes ett fördjupat samarbete mellan kommunen, försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Samarbetet har som syfte att förbättra stödet i återgång till arbete för personer med komplexa och längre pågående sjukfall.

Frisknärvaro

Frisknärvaro	2021	2022
Frisknärvaro (0-5 sjukdagar) i % av avtalad arbetad tid	52,0	52,1
Kvinnor	49,2	49,1
Män	60,4	61,6
Åldersgruppen 29 år eller yngre	54,6	54,5
Åldersgruppen 30-49 år	52,8	54,3
Åldersgruppen 50 år eller äldre	50,4	49,2

Urval: Alla anställningsformer, inklusive timanställda

Tabell: Frisknärvaro

Måttet frisknärvaro visar ett annat perspektiv av frånvaromönstret, hur stor andel av medarbetarna som är friska. Att ha 0-5 sjukdagar under 12 månader anses ligga inom spannet för normal sjukfrånvaro. Frisknärvaron fortsätter att öka efter pandemin. Kvinnor

har en lägre andel frisknärvaro än män vilket kan bero på att merparten av anställda kvinnor i kommunen återfinns inom kvinnodominerande kontaktyrken så som barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Arbets skador och tillbud

Antal rapporterade arbets skador och tillbud fortsätter att öka sedan innan pandemin. En av förklaringarna till det kan vara en ökad benägenhet att rapportera arbets skador och tillbud då informationsinsatser har gjorts inom vissa verksamheter. De platser där flest tillbud och arbets skador sker är, liksom tidigare år, på skolor och förskolor.

Under 2022 har 277 covid-19 relaterade ärenden om arbets skada och tillbud anmälts, 55 färre än under 2021.

Arbets skador och tillbud	2021	2022
Tillbud	365	414
Arbets skador	744	950

Tabell: Antal arbets skador och tillbud

Uppföljning systematiskt arbets miljöarbete

Under hösten införde Järfälla ett digitalt system för det systematiska arbets miljöarbetet. Systemet ska skapa bättre förutsättningar för arbets miljöarbetet genom en organiserad och systematiskt planering och uppföljning samt en korrekt hantering av fördelningen av arbets miljöuppgifter.

2022 års årliga uppföljning av det systematiska arbets miljöarbetet, inklusive arbetet för lika rättigheter och möjligheter i arbets livet, skickades ut till 213 chefer i kommunen varav 75 hade klarmarkerat sitt ärende inom given tidsram. Varje förvaltning har till uppdrag att redovisa resultatet av den årliga uppföljningen i sina respektive verksamhetsberättelser.

I maj antogs en reviderad version av kommunens fördelningsordning gällande arbets miljöuppgifter i kommunfullmäktige. Samma månad lanserades även nya rutiner för det systematiska arbets miljöarbetet.

Förväntad utveckling

I nedan avsnitt sammanfattas kommunens utmaningar och möjligheter på ett par års sikt. I avsnittet *Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag* sammanfattas även en framåtblick för varje nämnds verksamhet.

Mål och budget 2023-2025

Inbromsningen i samhällsekonomin kom att prägla arbetet med kommunens budget inför 2023. För att kommunen och dess invånare inte ska drabbas av kortsiktiga nedskärningar inom välfärdstjänsterna sågs det som motiverat att tillfälligt sänka nivån på det budgeterade resultatet. Resultatet i lagd budget uppgår till 6,7 mnkr eller 0,1 % av skatter, utjämning och generella bidrag för 2023. År 2024 uppgår resultatet till 0,8 % vilket också är genomsnittet för de tre åren i planperioden 2023-2025. 2025 uppgår resultatet i planen till 1,4 %. Det är ansvarsfullt att den offentliga sektorn inte förstärker effekten av konjunkturedgången och agerar på ett sätt som riskerar att förvärra situationen på arbetsmarknaden. Kommunens bruttokostnader ökar med 343 mnkr 2023 jämfört med 2022 vilket motsvarar 5,0 %. I budgeten ligger ett effektiviseringsbeting på cirka 1 % årligen i genomsnitt för hela kommunen vilket är i nivå med eller under nivån i tidigare års budgetar under föregående mandatperiod.

God ekonomisk hushållning

För att framåt klara en god ekonomisk hushållning i kommunen krävs en återgång till högre resultatnivåer när konjunkturen och kommunens ekonomi tillåter. Anpassningar av kostnaderna till de ekonomiska förutsättningarna avseende skatteintäkter och utjämningsystem behöver ske löpande.

Kommunens beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning från 2015 har följande formulering: *Årets resultat ska vara positivt, nivån fastställs i samband med beslut om budget. Utgångspunkten bör vara att årets resultat ska vara minst 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt att sträva mot att resultatet ska överstiga 2 procent av detsamma.*

Enligt preliminära beräkningar i Mål och budget är det möjligt att nå 2 % i resultat 2026. God ekonomisk hushållning och ordning och reda i ekonomin är en förutsättning för att klara en långsiktig och hållbar finansiering av det växande Järfälla såväl som att hantera konjunktursvängningarna.

Järfälla växer

Järfälla har både utmaningar och möjligheter som en av landets kommuner med störst tillväxt. Tack vare stadsutvecklingen i Barkarbystaden och både tunnelbana och fjärrtågsstation år 2026 förväntas befolkningen växa kraftigt. Ett stort intresse finns från en mängd olika aktörer att delta i utvecklingen av området som på sikt ska inrymma 30 000 invånare. En förutsättning för bostadsbyggande är utbyggd kommunal infrastruktur och service vilket innebär höga investeringsnivåer.

Exploateringsintäkterna ska användas för de investeringar som kopplas till expansionen. De ökade skatteintäkterna som kommer genom en ökad befolkning ska finansiera ökade driftskostnader för fler invånare och i synnerhet barn, unga och äldre i de kommunala verksamheterna.

Utmaningar och risker är bland annat de höga nyproduktionskostnaderna för fastigheter och lokaler, inklusive extern inhyrning. Ännu högre kostnader för byggmaterial och entreprenader i produktionen i kombination med högre levnadsomkostnader för potentiella köpare innebär att utbud och efterfrågan på bostäder förskjuts till följd av konjunkturedgången. Förseningar i tidplaner och genomförande innebär risk att markintäkter flyttas fram i tiden. Om tidsglappet mellan kommunens investeringsutgifter och markintäkter ökar, ökar lånen och räntekostnaderna för kommunen, vilket också ställer krav på finansieringen och högre resultatnivåer.

God flexibilitet och följsamhet i utvecklingen, till exempel genom att ständigt anpassa investeringstakten, är en nyckelfaktor för att lyckas hushålla med kommunens resurser. Kommunen måste säkerställa att utbyggnaden och tillväxten inte äventyrar en ekonomi i balans.

Kopplat till utbyggnaden av kommunen finns behov av marksaneringar på flera håll, främst i Barkarbystaden där årets större avsättning innebär ett steg framåt för inte minst en ansvarsfull ekonomisk hantering. Men även idrottsområdet i Jakobsberg kommer att behöva hanteras framöver.

Intresset för att utveckla fastigheter i Järfälla bedöms som fortsatt starkt på lång sikt. Men i och med de förändrade förutsättningarna för bostadsbyggandet är det oklart hur olika byggaktörer kommer att agera i närtid. Detta gör det svårt att ta fram en tillförlitlig befolkningsprognos då prognosen för bostadsbyggandet är avgörande. Befolkningsprognosen ligger till grund för planering av skatteintäkter, förskolor, skolor och annan kommunal verksamhet. Uppförande av nya lokaler har långa ledtider och projekt som syftar till att möta prognostiserade behov om 3-5 år behöver initieras idag. Situationen skapar ett mycket osäkert planeringsunderlag.

Konjunkturen

Sverige och kommunsektorn står på kort sikt inför tuffa ekonomiska utmaningar med hög inflation och real minskning av skatteunderlaget. Den reala minskningen uppskattas till närmare -3 % för 2023. Inflationen får ett brett genomslag på kommunens inköp. Återhållsamhet, värdering av nyttan och hårda prioriteringar är viktigt för att upprätthålla kostnadskontroll. Det är viktigt att kostnadsminskningarna styrs, dels dit de minst påverkar välfärden till kommuninvånarna och dels så att de inte riskerar förstärka de negativa effekterna av konjunkturedgången.

Medarbetarnas avtalade pensioner räknas också upp med inflationen. Dels är pensionskostnadsökningarna mycket höga, dels går de inte att påverka. För att få bukt med inflationen höjer riksbanken räntan kraftigt, vilket i sin tur påverkar kommunen med stigande räntekostnader. Här är Järfälla kommun för närvarande extra utsatt med relativt höga lån även om låneskulden på sikt planeras minska i takt med exploateringsintäkterna.

Demografin

Även på längre sikt, när lågkonjunkturen passerat, finns fortsatta ekonomiska utmaningar. Den demografiska utvecklingen ökar kostnadstrycket i förhållande till skatteintäkternas utveckling när andelen barn, unga och äldre ökar snabbare än befolkningen i arbetsför ålder. Det ställer krav på prioriteringar, fokus på lagstadgade grunduppdrag och effektiva verksamheter.

Kopplat till den demografiska utvecklingen är en utmaning för kommunen på sikt också att klara kompetensförsörjningen. Även om det skulle finnas ekonomiska medel att anställa all personal som behövs i verksamheterna utifrån dagens personaltäthet så kommer det inte att finnas tillgång på arbetskraft i den omfattningen. En beräkning gjord av SKR visar att sammanlagd efterfrågan på arbetskraft från kommuner, regioner, näringsliv och inte minst försvaret det närmaste decenniet ökar nästan dubbelt så mycket jämfört med det antal personer som arbetskraften ökar under samma period. Konkurrenten om medarbetarna kommer att bli tuff och alla sektorer behöver hitta digitala och tekniska lösningar så att välfärden kan upprätthållas med mindre personella resurser.

Befolkningsprognosen visar att Järfällas försörjningskvot är gynnsammare än andra kommuners. Det innebär inte någon fördel kommunalekonomiskt eftersom utjämningsystemen gör att det är rikets försörjningskvot som har betydelse för varje kommuns ekonomiska förutsättningar. Däremot kan det vara en fördel avseende kompetensförsörjningen eftersom tillgången på arbetskraft i Järfälla därmed är bättre än på många andra håll.

Järfällahus

En stor utmaning för Järfällahus AB är att stora delar av bolagets fastighetsbestånd byggdes under 60-, 70- och 80-talen. Merparten av fastigheterna har installationer som passerat sin tekniska livslängd. Uppskattningsvis är 2600 lägenheter i behov av stambyte. Uppdateringen av underhållsplanen visar på ett behov av att växla upp renoveringstakten under de närmaste åren för att säkerställa värdet och brukbarheten på fastigheterna. Det kommer innebära en ekonomisk utmaning för bolaget och behöver prioriteras före nyproduktion. Om andra aktörer tvingas minska nybyggnationen på grund av konjunkturläget kan kraven komma att öka på Järfällahus att i högre grad bidra till nyproduktion av bostäder.

Krisberedskap och säkerhet

Med anledning av kriget i Ukraina har det säkerhetspolitiska läget förändrats för Sverige och i omvärlden. Ett behov av stärkt krisberedning på lokal nivå har uppmärksammat. Vidare kommer Sveriges sannolika inträde i NATO och regeringens tydliga ambitioner med Sveriges totalförsvarsuppbyggnad att påverka kommunens arbete för att stärka det civila försvaret. IT-säkerheten är ständigt en närvarande fråga i takt med att samhället digitaliseras och har även uppmärksammat som säkerhetspolitiskt viktigt med ökad risk för spioneri och cyberattacker. Även här har kommunen en viktig roll att fylla för att skydda sin verksamhet och sina invånare.

Miljöredovisning

Miljöredovisningen visar utvecklingen inom ett antal prioriterade miljöområden enligt kommunens miljörelaterade styrdokument.

Redovisningen omfattar Järfälla som geografisk yta och Järfälla kommun som organisation.

Miljöarbete sker dagligen inom alla förvaltningar vid bland annat tillsyn, upphandling, miljödiplomering, planarbete och teknisk förvaltning. Miljöplanen och översiktsplanen är de övergripande styrdokumenterna inom hållbarhet i Järfälla kommun. Mål inom den ekologiska dimensionen av hållbarhet finns förutom i miljöplanen även i ett flertal sektorsvisa styrdokument, exempelvis klimat- och energiplan, avfallsplan, kemikalieplan och klimatanpassningsplan. Miljöplanen förtydligar sambandet till de sexton nationella miljö kvalitetsmålen och de sex regionalt prioriterade miljö kvalitetsmålen, som mynnar ut i de lokala områdena minskad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, giftfri vardag, ett rikt växt- och djurliv samt hållbar konsumtion och hög miljömedvetenhet.

Viktiga händelser

Energifrågan har varit högaktuell under året, främst på grund av höga elpriser. Kommunen inklusive Järfällahus har därför prioriterat olika energieffektiviseringsåtgärder; utveckling av bättre digitala styrsystem för kontroll och uppföljning, byte till LED-belysning samt tilläggsisolering av förskolor. Trycket på kommunens energi- och klimatrådgivning har varit ovanligt högt vilket gjort att extra insatser inom rådgivning till företag och villaägare har genomförts.

Järfälla kommuns miljöarbete fortsätter att visa resultat. Enligt tidningen Aktuell Hållbarhets rankning är Järfälla Sveriges fjärde bästa miljökommun och bäst av alla i Stockholmsregionen. Under året rankades Järfälla även som Stockholms bästa friluftskommun. Utmärkelsen utgår från en undersökning kring friluftsliv där man besvarar frågor kring planering, information, samarbete och aktiviteter. Några av de insatser som gjorts i kommunen är exempelvis nytt utegym, utflyktslekparker, cykel- och vandringsleder, naturkarta och informationsinsatser.

I december signerade Järfälla för tredje året i rad Europas första klimatkontrakt och arbetar därmed för att nå målet om en klimatneutral kommun. Det nationella initiativet snabbar på omställningen till klimatneutrala städer genom bland annat smart teknik och hållbar samhällsplanering.

Omvärldsanalys och framtid

På global nivå genomfördes FN:s artskyddsmöte COP15 i Kanada. På mötet togs ett världsomfattande ramavtal fram med 23 åtgärdsområden för att rädda jordens arter och ekosystem. I ett av de viktigaste målen förbinder sig världens länder till att skydda 30 % av planetens yta senast år 2030.

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050, pekar ut riktningen för regionen med syfte att säkerställa att rätt saker initieras i närtid för att långsiktiga mål och största regionala nytta ska uppnås. RUF5 2050 är giltig till år 2026.

Även på lokal nivå pågår det övergripande planeringsarbetet genom framtagande av en ny översiktsplan. Översiktsplanen är kommunens samlade strategi för hur Järfällas mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

För att nå Järfällas mål om en klimatneutral kommun 2030 är klimatarbetet fortsatt prioriterat. Under 2023 kommer arbetet med att implementera koldioxidbudgeten att intensifieras. Redan 2017 tog kommunen fram sin första koldioxidbudget, som löpande uppdateras utifrån ny statistik, mål och vetenskapliga rön. Koldioxidbudgeten visar att Järfälla behöver minska sina utsläpp med cirka 14 % per år, med start 2023.

Måluppföljning

Uppföljningen av miljötillståndet och miljöarbetet i kommunen görs genom att mäta ett antal gröna nyckeltal samt åtgärder från miljörelaterade styrdokument och handlingsplaner. Uppföljningen är uppdelad inom målområdena i miljöplanen: minskad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, giftfri vardag, ett rikt växt- och djurliv samt hållbar konsumtion och hög miljömedvetenhet där varje inriktningsmål på området anges.

Ett urval av det mest väsentliga som har skett inom miljöområdet beskrivs nedan. Uppföljning av alla mål och nyckeltal redovisas i Miljöbarometern på jarfalla.se/miljobarometern.

Minskad klimatpåverkan

Inriktningsmål: Järfälla kommun ska bara använda förnybar energi år 2025 och alltid sträva efter att energieffektivisera. Järfälla ska ta sitt ansvar för att bidra till det globala klimatmålet, tvågradersmålet.

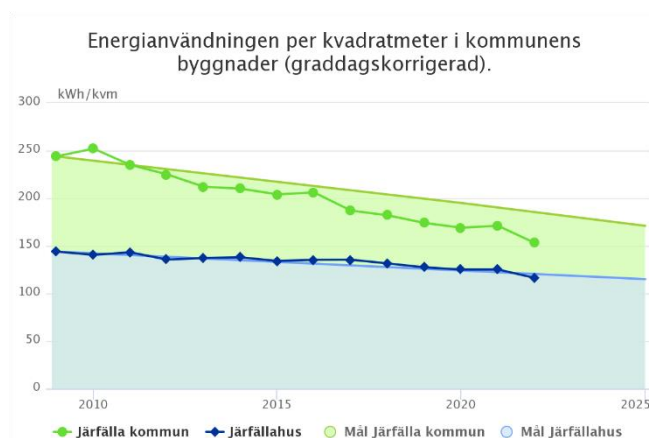

Diagram: Energianvändning per kvadratmeter i kommunens byggnader mellan åren 2009-2022.)

Energianvändningen per kvadratmeter i kommunens byggnader inklusive Järfällahus AB har minskat sedan utgångsåret 2009. 2022 har minskningen varit större än vanligt jämfört med tidigare år. För Järfälla kommun var minskningen drygt 10 % och ligger idag på 153 kWh/kvm, och för Järfällahus drygt 7 % som idag ligger på 116 kWh/kvm. Framför allt årets höga energipriser har snabbat på omställningen. Järfälla kommun har haft en minskningstakt på drygt 37 % sedan 2009.

Klimatanpassning

I juni 2022 antogs den nya klimatanpassningsplanen som gäller för kommunkoncernen, med prioriterade åtgärder för att rusta kommunen för ett förändrat klimat. Under året har bland annat en kommunövergripande värmestresskartering genomförts, som är en av de

prioriterade åtgärderna i planen. Karteringen är ett viktigt underlag för kommunens arbete med att förebygga konsekvenser vid värmeböljor. Den redovisar områden i Järfälla med olika riskklasser för höga temperaturer vid långvarig värmebölja. Utifrån karteringen kan kommunen prioritera arbetet med klimatanpassning av den bebyggda miljön genom åtgärder i områden som har högst riskklass.

I samband med framtagandet av klimatanpassningsplanen genomfördes även en informationskampanj till fastighetsägare i kommunen, med information om hur man skyddar sin fastighet mot exempelvis översvämningar.

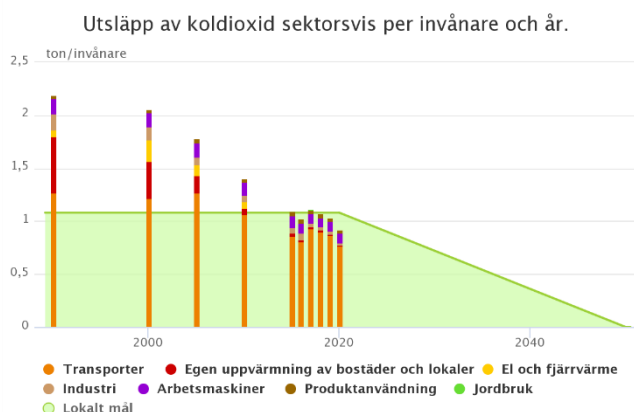

Diagram: Utsläpp av koldioxid sektorsvis per invånare och år från 1990 till 2020.

Sedan 1990 har det totala koldioxidutsläppet per invånare minskat med drygt 52 % och ligger nu på drygt 0,9 ton CO₂ per invånare.

83 % av Järfällas utsläpp kommer från transporter, där personbilar står för den största delen. En viktig del i att minska utsläppen handlar därför om att ställa om från fossildrivna till elektrifierade fordon.

Elektrifiering är ett prioriterat område i Järfälla och därför har en elektrifieringsstrategi tagits fram som antogs av kommunfullmäktige i februari 2022. Järfälla deltar i flera olika samarbeten, nätverk och projekt för att driva på arbetet. Det sker även löpande dialoger med och riktade insatser för fastighetsägare och verksamhetsutövare, till stor del i syfte att skapa utrymme för ett ökat effekt- och energiuttag.

Kollektivtrafik

Användandet av kollektivtrafik har haft en nedåtgående trend under både 2020 och 2021. På två år har det minskat från 0,67 påstigningar per invånare till 0,48. Antalet påstigande en vintervardag var totalt 40 000 under 2021 vilket är en minskning med nästan 26 % sedan 2019 då antalet var 53 800.

Den negativa trenden beror sannolikt delvis på coronapandemin och de rekommendationer och restriktioner i kollektivtrafiken som då utfärdades av Folkhälsomyndigheten. Ett ökat användande av kollektivtrafiken är viktigt för att främja ett hållbart resande och bidra till målet om en klimatneutral kommun.

God bebyggd miljö

Inriktningsmål: Järfälla kommun ska ligga i framkant inom hållbar stadsutveckling och därmed säkra en hållbar utbyggnad i kommunen.

Revidering av översiktsplan

Järfällas översiktsplan är det vägledande dokumentet för hur kommunens mark ska användas och hur naturområden, bebyggelse och verksamheter ska utvecklas. Under 2022 påbörjades revideringen av översiktsplanen, ett stort arbete som beräknas pågå under flera år framåt. En viktig del i den nya översiktsplanen handlar om att integrera klimatfrågan och planera för en hållbar stad även i framtiden.

Markanvisning

För att bidra till en hållbar stadsutveckling och Järfällas mål om klimatneutralitet har markanvisning använts som ett verktyg. I maj 2022 genomfördes en markanvisningstävling för kvarter 10 och 13 i Barkarbystaden, med stort fokus på klimatfrågan. De bidrag som vann möter Järfällas höga ambitioner och faktorer som varit avgörande är NollCO₂-certifierade byggnader, trähuskonstruktion, växthus på taken med odling för de boende och gröna väggar som en del av gestaltningen.

NollCO₂-certifiering

Även vid projektering av kommunens egna fastigheter används NollCO₂-certifieringens kriterier. Det innebär att när en ny fastighet byggs ska utsläppen så långt som möjligt minimeras. Just nu byggs en sopsugsterminal i Barkarby som projekteras enligt NollCO₂. Även Källtorpskolan i Kallhäll har fått klartecken att byggas om enligt NollCO₂, med preliminär certifiering under 2023.

Upprustning av gångfartsområde

I närheten av Källtorpskolan har en annan satsning genomförts för att främja en god bebyggd miljö. Gångfartsområdet vid skolan har rustats upp med nya färger, blommor, träd och möbler att sitta på för att öka attraktiviteten hos fotgängare och cyklister. Sträckan är på gångtrafikanternas villkor och genom den svängande körbanan tvingas fordonstrafiken att köra långsammare.

Bild: Kallhälls nya gångfartsområde.

Vintercyklister

Antal vintercyklister i huvudvägnätet ökade kraftigt 2022 med drygt 30 % från föregående år och var under mätperioden i början av året 45 621 stycken. Sedan 2017 har antalet vintercyklister fördubblats. Denna positiva trend kan bero på flera faktorer. Några av dessa kan vara kommunens långsiktiga satsning på cykelinfrastruktur, sopsaltning, vintercyklingskampanjer och ökad hälsomedvetenhet.

Andelen invånare som är positiva till skötseln av gång- och cykelvägar samt snöröjningen var 81 % respektive 72 % år 2022. Båda siffrorna är cirka 10 % högre genomsnittet i Sverige.

Giftfri vardag

Inriktningsmål: Järfälla kommun ska fasa ut farliga ämnen och minimera användningen av ämnen som kan skada människor och miljö. Förorenade områden ska saneras successivt. Arbetet ska ske med särskilt fokus på barns miljöer.

Smarta växter i klimatets tjänst

Längs Byleden har vide planterats för att binda föroreningar, vatten och vid avverkning fungera som förnybar energi. Området är förorenat av tidigare handelsträdgårdar. Vid ett ändrat klimat riskerar föroreningarna att läcka ut i närliggande vattendrag. Projektet kallas Smarta Växter I Klimatets Tjänst (SVIKT). Det finansieras av Vinnova och genomförs av Järfälla kommun i samarbete med Clean Nature och Barkarby Science.

Bild: Planterad vide längs Byleden.

Inom projektet har en jämförelse av klimatpåverkan och kostnader för olika metoder att rena mark genomförts. Resultatet påvisade betydligt mindre (98%) klimatpåverkan och lägre kostnader (91%) vid rening med växter jämfört med schaktsanering. Att rena mark med hjälp av växter tar däremot längre tid än att schakta bort massorna direkt.

Projekt om PFAS i dricksvatten

I Järfällas dricksvattentäkt Görväln ligger halterna av högflourerade ämnen (PFAS) på gränsen för riktvärdet. För att undersöka eventuella källor som bidrar med PFAS till Mälaren har Norrvatten tillsammans med kommunerna Järfälla, Ekerö, Stockholm samt Stockholm vatten och avfall fått medel från Länsstyrelsen. Projektet "Fokus på PFAS i Östra Mälarens vattenskyddsområde" pågår till hösten 2023.

Ett rikt växt- och djurliv

Inriktningsmål: Den biologiska mångfalden ska bevaras, nyttjas och utvecklas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas.

Skyddad natur

I juni 2022 beslutade kommunfullmäktige att inrätta ett nytt biotopskyddsområde vid Ålsta Hage med en total yta om 8 hektar. Beslutet går i linje med kommunens mål om att den sammanlagda arealen skyddad natur ska öka med minst 75 hektar innan 2025. Kommunen har nu 2 112 hektar skyddad naturmark och den reella ökningen av skyddad areal är 59 hektar. På grund av ändrad mätmetod har ytterligare 4 hektar tillkommit 2022.

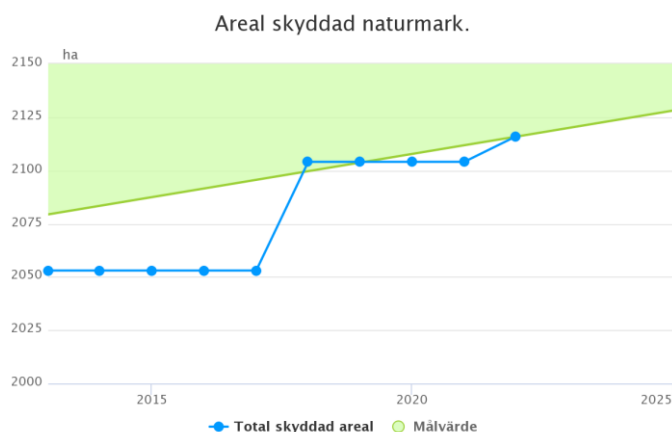

Diagram: Areal skyddad naturmark i kommunen 2013-2022.

Odling i pallkragar

Sedan 2018 har Järfälla kommun gett Järfällabor möjlighet att odla på Stora torget i Barkarbystaden. 2022 breddades satsningen till att även omfatta Jakobsberg, där 33 odlingslådor placerades vid Vasaplatsen. Kommuninvånarna fick möjlighet att boka en odlingslåda och samtliga lådor blev bokade inom ett par timmar.

Naturvård

Järfälla arbetar även aktivt med skötsel av våra natur- och kulturlandskap. Exempelvis arbetar man med viltåkrar, som blivit till stor glädje för såväl människor som djur. En viltåker består av en mängd olika blomblandningar som är bra för pollinatörer och fåglar. Genom att kanta åkermarker med blomsterrensor skapas även skydd, spridningskorridorer för insekter, fåglar och däggdjur samt stora mängder mat till dessa.

I det kommunala lantbruket används även vallfrö med klipptålig klöver för att bekämpa ogräsen istället för att använda växtskyddsmedel.

Hållbar konsumtion och hög miljömedvetenhet

Inriktningsmål: Järfälla kommun ska sprida miljökunskap så att anställda, invånare och organisationer i kommunen kan agera på ett sätt som ger positiva effekter för miljön och därigenom bidra till ett hållbart Järfälla.

Samtliga kommunanställda ska ha en grundläggande miljökunskap och kommunen erbjuder både en digital och fysisk miljöutbildning. Alla förvaltningar och kommunala bolag har godkända miljödiplom enligt Svensk miljöbas kravstandard.

Föreläsningar för allmänheten

Bild: Kemikalieföreläsning i Jakobsbergs bibliotek.

Under året har flera föreläsningar inom miljö genomförts för allmänheten för att öka kunskapen kring miljöfrågor. Under våren hölls en föreläsning om odling som handlade om hur man kan odla egen mat även på en liten yta och hur man odlar för att få mer skörd under längre tid. Under hösten hölls en energiföreläsning med anledning av de höga elpriserna. Vidare fick allmänheten möjlighet att lära sig mer om hur man minskar kemikalier i sin vardag.

Cykeltävling för kommuninvånare

För att locka fler Järfällabor att cykla och därmed främja ett hållbart resande genomfördes en cykeltävling i april 2022. Utmaningen var öppen för samtliga kommuninvånare och gick ut på att hitta 10 olika kontroller utspridda i kommunen. De som cyklade till minst fem kontroller fick en goodiebag. Den som klarade alla tio var med i utlottning av ett presentkort hos en cykelbutik. 250 personer deltog i utmaningen.

Energi- och klimatrådgivning

Under året har det varit ett intensivt arbete med att kommunicera kring energieffektivisering inom energi- och klimatrådgivningen. Höga elpriser har gjort frågan högaktuell. Som ett led i att stötta invånarna i sitt arbete med energieffektivisering har elmätare som man kan mäta förbrukningen på hushållsapparater med, köpts in och finns för utlåning för allmänheten på kommunens bibliotek.

Rådgivningen har även arbetat vidare med nätverk för bostadsrättsföreningar inom klimat och energi som startades upp 2021. Under 2022 har arbetet utvecklats och över 70 föreningar är nu med i nätverket. Flera nätverksträffar genomfördes där deltagarna kunde dela erfarenheter och kunskaper och lära sig mer om klimat- och energifrågor.

Upphandling

Järfälla ställer hållbarhetskrav i samtliga upphandlingar där så är relevant. För att undersöka exponering för farliga ämnen har produkter som finns på kommunens avtal skickats på analys. Under 2022 har analyser genomförts på olika IT-produkter (musmatta och läsplattefodral). I fyra av de fem produkter som har analyserats hittades lösningsmedel eller potentiellt hormonstörande ämnen. Lösningsmedlet var i höga halter men det dunstar snabbt och utgör ingen bestående risk. I övriga produkter var halterna låga.

Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag

I följande avsnitt presenteras delar ur kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsberättelser.

Sammanställning av nämndernas resultat

Nämndernas budgetavvikelser*	Resultat 2022, mnkr	Resultat 2022, %**	Resultat 2021, mnkr
Kommunstyrelsen	12,2	2,8 %	10,1
Barn- och ungdomsnämnden	59,6	2,8 %	85,4
Kompetensnämnden	-13,1	-2,0 %	-16,7
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	10,1	4,1 %	5,6
Socialnämnden	7,4	0,7 %	30,5
Äldrenämnden	0,3	0,0 %	0,8
Familjerättsnämnden	0,4	4,9 %	0,0
Tekniska nämnden, skattefinansierat	-7,2	-0,7 %	0,8
Tekniska nämnden, VA	0,0	0,0 %	0,4
Tekniska nämnden, Avfall	2,4	3,3 %	-0,5
Miljö- och bygglovsnämnden	1,5	4,2 %	3,5
Summa	73,6	1,1 %	119,9

* samtliga nämnder har nollbudget, det vill säga intäkter och kostnader är lika stora när kommunbidraget inkluderas

** andel av omslutningen, det vill säga bruttokostnader exkluderat nämndinterna poster

Tabell: Styrelsens och nämndernas resultat, i mnkr och andel av bruttomslutningen, samt resultatet föregående år.

Totalt avviker nämnderna positivt från budget med 73,6 mnkr, då ingår extra kommunbidrag under året till tekniska nämnden med totalt 46,0 mnkr och till kommunstyrelsen med 0,3 mnkr jämfört med Mål och budget 2022-2024. Jämfört med teknisk justerad budget är avvikelserna i kommunbidrag 20,0 mnkr, hela beloppet på tekniska nämnden. Negativa avvikelser 2022 redovisas för kompetensnämnden och tekniska nämnden.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens verkställande organ med ansvar för ledning, samordning och uppföljning av nämnderna och de kommunala bolagen. Styrelsen ansvarar även för utveckling av den kommungemensamma informationsverksamheten, den översiktliga fysiska planeringen, ägarfrågor som rör kommunens fasta egendom, kommunens övergripande lokalförsörjning, kommunens medelsförvaltning, arbetsgivarfrågor, främjandet av näringslivet i kommunen, samordning av integrations- och segregationsarbetet, trygghets- och säkerhetsarbetet, övergripande arbete med innovationer och effektiviseringar samt kommunens informations- och kommunikationsteknologi inklusive informationssäkerhet. Kommunstyrelsen är också krisledningsnämnd. Antal anställda uppgår till 227 personer.

Viktiga händelser

Den samhällsekonomiska utvecklingen har haft stor inverkan på kommunens verksamhet under året som gått. Inflationstakten, räntehöjningar och höga elpriser har inte gått obemärkt förbi och förutom högre kostnader för kommunens verksamheter, syns en tydlig osäkerhet bland investerare, byggaktörer och på marknaden. Om blicken riktas mot omvärlden bör invasionen av Ukraina framförallt nämnas. Kriget har inneburit att ett antal ukrainska flyktingar har kommit till kommunen och kommunen har fullgjort sitt åtagande på området.

Järfälla kommun är en växande kommun med stora behov av investeringar och samhällsbyggande. I takt med att befolkningen ökar behövs fler förskolor, skolor, äldreboenden etc. Ett nytt äldreboende i gamla Barkarby och en ny grundsärskola för högstadiet på Källtorpskolan är exempel på beslut som fattats under året för att möjliggöra att välfärden växer i takt med kommunens expansion. Det finns även exempel på projekt som pausats på grund av allt för höga kostnader, det gäller bland annat mötesplats för unga och seniorer i Jakobsberg och ny skola i Ormbacka.

Expansionen medför stort fokus på samhällsbyggnadsprocessen. En betydelsefull händelse under året har varit antagandet av detaljplan och överenskommelse om exploateringsavtal som reglerar utbyggnaden av Bällstadalen. Bällstadalen med sina 2 000 bostäder, kontor, hotell och skola är den absolut största detaljplanen. En annan milstolpe som bör nämnas är Veddestabron som har tagits i trafik under året.

Året har också präglats av ett intensivt utvecklingsarbete inom kommunstyrelsen. Fokus har under året legat på att etablera nya samarbetsformer och arbetssätt samt utveckla styrningen och uppföljningen i kommunen. Bland annat har en ny styrmodell tagits fram som fortsatt tillämpas i verksamhetsstyrningen.

Järfälla har blivit utsedd till landets fjärde bästa miljökommun av tidskriften Aktuell Hållbarhet. Miljöarbetet har stärkts i Järfälla de senaste åren och utnämningen är ett resultat av det gedigna arbete som genomförts. I december 2022 undertecknade Järfälla ett klimatavtal med ambitionen att Järfälla ska bli klimatneutralt till 2030.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för 2022 är ett överskott om 12,2 mnkr. Intäkterna är 10,7 mnkr högre jämfört med budget inom främst riktade bidrag. Kostnaderna är 1,5 mnkr lägre än budget. Köp av verksamhet avviker positivt med 11,7 mnkr medan övriga kostnader avviker negativt med 11,4 mnkr.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	330,8	330,8	300,8
Intäkter	116,2	127,0	106,7
Summa intäkter	447,0	457,8	407,5
Kostnader	-447,0	-445,6	-397,4
Årets resultat	0,0	12,2	10,1
Investeringar	915,4	781,5	786,0

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Överskott återfinns bland annat inom verksamheterna social hållbarhet, förvaltningsledning och samhällsbyggnadsavdelningen. Främsta anledningarna till överskotten är dels outnyttjade medel, både inom projektet Ökad integration samt inom jobbsatsning, men även högre intäkter för plankostnader och miljöprojekt. Underskott finns inom IT och kansliet. Inom IT beror underskottet helt på en utrangering/nedskrivning av uttjänt IT-utrustning som uppgår till 8,2 mnkr. Inom kansliet kan delar av underskottet hänföras till att Corona-restriktionerna är borta och att personalen är tillbaka på kontoret igen.

Framåtblick

Ny mandatperiod innebär nya mål. Kommunstyrelsen har utifrån sin styrande och ledande roll ett ansvar för samtliga mål, men inom vissa områden har man även en operativ roll. Trygghetsområdet är ett av dessa områden. Området ges stort fokus i den rådande samhällsdebatten och i den politiska plattformen. Värt att nämna i detta sammanhang är att kommunen får ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande från och med 1 juli 2023.

Ett annat relaterat område är hållbar utveckling. Miljö- och klimatfrågorna fortsätter att bli allt mer betydelsefulla och omställningstakten skruvas upp. Järfälla har som ambition att bli klimatneutralt till 2030. Det kommer att påverka arbetssätt och inriktningen på samhällsbyggandet framöver.

Även den sociala dimensionen av hållbar utveckling - jämställdhet, jämlikhet, god hälsa, integration - uppmärksammas i mål och budget. Perspektivet kommer ha en mer framträdande roll i samhällsplaneringen framåt och kommunstyrelsen åläggs en samordnade roll gentemot övriga nämnder. Arbetet behöver intensifieras för att inga utsatta områden ska finnas i kommunen 2032.

Enligt befolkningsprognosen kommer befolkningen i Järfälla att öka kraftigt de kommande åren. Befolkningsökningen ställer ökade krav på den kommunala infrastrukturen, en utbyggd välfärd samt att kommunens organisation har förmåga att fortsatt leverera önskat resultat. Fortsatta utmaningar finns vad gäller kompetensförsörjning och en hög konkurrens om arbetskraften i länet spås fortgå kommande år. Åtgärder för att främja kommunens attraktionskraft som arbetsgivare handlar bland annat om att stärka arbetsmiljön och skapa förutsättningar för fler att arbeta längre och heltid.

Ett tufft ekonomiskt läge väntas 2023 och 2024, vilket medför ett behov av prioriteringar. Detta sker samtidigt som kommunen växer, det är svårt att rekrytera arbetskraft med rätt

kompetens samt då samhällsutmaningar kräver kommunens engagemang och uppmärksamhet.

Anledningen till befolkningsökningen är först och främst bostadsbyggandet. Intresset för att utveckla fastigheter i Järfälla bedöms som fortsatt starkt på lång sikt, men under de närmaste åren är kommunen beroende av vad som händer på marknaden utifrån ränteläget, byggkostnadsutvecklingen och efterfrågan på bostäder. I och med de förändrade förutsättningarna för bostadsbyggandet är det oklart hur olika byggaktörer kommer att agera framöver. Detta gör det svårt att ta fram en tillförlitlig befolkningsprognos på längre sikt, då den bygger på prognos för bostadsbyggandet. Befolkningsprognosen ligger till grund för planering av skatteintäkter, förskolor, skolor och annan kommunal verksamhet. Uppförande av nya lokaler har långa ledtider och projekt som syftar till att möta prognostiserade behov om 3-5 år behöver initieras idag. Situationen skapar ett mycket osäkert planeringsunderlag, i synnerhet på lång sikt.

Med anledning av kriget i Ukraina, och till viss del till följd av pandemin, har omvärldsläget förändrats och ett behov av att stärka det civila försvaret och krisberedning har uppmärksamats. Vidare kommer Sveriges sannolika inträde i NATO och regeringens tydliga ambitioner med Sveriges totalförsvarsuppbyggnad att påverka kommunens arbete för att stärka det civila försvaret. Även arbete kopplat till krisberedskap kan komma att intensifieras beroende på utvecklingen i omvärlden. IT-säkerheten är ständigt en närvarande fråga i takt med att samhället digitaliseras. Fortsatt arbete för IT-säkerhet blir därför fundamentalt både på kort och lång sikt.

Under 2023 kommer kommunstyrelsen initiera ett arbete med att ta fram en vision för Järfälla. Visionen ska sträcka sig på minst 20 års sikt och ska beskriva den långsiktiga ambitionen för kommunen. Parallellt pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen. Översiktsplanen beskriver den långsiktiga fysiska planeringen för kommunen. Det finns starka beröringspunkter mellan visionsarbetet och översiktsplanen, och en gemensam eller åtminstone integrerad process förväntas ge synergieffekter och en sammanhållen framtidsvision för Järfälla.

Behovet av effektiva och ändamålsenliga arbetsätt, så att en ökad mängd ärenden och arbetsuppgifter kan mötas inom ramen för knappa resurser, möts bland annat genom digitalisering och innovation. Digitalisering kan bli kostsamt initialt, men på sikt skapas goda förutsättningar för effektiva processer, god kvalitet och service. Digitalisering handlar också om att möta förväntningar hos invånare. Ett exempel är att allt fler söker kontakt med kommunen via digitala kanaler och självservicefunktioner. I början av året lanseras därför en chatbot på Jarfalla.se, det vill säga en automatisk chatfunktion som hjälper Järfällabor och företagare med svar på frågor eller hänvisningar.

Kommunstyrelseförvaltningen kommer inte längre att ha någon operativ roll i arbetet med mottagande och integration av nyanlända, då ansvaret från och med årsskiftet helt flyttas över till socialförvaltningen.

Servicecenter flyttar under året sin besökslokal till kommunhuset, intill befintlig reception.

Kommunfullmäktige beslutade under 2022 att flytta Järfälla kommuns näringslivsverksamhet från Järfälla Näringsliv AB till kommunstyrelsen från och med den 1 januari 2023. Arbetet för att främja näringslivet i kommunen kommer därmed att ingå i kommunstyrelseförvaltningens ansvar och uppdrag.

Barn- och ungdomsnämnden

Nämnden ansvarar för förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Nämnden ansvarar även för annan pedagogisk verksamhet, såsom öppen förskola, pedagogisk omsorg och öppen fritidsverksamhet. Antalet anställda uppgår till 2 231 personer. En betydande del av nämndens verksamhet utförs av externa utförare.

Viktiga händelser

Läsårets resultat visar att skolorna påverkats av pandemins effekter både vad gäller betyg, måluppfyllelse och närvaro hos elever. Det sistnämnda handlar främst om elever med redan befintlig hög frånvaro, där frånvaron ökat ännu mer under pandemin.

Kriget i Ukraina har påverkat barn- och ungdomsnämndens verksamheter. Järfälla språkcentrum har tagit emot 94 nyanlända barn från Ukraina under året och vid skrivande stund finns 65 ukrainska elever i kommunens skolor. Under våren rekryterades behörig lärare i ukrainska till Järfälla språkcentrum och fram till höstlovet organiserades centrala förberedelseklasser för de ukrainska eleverna. Förberedelseklasserna har nu avvecklats och eleverna är istället i ordinarie verksamhet.

Det systematiska kvalitetsarbetet visar att förvaltningen behöver verka för att utjämna förutsättningar och främja en mer likvärdig skola. Därför har en central Barn- och elevhälsoplan tagits fram under året. Planen är ett stöd för rektorer och personal i det lokala barn- och elevhälsoarbetet och syftar till att säkra barnets och elevens rätt till likvärdig utbildning.

Järfälla kommun har även inlett ett samarbete med Skolverket kring riktande insatser för nyanlända och flerspråkiga barn och elever lärande. Från Järfälla kommun deltar Barn- och ungdomsförvaltningen och Kompetensförvaltningen. Insatsen ska stärka huvudmännens förmåga att både på kort och lång sikt erbjuda nyanlända barn och elever samt barn med annat modersmål en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.

Tallbohovskolans högstadium avvecklades från och med höstterminen 2022. Detta efter ett beslut i barn- och ungdomsnämnden i maj 2021. Befintliga elever på Tallbohovskolans högstadium har istället beretts plats på Kvarnskolan. Järfällas musikklasser som tidigare funnits på Tallbohovskolan, finns numera på Fjällenskolan.

Takten för expansionen i Järfälla kommun och antalet barn och elever som flyttar in i Järfälla kommun är mycket viktigt att följa och ha uppsikt över. Utmaningen handlar om att förutse, planera, bygga och starta upp nya förskolor och skolor, i rätt tid, på rätt plats och till rätt antal. I samarbete med kommunstyrelseförvaltningen, bygg- och miljöförvaltningen samt samhällsbyggnadsavdelningen pågår ett förbättringsarbete vad gäller gemensamma processer för bedömning av behov och byggande av nya förskolor och skolor.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för 2022 är ett överskott om 59,6 mnkr. Intäkterna är 38,6 mnkr högre jämfört med budget inom främst riktade bidrag, statlig kompensation för sjuklönekostnader och skolmiljarden. Ökade intäkter för barn- och elevpeng från andra kommuner är också högre än budget.

Kostnaderna är 21 mnkr lägre än budget. Det består av lägre kostnader för personal på 16,6 mnkr, köp av verksamhet 23,8 mnkr och hyror 5,4 mnkr medan övriga kostnader är 24,7 mnkr högre än budget. De lägre personalkostnaderna ses inom de kommunala för- och grundskolorna och är främst en effekt av färre barn och elever än budgeterat men även till viss del av svårigheter att anställa. De lägre kostnaderna för köp av verksamhet förklaras av färre barn och elever än budget inom fristående verksamheter. Lägre kostnader för lokaler beror på att två byggprojekt har blivit försenade och färdigställs under 2023. Avvikelsen på övriga kostnader består bland annat av undervisningsmaterial, förbrukningsinventarier och -material. Kostnadsökningen är delvis en effekt av inflationen med stigande priser inom framförallt livsmedel. De högre statsbidragen har möjliggjort högre inköp till verksamheterna vilket också förklarar kostnadsökningen.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	1896,5	1896,5	1901,8
Intäkter	241,2	279,9	256,9
Summa intäkter	2137,7	2176,4	2158,7
Kostnader	-2137,7	-2116,7	-2073,3
Årets resultat	0,0	59,7	85,4
Investeringar	20,5	4,9	4,5

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Myndighetsdelen inom barn- och ungdomsnämnden redovisar ett överskott på 53,1 mnkr. Här ingår större volymöverskott på färre barn och elever än budget vilket gäller både förskola och grundskola. Kommunal regi redovisar ett överskott på 6,6 mnkr. Trots lägre volymer än budgeterat har man tack vare lägre personalkostnader och ökade statsbidrag klarat en ekonomi i balans.

Framåtblick

Behov finns att utveckla samverkansformerna mellan den centrala elevhälsan och skolorna i kommunen. För att uppnå målen kring trygghet, ökad gymnasiebehörighet samt ökad kunskapsutveckling behöver mer fokus läggas på det förebyggande, främjande och systematiska arbetet. Förvaltningens centrala elevhälsa kommer att arbeta med att implementera den centrala barn- och elevhälsoplanen och stödja skolornas arbete med upprätta lokala elevhälsoplaner. Arbetet utgår även från den förändrade lagstiftningen kring trygghet och studiero. Nyanlända och flerspråkiga elevers måluppfyllelse är också ett fokusområde de närmaste åren för alla Järfällas förskolor och skolor.

Barn- och ungdomsnämnden har fokus på de fyra rättigheterna: rätten till utbildning, rätten till särskilt stöd, rätten till trygghet och studiero samt rätten att inte bli kränkt.

Järfälla är mitt i en kraftig expansion. Att hamna rätt i kapacitetsplanering och kompetensförsörjning är nödvändigt, därmed är det i allra högsta grad ett fokusområde för barn- och ungdomsförvaltningen. Både för hög och för låg kapacitet i förhållande till faktiska volymer resulterar i onödiga kostnader för kommunen.

Verksamhetsmåt

Volymer - förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal barn	4 769	4 740
- varav i egna verksamheter	3 267	3 268
Andel inskrivna barn i %	95,3%	90,5%
Bruttokostnad kr per barn	146 747	147 448
Avgiftsfinansiering i %	7,0%	7,3%

Volymer - fritidshem och pedagogisk omsorg 6-9 år	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal barn	4 018	3 895
- varav i egna verksamheter	3 699	3 569
Andel inskrivna barn i %	92,6%	92,4%
Bruttokostnad kr per barn	53 170	53 890
Avgiftsfinansiering i %	16,1%	15,1%

Volymer - förskoleklass, grundskola och grundsärskola	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal elever	10 672	10 541
- varav i egna verksamheter	8 483	8 357
Antal särskoleelever	118	106
- varav i egna verksamheter	103	90
Bruttokostnad kr per elev	107 641	106 306

Tabeller: Volymer inom förskola, fritidshem och grundskola

Kompetensnämnden

Kompetensnämnden ansvarar för gymnasieskolan, kommunens aktivitetsansvar, arbetsmarknad, KomTek² samt vuxenutbildningen och svenska för invandrare (SFI). Nämnden är även kommunens arbetslöshetsnämnd. Antal anställda uppgår till 245 personer. En mycket stor del av nämndens verksamhet utförs av externa utförare.

Viktiga händelser

Under slutet av december 2021 och början av januari 2022 genomfördes ett intensivt arbete för att flytta verksamheter till nyöppnade Bas Barkarby. Verksamhetsstart för vuxenutbildningen i BAS Barkarby var redan den 4 januari, följt av Järfälla gymnasium den 11 januari. KomTek påbörjade sin ordinarie verksamhet sista veckan i januari. Flytten utgör det sista skedet i en process som pågått i över tio år, och som nu har blivit verklighet.

Förväntningen är att investeringen i de nya lokalerna ska ge utdelning i bättre verksamhet. För gymnasiet finns det redan sådana indikationer, både i fler antagna elever och i en generellt större nöjdhet bland eleverna i skolan. I medborgarundersökningen visade det sig även att andel Järfällabor som upplever att gymnasieskolan fungerar mycket eller ganska bra har ökat från 58 % år 2021 till 71 % år 2022. Men lokalerna är även en av de största ekonomiska utmaningarna vilket ställer krav på högra volymer för att bära kostnaderna.

Järfälla kommun har i samarbete med Skolverket påbörjat en gedigen kompetensutvecklingsinsats för samtliga lärare som undervisar i svenska som andraspråk, från förskola till vuxenutbildning. Som en del av detta genomförs en omfattande fortbildningsinsats i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för lärare som undervisar i andra ämnen än svenska som andraspråk.

Sedan den 1 augusti 2022 ska alla kommuner tillhandahålla en sammanhållen utbildning till nyanlända. Utbildningen riktar sig till vuxna elever som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket och har mycket kort eller ingen studiebakgrund. Utbildningen ska ge deltagarna sådana kunskaper som de behöver för att kunna studera vidare eller etablera sig på arbetsmarknaden.

Rörande arbetsmarknad och vuxenutbildning har ett omfattande arbete pågått för att främja samverkan mellan kommunens förvaltningar. EVA-projektet har resulterat i en ny metod för uppföljning av kostnader och flöden av deltagare i insatser avseende ekonomiskt bistånd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser. Detta kan underlätta för samverkan mellan kompetensförvaltningen och socialförvaltningen, samt ge viktiga underlag för nämndens styrning av verksamheten. Kommunen har även anslutit sig till samordningsförbundet Samsund, vilket möjliggör samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan omkring rehabilitering av sjukskrivna arbetslösa. Detta bedöms vara av stor vikt, då antalet långtidsarbetslösa Järfällabor har ökat under pandemin.

² Kommunalt teknik- och entreprenörstöd för skolor

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett underskott om -13,1 mnkr. Intäkterna är 24,5 mnkr högre jämfört med budget, främst riktade statsbidrag. Kostnaderna är 37,4 mnkr högre än budget. Posten personal avviker med 19,0 mnkr. Det ökade uppdraget Jobb Järfälla, innebär personalkostnadsökningar på arbetsmarknadsenheten. I avvikelserna ligger även att personalkostnaderna inte fullt kunnat anpassas till lågt antal elever i förhållande till lokalkostnaderna inom gymnasiet och vuxenutbildningen. Köp av verksamhet är 11,3 mnkr högre än budgeterat. Det beror på att kostnaden per elev har ökat inom gymnasieskola. Antalet gymnasieelever är lägre än budget men programsammansättningen med fler elever som väljer dyrare program gör att den genomsnittliga kostnaden per elev är högre. Övriga kostnader avviker negativt med 6,7 mnkr, i denna post syns effekterna av inflationen och dyrare inköp.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	445,6	445,6	437,3
Intäkter	151,3	175,8	241,8
Summa intäkter	596,9	621,4	679,1
Kostnader	-596,9	-634,5	-695,7
Årets resultat	0,0	-13,1	-16,6
Investeringar	3,6	4,5	4,4

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Resultatet inom nämndens myndighetsdel står för -3,3 mnkr av underskottet och kommunal regi för -9,7 mnkr. Största delen av underskottet, -8,5 mnkr, avser Järfälla gymnasium. Även Järfälla lärocentrum (vuxenutbildningen i kommunal regi) lämnar underskott på -4,5 mnkr. Den främsta förklaringen för båda verksamheternas underskott är inflyttningen till nya lokaler i Bas Barkarby. Det gör att antalet elever i nuläget inte räcker för att finansiera de ökade lokalkostnaderna. Dessutom upplever gymnasiet just nu kostnadsökningar för till exempel livsmedel och byggmaterial till byggprogrammet. Skolan är återhållsam på inköp. Inom arbetsmarknadsinsatserna ryms det ökade uppdraget Jobb Järfälla vilket både ger högre intäkter och högre personalkostnader. Verksamheten lämnar ett överskott på 3,1 mnkr.

Framåtblick

Arbetsförmedlingens statistik visar att arbetslösheten har minskat åren 2021 och 2022, till följd av den ekonomiska återhämtningen efter pandemin. Arbetslösheten i riket ligger nu på en lägre nivå än före pandemin, vilket kontrasterar mot situationen i Järfälla där arbetslösheten inte har sjunkit lika snabbt och fortfarande ligger en bra bit över nivån före pandemin. De som står längst ifrån arbetsmarknaden har fortfarande svårigheter att hitta tillbaka till egen försörjning. Det syns också genom att de personer som varit arbetslösa mer än 24 månader kraftigt ökat i antal efter pandemin. Samtidigt är det sannolikt att arbetslösheten kommer att börja öka under 2023 och fortsätta uppåt flera år framåt som en följd av den lågkonjunktur som rusande inflation och höjda räntor resulterar i. Detta väntas få konsekvenser för kommunen i fråga om ökat behov av ekonomiskt bistånd såväl som arbetsmarknadsinsatser.

Från 2023 gäller nya bestämmelser för kartläggning och validering av kunskaper inom vuxenutbildning vilket innebär ett ökat ansvar för hemkommunen.

Kommunen genomför från och med 2023 en ökad satsning på sommarjobb för ungdomar.

Underskottet inom kompetensnämnden innebär ett behov av arbete för ekonomi i balans. Åtgärderna är inriktade på att öka volymerna inom kommunal regi och Järfälla gymnasium i synnerhet.

Verksamhetsmätt

Volymer – gymnasium	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal elever	3 217	3 170
- varav egen regi	521	482
- varav i annan kommun	1 067	1 149
- varav i fristående skola	1 629	1 539
Antal särskoleelever	38	39
- varav egen regi	5	4
- varav i annan kommun	10	13
- varav i fristående skola	23	22
Volymer - vuxenutbildning	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Grundläggande vuxenutbildning	285	284
Gymnasial vuxenutbildning	676	840
- Statsbidragsfinansierat	472	429
Särskild utbildning för vuxna (SUFV)	24	26
Svenska för invandrare (SFI)	569	793
- Statsbidragsfinansierat	124	168

Tabeller: Volymer inom gymnasium och vuxenutbildning

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Nämnden har ansvar för bibliotek, idrott och fritid, fritidsgårdar, kultur, kulturskola samt kommunens demokratiutveckling, barnrättsfrågor och samordning för finskt förvaltningsområde. Antalet anställda uppgår till 149 personer.

Viktiga händelser

Järfälla har utsetts till regionens bästa friluftskommun i Naturvårdsverkets ranking Årets Friluftskommun. För att bli utnämnd till Sveriges friluftskommun behöver en kommun arbeta långsiktigt med friluftslivsfrågorna. Placeringen är ett resultat av kommungemensamma satsningar på natur och rekreationsvärden med allt från skötsel av naturområden, spår och leder, till utveckling av anläggningar och guidade vandringar. Utegymmet på Bruket är en av nämndens senaste satsningar inom området.

Det är också glädjande att verksamheterna under året återgått till fullt öppethållande efter Coronapandemin. Större program som Nationaldagen och Parkteater i Riddarparken lockade stor publik. En stor mängd sommarlovsaktiviteter har genomförts både i egen regi och i samarbete med föreningslivet.

BAS Barkarby invigdes under våren 2022 och utgör en ny mötesplats med exempelvis bibliotek, konsthall, kulturskoleverksamhet och sporthall. Huset på höjden är ytterligare en mötes- och evenemangsplats med ett flertal program och många lovprogram. Öppen terrass, utställningar och Ungkulturtag är exempel på aktiviteter som genomförts under året. Träffpunkter för sverigefinnar är en nystartad mötesplats som bidrar till att främja finska och finsk kultur.

Under året har ett starkt fokus legat på barn och ungas inflytande. Inflytandeforum för unga genomfördes som ett så kallat "hackaton" för Framtidens Järfälla, där unga fick ta fram lösningar på Järfällas utmaningar. Ungdomsambassadörer har under året arrangerat en rad aktiviteter för invånare i Järfälla, bland annat minifestivaler på Sångvägen och Termovägen. Barnhearingen fyllde 20 år vilket är unikt i Sverige och uppmärksammades bland annat genom en utställning av barns teckningar i Jakobsbergs centrum.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 10,1 mnkr. Intäkterna är 2,6 mnkr högre jämfört med budget, främst riktade statsbidrag. Kostnaderna är 7,5 mnkr lägre än budget. Posten köp av verksamhet avviker positivt med 13,9 mnkr främst p g a lägre utfall för fritidschecken samt drift- och föreningsstöd. Övriga kostnader avviker negativt med 9,3 mnkr. Inflationen ger kostnadsökningar inom el, energi och transporter samt övriga inköp. Personalkostnader avviker positivt med 2,4 mnkr p g a eftersläpning i rekryteringar.

Största överskottet finns inom verksamhet fritid, det uppgår till 14,1 mnkr och beror på att fritidschecken inte utnyttjats i samma grad som budgeterats. För biblioteksverksamheten redovisas överskott på 1,5 mnkr p g a försenad inflyttning i Bas Barkarby då även rekryteringarna dit försenades. Idrott och friluftsområden redovisar däremot ett underskott på -4,7 mnkr, här ligger anläggningsdriften som har drabbats hårdast av inflationen. Kommunens simhallsavtal påverkas av högre räntor vilket ingår med -0,4 mnkr. Det föreligger en hög risk att lokalkostnaderna kommer att påverkas även på längre sikt, särskilt gällande indexbaserade lokalhyresavtal. Övriga verksamheter har små avvikelser.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	235,1	235,1	216,4
Intäkter	18,9	21,5	18,6
Summa intäkter	254,0	256,6	235,0
Kostnader	-254,0	-246,5	-229,1
Årets resultat	0,0	10,1	5,9
Investeringar	83,7	6,0	5,5

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Framåtblick

I perioder av osäkerhet i samhället bidrar kultur- och fritidsaktiviteter till god folkhälsa, vilket också varit en lärdom under pandemin. Järfälla har goda kultur- och fritidsmöjligheter och erbjuder attraktiva livsmiljöer, med goda kommunikationer och goda möjligheter till rekreation. Positionen som länets bästa friluftskommun och goda samarbeten med föreningslivet och andra aktörer visar att grundförutsättningar finns, vilket ger ett bra utgångsläge för att möta den lågkonjunktur som infinner sig.

Under de närmaste åren kommer demokratiplanen och flera strategiska planer att uppdateras. En av de avgörande planerna för framtiden är översiktsplanen, ÖP. Här kommer en långsiktig plan för nämndens verksamheter och anläggningar att tas fram. Delaktighet och demokrati kommer även fortsättningsvis att vara i fokus i skapandet av framtidens kultur- och fritidsaktiviteter i kommunal regi och i samarbete med civilsamhället.

Verksamhetsmätt

Volymer - bibliotek	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Totalt antal lån	277 454	243 640
- varav E-medier	35 987	37 847
Antal lån per invånare	3,3	3,0
Antal besök	319 835	165 900
Antal besök per invånare	3,8	2,0

Volymer - fritidsverksamhet	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal föreningsaktiviteter	39 250	36 795
Antal föreningar enl bidragsregler	65	78

Volymer - kultur	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal konstutställningar Jakobsb. konsthall	7	4
Antal besök Jakobsbergs konsthall	12 500	4 600
Antal konstutställningar Bas konsthall*	3	*
Antal besök Bas konsthall*	7 000	*
Antal skolbiovisningar	38	18
Antal besök skolbion	3 228	881
Antal scenkonstföreställningar för barn	28	20
Antal besök scenkonst för barn	2 699	1 151
Antal lärarströmningar undervisningsfilm	105 869	114 364
Antal elevströmningar undervisningsfilm	51 259	77 585

* Öppnade i april 2022

Tabeller: Volymer inom bibliotek, kultur och fritidsverksamhet

Socialnämnden

Nämnden ansvarar för funktionshinder, individ- och familjeomsorg exklusive familjerätten, den kommunala hälso- och sjukvården för området samt uppgifter inom det bostadssociala området (bostadsanpassningsbidrag). Nämnden har även ansvar för serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen, tillsyn över handel med tobaksvaror och nikotinläkemedel, dödsboudredningar, föreningsbidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer. Socialnämnden ansvarar också för psykiskt och socialt omhändertagande när kriser och katastrofer inträffar i kommunen. Antalet anställda uppgår till 576 personer. En del av nämndens verksamhet utförs av externa utförare.

Viktiga händelser

Även om covid-19 inte längre klassas som en samhällsfarlig sjukdom och pandemin övergått i ett nytt skede så har nämndens verksamheter fortsatt att påverkas. Under året har mindre utbrott förekommit med milda symtom inom funktionshinderområdet.

Kompetens- och personalförsörjningsfrågor har varit ett prioriterat arbete under året, och kommer även fortsatt ligga i fokus. På en strategisk nivå görs exempelvis analyser av löneläge i jämförelse med andra kommuner, utbildningssatsningar samt aktiviteter inom employer branding för att stärka kompetensförsörjningen.

Under hösten har medarbetare som arbetar inom funktionshinderområdet bjudits in till en återhämtningsdag. Syftet med dagen var att medarbetarna fick möjlighet att lyfta upplevelser av pandemitiden, få en dag att vara tillsammans, återhämta sig, reflektera och få med sig verktyg för ökad hälsa och välbefinnande. Medarbetare inom LSS och socialpsykiatri utbildning har även utbildats i ”Första hjälpen till psykisk ohälsa”, vilket är ett evidensbaserat utbildningsprogram.

Att prognosticera det ekonomiska biståndet har varit en utmaning under året. I början av året hade ovanligt många hushåll behov av ekonomiskt bistånd, mestadels med anledning av arbetslöshet. Under andra halvan av året minskade antalet hushåll, för att mot slutet av året ligga på mycket låga nivåer. En liknande utveckling har skett även i andra kommuner och kan delvis förklaras av en gynnsam arbetsmarknad. Den genomsnittliga biståndstiden per hushåll har dock ökat, vilket bedöms bero på att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden inte kommer ut i egen försörjning.

Samverkan internt och externt är ett prioriterat område för socialförvaltningens verksamheter. Det finns behov av att samarbeta med alla övriga förvaltningen inom kommunen för att kunna uppnå satta mål och säkerställa ett effektivt resursutnyttjande. Ett exempel på samverkan är SAMBU som står för Samverkan barn och unga. Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen, kompetensförvaltningen, polisen tillsammans med andra civila aktörer såsom kyrkan är representerade i samarbetet. Socialförvaltningen ansvarar för ordförandeskapet. SAMBU:s uppdrag är att samordna det våldsförebyggande arbetet gällande barn och unga samt att samordna det lokala arbetet kopplat till psykisk hälsa. Fokus ligger på det preventiva arbetet.

Strax före årsskiftet 2021/2022 inleddes en desinformationskampanj som riktade sig mot socialtjänsten i Sverige. Ytterligare kampanjer har genomförts under året. Desinformationen består av påståenden om att socialtjänsten omhändertar muslimska barn för att sedan placera dem i familjer med svensk bakgrund. Kommunen har tagit fram en handlingsplan för hur rätt information istället ska nå de som är mål för desinformationskampanjen.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 7,6 mnkr. Intäkterna är 3,3 mnkr lägre än budget, främst avseende bidrag till flyktingverksamheten. Kostnaderna är 10,8 mnkr lägre än budget. Personalkostnaderna avviker positivt med 23,2 mnkr, övriga kostnader avviker negativt med 22,1 mnkr. Det förklaras av att det inom flera av verksamheterna finns större personalvakanter som måste ersättas med konsulter i motsvarande grad. Köp av verksamhet avviker positivt med 11,5 mnkr, vilket framför allt gäller timrelaterade insatser inom funktionshinder men också flyktingverksamheten samt placeringar barn och unga inom individ- och familjeomsorgen.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	959,7	959,7	927,9
Intäkter	125,6	122,4	115,8
Summa intäkter	1085,3	1082,1	1043,7
Kostnader	-1085,3	-1074,6	-1013,1
Årets resultat	0,0	7,4	30,6
Investeringar	7,5	2,0	1,5

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Nämndens resultat fördelas på funktionshinder med ett överskott på 12,3 mnkr, individ- och familjeomsorg underskott på 5,0 mnkr samt förvaltningsgemensamt mindre överskott på 0,3 mnkr.

Inom funktionshinder går flera verksamheter med större överskott, timrelaterade insatser 14,6 mnkr, bostad med särskild service 3,4 mnkr och gemensamt 2,6 mnkr, vilket främst förklaras av lägre volymer än budget men också lägre ersättning till Försäkringskassan för de 20 första timmarna med personlig assistans samt statlig kompensation för sjuklöner. Sysselsättning lämnar underskott med 8,6 mnkr p g a ökade kostnader för kompetensutvecklingsinsatser.

Inom individ- och familjeomsorgen är det främst ekonomiskt bistånd och gemensamt som går back med 4,9 respektive 5,1 mnkr. Inom ekonomiskt bistånd är snittbiståndet högre och snittbiståndstiden längre än tidigare. Ökade elkostnader är en orsak till ett högre snittbistånd och den ökade långtidsarbetslösheten leder till längre biståndstider. Inom gemensamt förklaras underskottet av högre kostnader för lokaler och för IT-licenser. Underskottet motverkas av att verksamheterna vuxen samt barn och unga redovisar överskott med 2,7 respektive 2,3 mnkr. Flyktingverksamheten redovisar nollresultat.

Det är i huvudsak myndighetsdelen som går med överskott med 8,0 mnkr, medan kommunal regi redovisar ett mindre underskott på 0,4 mnkr. Inom kommunal regi finns underskott inom övriga kostnader såsom livsmedel, förbrukningsmaterial och -inventarier men också lokaler. Kostnadsökningarna drabbar verksamheten sysselsättning mest. Underskottet motverkas genom lägre personalkostnader eller något högre intäkter inom flera verksamheter.

Framåtblick

Från och med 2023 kommer verksamhetsområdet för funktionshinder inte längre vara en del av socialnämnden utan flyttas till den nya äldre- och omsorgsnämnden. Varje nämnd är en egen myndighet med sekretessgränser mellan sig. Det är nödvändigt att säkerställa fortsatt samverkan och samarbete mellan de två nämnderna för att möta personer med behov av stöd och insatser från båda nämnderna. Det gäller exempelvis målgrupperna barn, föräldrar och andra vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, psykiatriska tillstånd och personer med samsjuklighet (beroende och psykiatriska tillstånd). Flera av händelserna i framåtblicken påverkar funktionshinderområdet och den nya äldre- och omsorgsnämnden.

Från 2023 går Järfälla kommun in som medlem i samordningsförbundet Samsund, med syfte att samordna rehabiliteringsinsatser tillsammans med arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Sundbyberg och Upplands-Bro kommuner ingår sedan tidigare som medlemmar.

Händelser med betydande risk är självklart säkerhetsläget i omvärlden, lågkonjunkturen, inflation och stigande räntor, ökad arbetslöshet och höjda kostnader för försörjningsstöd. Samarbete med kompetensförvaltningens arbetsmarknadsenhet utvecklas i syfte att fler personer med ekonomiskt bistånd ska komma ut i arbete eller annan försörjning.

Fortsatt arbete med att förbättra samverkan med regionen. Regionens planering och möjlighet att rekrytera personal till barn- och ungdomspsykiatri kommer i hög grad påverka även socialförvaltningen då regionens insatser och möjligheten att samverka är avgörande för att barn ska få rätt stöd. Regionens planerade etablering av en beroendemottagning 2023 i Järfälla kommer att få positiva effekter för kommuninvånarna och underlätta samverkan kring målgruppen. Kommunen medverkar till etableringen av en familjecentral i Jakobsberg.

Ansvar för allt flyktingmottagande samordnas inom socialnämnden från 2023, det innebär att kommunstyrelseförvaltningen lämnar över de delar man tidigare ansvarat för. Prognosen för flyktingmottagandet från Ukraina enligt migrationsverkets huvudscenario är fortsatt cirka 15 000 personer under 2023, men en ytterligare eskalering kan inte uteslutas. Det högre scenariot uppgår till 100 000 skyddssökande från Ukraina. Prognosen för antalet asylsökande från andra länder är cirka 16 000.

Kommunens expansion fortsätter vilket leder till fortsatt ökade volymer av ärenden och insatser inom socialnämndens hela verksamhetsområde. Fler service-/gruppboheter kommer behöva byggas. Kompetensförsörjning är fortsatt viktig. Både avseende rekrytering men också att behålla kompetenta medarbetare för att säkerställa bemanning, rätt kompetens och rättssäkerheten.

Riksdagen beslutade i juni 2022 om ändringar i LSS-lagen avseende personlig assistans från 1 januari 2023 som bland annat innebär införandet av förebyggande stöd som nytt grundläggande behov. Den nya lagen handlar om att utöka assistansen för personer som har behov av olika former av tillsyn som till exempel motivering och vägledning för att kunna genomföra vissa moment. Det kan också röra sig om att förebygga riskfyllt beteende. Det införs även en schablon för bedömning av hur många timmar som ska ingå i föräldraansvaret för olika ålderskategorier, ingen annan bedömning får göras av en kommun eller försäkringskassan.

Ny socialtjänstlag - regeringen har ännu inte lämnat någon proposition till riksdagen men det förväntas ske under 2023.

Regeringen har tagit fram utkast till lagrådsremiss som innehåller förslag till lagförändringar som syftar till att förbättra skydd för de barn som är medföljande i skyddat boende. Förslaget innebär att det kommer att krävas utredning, placeringsbeslut och uppföljning när ett barn följer med en vårdnadshavare till skyddat boende. Även kraven på de skyddade boendena föreslås att skärpas. Lagförändringarna föreslås träda ikraft 1 juli 2023. Det kommer troligen leda till ökade verksamhets- och personalkostnader.

I juni beslutade riksdagen om ny lag om sammanhållen dokumentation för vård- och omsorgsgivare. Lagen börjar gälla 1 januari 2023 och innebär att det lagmässigt är möjligt för vård- och omsorgsgivare inom områdena äldreomsorg och funktionshinder att få tillgång till nödvändiga personuppgifter direkt eller på annat sätt elektroniskt hos andra vård- och omsorgsgivare. Syftet är att förbättra samarbete men det är dock inget krav att inrätta denna typ av sammanhållna vård- och omsorgsdokumentationen och den enskilde behöver lämna samtycke och kan spärra sina personuppgifter. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för tillämpningen av den nya lagen vilket sker under första halvåret. Frågan bevakas även i de befintliga nätverk som finns och som består av representanter från både kommun och region, exempelvis inom Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt inom förbundet Storsthlm.

Förändringar förväntas med utgångspunkt från förslag i samsjuklighetsutredningen SOU 2021:93. Utredningen har varit på remiss under våren och Järfälla var en av remissinsatserna. Regeringen har ännu inte lämnat någon proposition till riksdagen. Utredning pågår avseende barn och unga i samhällets vård (S 2021:06). Uppdraget ska redovisas till regeringen senast april 2023 och då lämna förslag om hur kvaliteten i stöd, vård och uppföljning när barn och unga är placerade utanför hemmet kan säkras och stärkas. Utredning pågår om förändringar i huvudmannaskap och ansvar avseende LSS och personlig assistans. Uppdraget ska redovisas till regeringen i mars 2023.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att se över nuvarande system med personligt ombud. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast september 2023.

Arbetet med en implementering av strategin Gruppvåldsintervention (GVI) fortsätter under 2023 för att gå i skarp drift under året.

Inlett utvecklingsarbete inom verksamhetsområde barn och unga förväntas ge effekter på metoder, arbetssätt och sannolikt även organisationen.

Verksamhetsmått

Volymer - ekonomiskt bistånd - ej sfs	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal hushåll	1 052	1 099
Bistånd per hushåll, kr	63 015	56 907
Bistånd per hjälpmånad, kr	9 931	9 304
Biståndskostnad per invånare, kr	782	757

Volymer - IFO, vuxen institutionsvård	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal placerade	24	28
Antal helårsplatser	7	8
Bruttokostnad per vård dygn, genomsnitt	2 495	2 138

Volymer - IFO, barn och ungdom, placeringar ensamkommande	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Stödboenden		
-antal placerade	10	17
-antal helårsplatser	7	12
Familjehem		
-antal placerade	16	10
-antal platser	11	6
Jourhem		
-antal placerade	7	6
-antal platser	2	2
Institution		
-antal placerade	0	0
-antal platser	0	0
-Kostnad per vård dygn	0	0

Volymer - IFO, barn och ungdom, placeringar exklusive ensamkom.	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Familjehem		
-antal placerade	108	93
-antal helårsplatser	80	72
Jourhem		
-antal placerade	74	91
-antal platser	25	29
Institution		
-antal placerade	31	24
-antal platser	10	11
Kostnad per vård dygn	4 721	4 742

Volymer - funktionshinder	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal personer som får insatser både enligt SoL och LSS	153	258
Antal personer fått insatser enligt LSS	393	624
Antal personer fått insatser enligt SoL	617	894
Insatsen hemtjänst, SoL, personer	139	213
Ledsagarservice, SoL och LSS, personer	99	166
Avlösarservice, SoL och LSS, personer	50	101
Boendestöd, SoL, personer	266	327
Personlig assistans, LSS och SFB/LASS, personer	35	134
Personlig assistans LSS, timmar	221 900	218 900
Personlig assistans SFB/LASS, timmar	95 200	103 400

Tabeller: Volymer inom individ- och familjeomsorg och funktionshinder

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för äldreomsorg inklusive ansvar för personer med psykisk funktionsnedsättning från och med den dagen de fyller 65 år samt den kommunala hälso- och sjukvården för området. Antalet anställda uppgår till 803 personer. En del av nämndens verksamhet utförs av externa utförare.

Viktiga händelser

Även om pandemin har övergått i ett nytt skede, så har nämndens verksamheter fortsatt sitt arbete med smittförebyggande åtgärder. Sjukdomen är fortsatt anmälningspliktig och smittspårning genomförs inom vård och omsorg. Under året har mindre utbrott förekommit med milda symtom inom vård- och omsorgsboenden. I takt med ökad vaccinationsgrad har efterfrågan på stöd från äldreomsorgen ökat och beläggningsgraden på kommunens vård- och omsorgsboenden och antalet användare av hemtjänst motsvarar nu samma nivåer som innan pandemin. Beläggningen på kommunens vård- och omsorgsboenden är fortsatt hög och de som står i kö erbjuds plats inom lagstadgade tre månader.

Kompetens och personalförsörjningsfrågor är och fortsätter vara ett viktigt område för att säkerställa kvalitet inom äldreomsorgen. Under året har bland annat "Järfälla-modellen" införts på samtliga vård- och omsorgsboenden inom egen regin. Modellen innebär att schemaläggningen ses över, att åtgärder vidtas för att förbättra arbetsmiljön och att tid för reflektion och återhämtning ges under arbetstid. Genom utökning av grundbemanningen ökar möjligheten för medarbetarna att delta i kompetensutveckling och verksamhetens systematiska kvalitetsarbete, vilket förväntas ge positiva konsekvenser för verksamheten.

Äldrenämnden har ett uppdrag från kommunfullmäktige om att arbeta mot heltid som norm. Förvaltningens arbete med att möjliggöra fler heltidsanställningar är något som fortlöpande pågår över tid.

För att säkra en god språkkompetens i det svenska språket har förvaltningen under året startat två projekt tillsammans med kompetensförvaltningen. Projekten innebär att språkhandledare har utbildats på varje vård- och omsorgsboende. Dessutom genomförs en utbildning i vårdssvenska en halvdag per vecka under två terminer för tio utsedda medarbetare inom hemtjänsten.

Utbildning i mat och måltider har ägt rum på samtliga vård- och omsorgsboenden i egen regi. Dietisten har genomfört insatser till enskilda inom vård- och omsorgsboenden och arbete pågår med att utveckla rutiner, samverkan och identifiera utvecklingsområden kring nutrition inom äldreomsorgen. Föreläsning kring nutrition på seniorträffar, möten med måltidsutvecklare och kostorganisation har genomförts.

Järfälla kommun är finskt förvaltningsområde, vilket innebär att kommunen ska vid behov erbjuda äldreomsorg på finska samt beakta den enskildes behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Numera finns finstalande personal på biståndsenheten och i kommunens vård- och omsorgsboenden. Därutöver finns en dagverksamhet med finsk inriktning i Barkarby och Lönnens vård- och omsorgsboende är ett finskt profilboende. Boendet erbjuder finskspråkig personal, finska maträtter, kultur och aktiviteter med finsk inriktning. Under året har Må Bra-träffar för finska seniorer genomförts.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Intäkterna är 8,6 mnkr högre än budget, det omfattar flera olika bidrag bland annat för sjuklönekostnader, äldreomsorgslyftet och minskad andel timanställda. Kostnaderna är 8,3 mnkr högre än budget. Köp av verksamhet avviker positivt med 15,5 mnkr vilket främst avser platser inom särskilt boende i extern regi medan personalkostnaderna knappt avviker mot budget trots stärkt grundbemanning samt att man erbjudit personalen att gå upp från deltid till heltid inom vård- och omsorgsboendena. Det förklaras dels av lägre volymer och dels av att vakanser och frånvaro inom egen personal behövt täckas upp med inhyrd personal. Övriga kostnader avviker negativt med 23,1 mnkr. Bland övrigt återfinns högre kostnader för skyddsmedel, livsmedel, drivmedel samt inhyrda sjuksköterskor till vård- och omsorgsboendena.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	647,6	647,6	615,3
Intäkter	142,2	150,8	135,8
Summa intäkter	789,8	798,4	751,1
Kostnader	-789,8	-798,1	-750,3
Årets resultat	0,0	0,3	0,8
Investeringar	10,8	4,0	1,9

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Myndighetsdelen redovisar ett överskott på 5,9 mnkr medan kommunal regi redovisar ett underskott på 5,6 mnkr. Lägre volymer inom nämndens verksamhet än budget förklarar överskottet för myndighet.

Kommunal regis underskott beror på högre personalkostnader inom särskilt boende då grundbemanningen har stärkts samt att personalen har haft möjlighet att gå upp från deltid till heltid. Stärkt grundbemanning är en konsekvens av förvaltningens arbete med att nå hållbara bemanningsscheman inom egenregiverksamheterna. Därutöver har man haft ökade kostnader för skyddsmedel, livsmedel samt inhyrda sjuksköterskor. Även kompetensutvecklingsinsatser kring återhämtning har bidragit till vikariekostnader. Kompensation för äldreomsorgslyftet ger vissa ökade intäkter. Inom ordinärt boende bidrar ökade kostnader för personal och inhyrda sjuksköterskor inom korttidsboende till underskottet. Lägre intäkter p g a lägre volymer inom dagverksamheten och på restaurang Flottiljen. Besökarna har inte hittat tillbaka helt efter pandemin.

Framåtblick

Kommunens demografiska utveckling och expansion leder till fortsatt ökade volymer av ärenden och insatser för äldre. Andelen och antalet äldre ökar generellt i riket men snabbast i kommuner som Järfälla som hade en stor inflyttning och befolkningsökning på 60-, 70- och 80-talen. Medellivslängden hos äldre fortsätter att öka. Många personer med somatiska sjukdomar förskjuts uppåt i åldrarna och äldre klarar sig själva längre med hjälp av teknisk utrustning. Gruppen seniorer med en sviktande kognitiv förmåga, bland annat olika demenssjukdomar ökar. Fler vård- och omsorgsboenden kommer behöva byggas men även behov av andra verksamhetslokaler exempelvis seniorträffar.

Kompetensförsörjning är fortsatt viktig. Både avseende rekrytering för att säkerställa bemanning och rätt kompetens men även löpande kompetensutveckling av befintliga medarbetare. För att de enskilda inom äldreomsorgens verksamheter ska uppleva en god kvalitet är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare och chefer med rätt kompetens av största vikt. Det råder brist på sjuksköterskor och omsorgspersonal med gymnasial vård- och omsorgsutbildning som undersköterska. Förvaltningens arbete med

kompetensförsörjning och kompetensutveckling kommer fortsätter under 2023 med olika satsningar, både med fokus på förbättrad verksamhets- och språkkunskap.

Äldreomsorgslag - Järfälla har lämnat remissvar på utredningen om kvalitet och jämlikhet SOU 2022:41, som föreslår en ny äldreomsorgslag. Ännu finns ingen lagrådsremiss eller proposition framtagen med utgångspunkt från utredningen.

Från och med 1 juli 2023 måste det fasta omsorgskontakten inom hemtjänsten vara undersköterska. Undersköterska blir samtidigt en skyddad yrkestitel vilket innebär att bevis från socialstyrelsen krävs för att få använda titeln inom vård och omsorg. Den enskilde medarbetaren kan dock inte ansöka om detta bevis förrän i juli 2023 och det är ännu inte helt klart vilka krav som kommer att gälla för att kunna få ett bevis. Socialstyrelsen har tagit fram förslag på föreskrifter och allmänna råd som ska styra detta. Den som har en tillsvidareanställning som undersköterska när de nya reglerna börjar gälla den 1 juli 2023 får dock fortsätta att använda titeln till och med den 30 juni 2023 utan bevis.

I juni beslutade riksdagen om ny lag om sammanhållen dokumentation för vård- och omsorgsgivare. Lagen börjar gälla 1 januari 2023 och innebär att det lagmässigt är möjligt för vård- och omsorgsgivare inom områdena äldreomsorg och funktionshinder att få tillgång till nödvändiga personuppgifter direkt eller på annat sätt elektroniskt hos andra vård- och omsorgsgivare. Syftet är att förbättra samarbete men det är dock inget krav att inrätta denna typ av sammanhållna vård- och omsorgsdokumentationen och den enskilde behöver lämna samtycke och kan spärra sina personuppgifter. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för tillämpningen av den nya lagen vilket sker under första halvåret. Frågan bevakas även i de befintliga nätverk som finns och som består av representanter från både kommun och region, exempelvis inom Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt inom förbundet Storsthlm.

Mottagande av flyktingar har i dagsläget inte påverkat äldrenämndens verksamhet men frågan följs och beroende på utvecklingen kan det komma att förändras.

Socialstyrelsens nyinrättade nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kommer påverka äldreomsorgens utveckling avseende kunskap och evidens, samarbete och kvalitetsuppföljning.

Förvaltningen inför från och med april 2023 en ny samlad hälso- och sjukvårdsorganisation.

Från och med 2023 kommer äldreomsorg och funktionshinder tillsammans ingå i den nya äldre- och omsorgsnämnden. Eftersom dessa verksamhetsområden redan idag ingår i samma avdelning inom socialförvaltningens organisation är det positivt att de framöver även kommer finnas inom samma nämnd eftersom varje nämnd är en egen myndighet med sekretessgränser mellan sig.

Verksamhetsmått

Volymer - äldreomsorg	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal personer i ordinärt boende	1 373	1 339
<i>varav i egen regi</i>	1 076	1 009
<i>varav i enskild regi</i>	297	330
antal personer beviljad Trygg hemgång	75	66
Utförda timmar hemtjänst*	478 752	462 831
Utförda timmar ledsagarservice	10 068	8 990
Utförda timmar avlösarservice	3 248	1 537
Korttidsboende antal platser	30	30
Dagverksamhet, dagar demens	5 705	3 165
Dagverksamhet, dagar social	2 518	2 469
Trygghetslarm, antal	1 380	1 283
Antal personer i särskilt boende	468	447
<i>varav i egen regi</i>	276	204
<i>varav i enskild regi</i>	194	238
Äldreboende antal lägenheter	468	468
Köpta platser, antal (snitt per år)	9	11

* Utöver dessa timmar utförs även trygg hemgång med cirka 8 400 h/år

Tabell: Volymer inom äldreomsorg

Familjerättsnämnden

Järfälla och Upplands-Bro kommuner har en gemensam familjerätt med gemensam nämnd där Järfälla är värddkommun. Familjerätten ingår organisatoriskt i Järfälla kommuns socialförvaltning. Familjerätten regleras via föräldrabalken och socialtjänstlagen och beslutar bland annat om ärenden kring faderskap, umgänge, adoptionsärenden. Antalet anställda är 7 personer.

Viktiga händelser

Möjligheten att från och med årsskiftet fastställa föräldraskap genom en digital statlig tjänst har resulterat i en betydande minskning av enklare faderskapsärenden. Omfattningen av antal ärenden som behöver utredas av familjerättssekreterare bedöms dock vara oförändrad.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 0,4 mnkr. Intäkterna är 0,2 mnkr högre än budget. Kostnaderna är 0,2 mnkr lägre än budget. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat, bland annat på grund av sjukfrånvaro.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	5,8	5,8	5,5
Intäkter	2,2	2,4	2,1
Summa intäkter	8,0	8,2	7,6
Kostnader	-8,0	-7,8	-7,6
Årets resultat	0,0	0,4	0,0
Investeringar	0,1	0,0	0,1

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Framåtblick

Nya lagen om obligatoriskt informationssamtal innan vårdnadstvist i domstol inleds innebär en ny insats, men förhoppningen är att det till viss del ska kunna minska antalet tvister samt ersätta de tidskrävande utredningar om vårdnad, boende och umgänge som i dag utförs. Implementeringen av SES, samarbete efter skilsmässa, fortsätter och förhoppningen är att det ska ge ett bra stöd till föräldrar och barn vid föräldrars separation och skilsmässa. Den lågkonjunktur som väntas kan innebära en ökad efterfrågan på familjerättens insatser då risken för separationer ökar vid arbetslöshet och dålig ekonomi.

Verksamhetsmätt

Volymer - familjerätten	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Fastställda faderskap	220	641
- varav Järfälla	173	446
Samarbetssamtal	173	155
- varav Järfälla	119	106
Snabbupplysning	152	112
- varav Järfälla	117	80
Remiss från tingsrätten ang. vårdnad, umgänge, boende	67	71
- varav Järfälla	44	50

Tabell: Volymer inom familjerätten

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för trafikfrågor och trafikplaner, gatuhållning, gatubelysning, parkeringstillstånd, dagvatten, vatten- och avloppsförsörjning, avfallshantering, park och naturvård, lantmäteriteknisk verksamhet samt namnsättningsfrågor. Dessutom ingår ansvaret för förvaltning av kommunens lokaler och bostäder, transporter, fordon och anläggningsarbeten. Verksamheterna finansieras både genom skattemedel och genom avgifter. Antalet anställda uppgår till 215 personer. En del av nämndens verksamhet läggs ut på entreprenad.

Viktiga händelser

Under 2022 har flera större projekt färdigställts. I februari invigdes till exempel den nya infartsparkeringen vid Kallhälls station och i juni invigdes och öppnades Veddestabron för trafik. Veddestabron går över E18 och Mälarbanan och knyter samman Barkarby, Barkarbystaden och Veddesta. Genomförandebeslut har fattats av fullmäktige för Källtorpsskolan där en ny grundsärskola för högstadiet ska byggas. I gamla simhallen i Jakobsberg pågår projektering för att skapa en multiidrottsanläggning för många typer av idrotter.

Kommunen har deltagit i forskningsprojektet Bikeable City och delprojektet Aktiv Mobilitetsfond. Projektet finansieras av Vinnova och verkar för ökad fysisk aktivitet. Under våren kunde invånare i Barkarby/Skälby lämna in förslag på åtgärder som bidrar till att fler rör på sig i vardagen och på fritiden. Förslagen Vålberga utegym och Hälsans stig vann efter genomförd omröstning och under hösten inleddes arbetet med att förverkliga idéerna.

Under april genomfördes även Cykelutmaningen, med syftet att få fler Järfällabor att cykla. Utmaningen gick ut på att med cykel hitta de tio stycken uppsatta kontrollerna som fanns runt om i Järfälla. De som lyckades cykla till fem av kontrollerna fick en fin goodiebag och de som hittade alla tio kontrollerna var med i en utlottning av ett presentkort hos en cykelbutik.

Under våren och sommaren har det anordnats tre pop-up parker runt om i Järfälla. Nytt för i år var även en stadsodling vid Ynglingavägen som gav Järfällabor möjligheten att odla mitt i centrala Jakobsberg. Under vintern anordnades två pop-up isbanor, en på Stora torget i Barkarbystaden och en i Riddarparken i Jakobsberg centrum.

I slutet av året infördes fyra nya mobila återvinningscentraler för att möta upp det ökade behovet från kommuninvånarna. Under 2022 har klagomålen för avfallsverksamheten halverats från 2021.

Arbetet med att byta kommuninvånarnas vattenmätare mot digitala har under året gått in slutfasen. År 2023 kommer samtliga 11 000 vattenmätare i kommunen att vara digitala, vars automatiska uppdateringar gällande fastigheternas vattenförbrukning underlättar för både kommuninvånare och tjänstemän inom kommunen.

Vad gäller geodataområdet, inom vilket grundläggande geografisk information hanteras, har samtliga befintliga detaljplaner lagts in som öppna data i nationella geodataplattformen. Utöver detta har den tryckta kartan Upptäck Järfälla utsetts till Sveriges bästa karta 2022 av Kartografiska sällskapet.

Ekonomiskt resultat

Skattefinansierad verksamhet

Nämndens skattefinansierade verksamheter redovisar ett underskott på 7,2 mnkr. Intäkterna är 28,9 mnkr högre än budget, vilket till största del, 20 mnkr, förklaras av högre kommunbidrag som erhöles i samband med bokslutet för att täcka kapitaltjänstkostnader från 2022 års slutredovisade investeringar. Jämfört med kommunbidraget i Mål och budget 2022-2024 överfördes 26 mnkr från kommungemensamt redan i början av året för att täcka 2021 års slutredovisade investeringar samt driftkostnader i samband med investeringsprojekt. Övriga intäkter avser trafikanordningsplaner och parkering, transporter, byggtjänster samt kart- och GIS-tjänster.

Kostnaderna är 36,1 mnkr högre än budget. Här ligger både underhålls- och reparationskostnader samt löpande driftkostnader. Personalkostnader avviker positivt med 8,9 mnkr. Lokaler avviker positivt med 5,8 mnkr. Kapitaltjänstkostnader avviker negativt med 11,0 mnkr. Inom kapitalkostnaderna står fastighet för 8,7 mnkr i positiv avvikelse medan övriga verksamheter avviker negativt med 19,7 mnkr.

Köp av verksamhet samt övriga kostnader avviker negativt med 39,8 mnkr. Här märks energi, bränsle och vattenkostnaderna som avviker negativt med 32,1 mnkr och har haft kraftiga kostnadsökningar under året. Vinterväghållningen, som till största delen går på entreprenad, drar över budget med 6,2 mnkr.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	234,5	254,6	237,2
Intäkter	728,0	736,8	751,3
Summa intäkter	962,5	991,4	988,5
Kostnader	-962,5	-998,6	-987,7
Årets resultat	0,0	-7,2	0,8
Investeringar	1288,0	503,6	511,3

Tabell: Skattefinansierad verksamhet intäkter, kostnader samt resultat. Investeringsutgifter.

Fastighetsverksamheten redovisar ett underskott på 17,8 mnkr medan BMF Veddesta redovisar ett underskott på 1,7 mnkr och övriga verksamheter ett överskott på 12,2 mnkr.

Avgiftsfinansierad verksamhet

De avgiftsfinansierade verksamheterna vatten och avlopp (VA) respektive avfall tillhör egna avgiftskollektiv och ska särskiljas från övriga verksamheter.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	0,0	0,0	0,0
Intäkter	168,6	163,5	149,5
Summa intäkter	168,6	163,5	149,5
Kostnader	-168,6	-163,5	-149,1
Årets resultat	0,0	0,0	0,4

Tabell: Avgiftsfinansierad verksamhet VA, intäkter, kostnader samt resultat.

Resultatet för VA-verksamheten för året är negativt med 4,4 mnkr, men det redovisas som 0 eftersom underskottet bokförs mot tidigare balanserade överskott. Det balanserade överskottet vid årets slut har därmed minskat till 8,8 mnkr. Årets avvikelse beror främst på ökade entreprenadkostnader och kapitaltjänst.

Resultatet för avfallsverksamheten för året är positivt med 6,7 mnkr, men det redovisas som 2,4 mnkr, vilket också är det balanserade överskottet vid årets slut. 4,3 mnkr av årets överskott används redovisningsmässigt till att återställa tidigare års balanserade underskott. Avvikelsen beror främst på ökade intäkter till följd av förändring av taxan samt minskade kostnader för kapitaltjänst.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	0,0	0,0	0,0
Intäkter	73,8	75,7	69,1
Summa intäkter	73,8	75,7	69,1
Kostnader	-73,8	-73,3	-69,6
Årets resultat	0,0	2,4	-0,5

Tabell: Avgiftsfinansierad verksamhet, avfall, intäkter, kostnader samt resultat.

Framåtblick

Till följd av de skenande el- och energipriserna behöver åtgärder vidtas för ekonomi i balans, vilket också bidrar till lägre el- och energiförbrukning i framtiden. Energieffektiviseringar fortsätter med hjälp av ett överordnat styrsystem, tilläggsisolering av tak, fler planerade solcellsanläggningar, ombyggnad från direktverkande el till berg- och fjärrvärme, förbättring av ventilationssystem samt avseende belysning fortsatt byte till LED och dimring på nätter i våra offentliga miljöer. Ökad dialog och information till kommunens verksamheter behöver ske runt energibesparande beteenden.

Vidare behöver en översyn ske av framtida kapitalkostnader, som är den skattefinansierade verksamhetens största kostnader. På grund av dyra byggkostnader ser kommunen över om investeringar går att skjuta framåt i tiden. Övervägningar görs också om det är mer fördelaktigt kostnads- och kvalitetsmässigt att anställa medarbetare eller anlita konsulter.

Den ekonomiska utvecklingen i samhället kommer sannolikt att påverka tekniska nämndens verksamheter under lång tid framöver. Även om osäkerheten i omvärlden skulle stabiliseras så kommer konsekvenserna av högre prisnivåer kvarstå.

Kommunens expansion fortsätter, vilket leder till fler vägar, park, torgytor, skolor, förskolor m.m. att bygga, förvalta och drifva. Det ställer i sin tur krav på fortsatt kompetensförsörjning. Det gäller både avseende rekrytering för att säkerställa bemanning och rätt kompetens men även löpande kompetensutveckling av befintliga medarbetare. Den ökade rörligheten på arbetsmarknaden bidrar ytterligare till nödvändigt fokus på kompetensförsörjningsfrågorna.

Vidare finns det risker knutna till den pågående expansionen som rör förorenad mark. I takt med att olika delar av kommunen blir föremål för olika utvecklingsinsatser påträffas mer frekvent markföroreningar som behöver saneras. Påträffade föroreningar leder till oplanerade ökade kostnader. Ofta bidrar det även till förseningar i väntan på beslut om åtgärd. Genom att initiera ett arbete med att effektivisera hanteringen av förorenad mark kan de negativa konsekvenserna minskas.

Fortsatt arbete sker med fokus på effektiviseringar och förändrade arbetssätt, till exempel för att möjliggöra ökade digitaliseringslösningar. Exempel är digital översiktsplan samt sammanhållen digital samhällsbyggnadsprocess. Ett arbete med generell översyn av samhällsbyggnadsprocessen pågår med målet att förbättra och effektivisera kommunens arbete.

En rutin för uppdatering av nya detaljplaner i nationella geodataplattformen tas fram. EU-lagstiftning innebär att kommunen ska lägga upp särskilt värdefulla datamängder som öppna data, ett arbete som kan bli omfattande.

Kommunen fortsätter arbeta mot en ökning av kommunens ängsytor och att arbeta långsiktigt för biologisk mångfald bland annat genom att utreda om lämplig skyddsform för Hästa klack. En ökad inflyttning i närområdet kommer troligtvis att ge ett fortsatt ökat besökstryck i naturreservaten då den framväxande Barkarbystaden ligger i direkt anslutning till Järvafältets naturområden.

Fortsatt arbete sker med belysning och skymmande grönska i bostadsnära grönområden för att öka den upplevda tryggheten bland kommunens invånare.

Under 2023 kommer snabbbladdare installeras som möjliggör för snabbare laddning av elbilarna som kör skolskjuts.

Flera stora fastighetsinvesteringar pågår och planeras, exempel tillbyggnad av Barkarbyskolan, särskola i Kallhäll, nybyggnad av sopsugsterminaler B/C i Barkarbystaden, Ålstaskolan, köksombyggnad av Björkebyskolan, äldreboende i Viksjö, planering av provisorisk förskola i Barkarbystaden samt utredning och planuppdrag rörande Berghemsskolan.

Enligt ett nytt lagkrav ska alla kommuner ta fram en vattentjänstplan under 2023. En vattentjänstplan är en långsiktig planering för hur kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vattentjänster, det vill säga vattenförsörjning och avlopp samt bedömning av hur VA-anläggningarna ska hantera skyfall. Vidare kommer informationskampanjer ske för hållbar vattenanvändning. Syftet är att tydliggöra att dagvattnet hamnar i Bällstaån respektive Mälaren.

Från och med 2023 träder en ny förordning i kraft om att kommuner tar över förpackningsansvaret från producenterna. Själva övergången kommer att ske succesivt och 1 januari 2024 tar Järfälla kommun över ansvaret för insamling av alla förpackningar för återvinning. I ansvaret ingår även skötsel av återvinningsstationerna (ÅVS). 2027 ska det finnas fastighetsnära sortering för alla fastigheter, även villor.

Verksamhetsmått

Volymmer - väg och trafik, parker och gator, fastigheter	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Vinterväghållning, kr/m ²	9,16	8,17
Vägskötsel, kr/m ²	7,90	8,57
Väg i m ² i tusental	2901	2 762
Gatubelysning, kr/ljuspunkt	979	992
Park- och naturkostnad, kr/invånare	861	690
Energiförbrukning kWh/kvm	153	171

Volymmer - vatten och avlopp	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Levererad mängd vatten, miljoner m ³	7,02	7,21
Antal läckor/10 km ledning	0,90	1,48
Svinn	14%	19%
Energiförbrukning kWh/meter ledning	1,50	1,31
Normaltaxa, inklusive moms, kr/m ³	24,50	29,50

Volymmer - avfall*	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Total mängd insamlat hushållsavfall (exklusive förpackningar), antal ton	29278	30612
Insamlad mängd hushållsavfall (exklusive trädgårdsavfall), kg per invånare	363	359
Matavfall som hemkomposteras i hushåll och verksamheter, antal ton	128	126

* Redovisas med ett års eftersläpning

Tabeller: Volymmer inom de tekniska verksamheterna

Miljö- och bygglovsnämnden

Miljö- och bygglovsnämnden är lokal tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, strålskyddslagen, smittskyddslagen, livsmedelslagen och tobakslagen. Sedan 2020 har miljö- och bygglovsnämnden med anledning av Coronapandemin dessutom ålagts uppdraget att kontrollera trängseln på serveringsställen. Vidare är nämnden tillsynsmyndighet för plan- och bygglagen och ansvarig för byggväsendet genom handläggning av bygglovsärenden. Nämnden har också en rådgivande verksamhet gentemot allmänheten i bygg- och miljöfrågor. Antalet anställda uppgår till 45 personer.

Viktiga händelser

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen utfördes tillsyn på hälften av kommunens alla skolor under våren 2022. Vid tillsynen kontrollerades det om det fanns tillräckligt med skugga på gårdarna samt om det var höga bullernivåer från omkringliggande vägar. Fler e-tjänster har tagits fram, exempelvis för registrering av livsmedelslokaler, anmälan av värmepump, anmälan av miljöfarlig verksamhet samt anmälan av klagomål. E-tjänsterna planeras vara i drift under våren 2023.

Under april presenterades resultatet för 2021 års servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. I första hand mäts servicen för gruppen företagare som har ett avslutat myndighetsärende med kommunen. Företagarnas nöjdhet med kommunens handläggning av bygglovsärenden har ökat från indexvärdet 74 till 80. Resultatet placerar Järfälla på plats 29 av totalt 161 kommuner.

Bygglovsavdelningen har fortsatt arbetet med att på olika sätt effektivisera bygglovsprocessen. Syftet är att öka kvaliteten och rättssäkerheten i handläggningen samt bidra med god service till invånare och företag i kommunen. Det har också skett arbete för att digitalisera tillsynsprocessen. En e-tjänst finns nu där kommuninvånare eller andra kan lämna uppgifter om något utförts i strid med plan- och bygglagen.

Under året har miljö- och bygglovsnämnden beslutat om elva större bygglovsärenden, däribland två industrier, fyra flerbostadshus i Barkarbystaden, ett flerbostadshus Jakobsberg, en förskola samt ett beslut om ändrad användning av en lokal som blivit bostad.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 1,5 mnkr. Intäkterna är 2,0 mnkr lägre än budget, vilket avser taxor och avgifter inom bygglov och miljö- och hälsoskydd. Kostnaderna är 3,6 mnkr lägre än budget vilket främst beror på lägre personalkostnader än budgeterat. Överskottet återfinns i huvudsak inom bygglovsverksamheten.

mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Utfall 2021
Kommunbidrag	13,4	13,4	12,9
Intäkter	27,3	25,3	25,6
Summa intäkter	40,7	38,7	38,5
Kostnader	-40,7	-37,2	-35,0
Årets resultat	0,0	1,5	3,5
Investeringar	1,8	0,0	0,0

Tabell: Intäkter, kostnader samt resultat. Investeringar utgifter.

Framåtblick

Kommunen befinner sig i ett läge där bostadsmarknaden förändras och är mycket svår att förutse. Kommunens bostadsbyggnadsprognos för 2023 och framåt är därför osäker. För nämnden innebär det en svårighet att möjliggöra en god beredskap resursmässigt för att handlägga ärenden och att prognostisera bland annat bygglovsintäkter.

Kommunens expansion att nya typer av tillsynsobjekt uppstår och att antalet mer komplexa ärenden ökar. Detta ställer höga krav på hög kompetens och erfarenhet hos medarbetarna. Organisationen behöver därför fortsätta anpassas till de nya förutsättningar som expansionen ger. Det innebär en anpassning av arbetssätt, resurser och organisation för att matcha utmaningen.

Ny lagstiftning, operativa mål och nationell strategi styr tillsynen enligt miljöbalken och inte minst livsmedelstillsynen. Det innebär att planera för tillsyn inom bland annat säkerhet vid vattenverk samt mikrobiologiska och kemiska faror i dricksvatten, livsmedelsinformation vid e-handel, ekologiska varor samt spårbarhet av kött. Den främsta tillsynen kommer även fortsättningsvis vara restaurangtillsynen. Vidare kommer tillsyn på infrastrukturprojekt, såsom det pågående tunnelbanearbetet, genomföras. I och med den pågående expansionen ökar ärendemängden också både vad gäller nya fasta tillsynsobjekt samt under byggskedet med tillsyn på exploateringsprojekt, förorenade områden, masshantering och byggbuller.

Bygglovsavdelningen kommer fortsätta att arbeta med utgångspunkt i sin tillsynsplan. Arbetet fortsätter med att hitta lösningar och arbetssätt för att möta de nya trenderna i byggbranschen, däribland tredimensionella fastighetsindelningar.

Verksamhetsmätt

Volym - bygglov	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Antal bostäder som erhållt bygglov	885	2781
Antal bostäder som erhållt startbesked	1522	1653
Antal färdigställda bostäder	1458	867

Tabell: Volym bygglov

Järfällahus AB

Bolaget har genom bolagsordning och ägardirektiv uppdrag att inom Järfälla kommun huvudsakligen förvärva, bygga och förvalta fastigheter med bostäder och kommersiella lokaler. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer med iakttagande av de särskilda regler som gäller för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Ägardirektiv

Det ägardirektiv som fastställdes av kommunfullmäktige 2019 innebär bland annat att bolaget:

- bör bidra till 100 nyproducerade lägenheter per år
- bör renovera befintligt bestånd i en takt som säkerställer fastigheternas marknadsvärde och hyresgästernas rätt till ändamålsenliga bostäder
- tillsammans med Järfälla kommun och andra aktörer ska arbeta för att tryggheten och säkerheten förbättras i hela kommunen samt motverka segregationen
- aktivt ska motverka trångboddhet och olovlig andrahandsuthyrning
- aktivt ska verka för att stärka boendeinflytandet och miljöarbetet samt för grön omställning i syfte att uppnå minskade koldioxidutsläpp

Hur uppdragen uppfylls

- Under 2021 tillskapades 300 nya byggrätter. Dessutom pågick under 2022 detaljplanearbete för Barkarby C som bedöms tillföra bolaget 110 byggrätter.
- Bolaget har under 2021 påbörjat en statusbesiktning av fastigheter för att upprätta en uppdaterad underhållsplan. Under 2022 har arbetet fortsatt med projektering. ROT-programmet syftar till att komma ikapp med det eftersatta underhållet och genomföra stambyten i ett stort antal fastigheter.
- Bolaget arbetar med trygghetsskapande åtgärder genom trygghetsinventeringar, trygghetsvårdar, ökad belysning, trygghetsbeskrivningar m.m.
- Bolaget arbetar aktivt för att motverka olovlig andrahandsuthyrning av våra bostäder.
- Bolaget ska spara 30 % av energiförbrukningen fram till 2030 räknat från basåret 2007. Hittills har bolaget uppnått 17 % besparing. Bolaget arbetar med värmeåtervinning i fastigheter som har mekanisk frånluft och injustering av värmesystem.

Förvaltda volym	2022	2021
<i>Bostäder, ytor kvm</i>	414412	426978
<i>Bostäder, antal</i>	5601	5750
<i>Lokaler, ytor kvm</i>	57771	58016
<i>Lokaler, antal</i>	482	483

Tabell: Förvaltade volymer bostäder och lokaler

Ekonomi

Koncernens resultat efter skatt uppgår till 283,2 mnkr (45,5 mnkr 2021), inklusive reavinsterna om 231 mnkr. Reavinsterna är resultatet av en ombildning av 149 lägenheter till bostadsrätter i Hårsta Backe och av avyttring av mark till kommunen. Avkastningen mäts som resultatet efter finansiella poster, korrigerat för extraordinära och jämförelsestörande poster, som andel av omsättningen, och uppgår till 11 %. Den marknadsvärdering av hela fastighetsbeståndet som gjordes hösten 2022 anger ett värde på 7 033 mnkr (2021: 7 109 mnkr) +/- 10 %. Soliditeten uppgår till 59,4 % (2021: 48,5 %).

Resultaträkning (mnkr)	2022	2021
Nettoomsättning	603	569
Kostnader	-423	-404
Avskrivningar/Nedskrivningar	-91	-99
Finansiella poster	198	8
Resultat efter finans	287	74
Årets resultat	283	45

Tabell: Resultaträkning för Järfällahus AB (koncernen)

Balansräkning (mnkr)	2022	2021
Anläggningstillgångar	2444	2 578
Omsättningstillgångar	501	256
Summa tillgångar	2945	2 834
Eget kapital	1645	1 375
Långfristiga skulder	778	1053
Kortfristiga skulder	522	406
Summa eget kapital och skulder	2945	2 834

Tabell: Balansräkning för Järfällahus AB (koncernen)

Marknad

Efterfrågan på bostäder i regionen är fortsatt stor, varför vakansgraden ligger nära noll för bolaget. Järfälla kommun expanderar kraftigt och den planerade utbyggnaden av tunnelbanenätet och utvecklingen av Barkarbystaden ger goda förutsättningar för bolagets fortsatta fastighetsutveckling.

Järfälla Näringsliv AB

Järfälla Näringsliv AB är ett av Järfälla kommun helägt bolag med uppdraget att bedriva kommunens näringslivsarbete. Enligt bolagsordning och ägardirektiv ska Järfälla Näringsliv AB bidra till att förbättra näringslivsklimatet i Järfälla, bidra till att öka antalet arbetstillfällen i Järfälla, samt öka antalet besökare till Järfälla.

Detta ska uppfyllas genom arbete med fyra underliggande mål:

- Att öka nyetableringen av företag i Järfälla
- Att öka nyföretagandet i Järfälla
- Att utveckla näringslivsservicen till företagen i Järfälla
- Att öka kännedomen om Järfälla som en attraktiv besöksdestination i Stockholms län och därigenom bidra till kommunens varumärke

Arbetet med ovanstående mål ska ske i nära samverkan med det lokala näringslivet och ska samordnas med övrig kommunal verksamhet.

Viktiga händelser

- Aktiviteter med nyhetsbrev, frukostmöten och andra aktiviteter har fått positiv återkoppling och varit välbesökta.
- Under året har verksamheten och Företagarna genomfört en affärsakademi för kommunens småföretagare. Ett 40-tal företag har deltagit.
- Arbetet med företagets trygghetsforum har kommit i gång väl med ett bra engagemang från företagen, Polisen, Företagarna och kommunen.
- Under året fick kommunen ett mycket bra resultat i Sveriges Kommuner och

- Regioners årliga NKI-mätning av myndighetsutövning. Detta var ett stort kliv uppåt till en plats som den 3:e bästa kommunen i Stockholms län och 17:e plats i hela riket.
- I Svenskt Näringslivs årliga attitydmätning av Sveriges kommuners företagsklimat tog Järfälla ett stort kliv uppåt i den ranking som görs av alla 290 kommuner. Från plats 134 (2021) till plats 69. Vilket visar att kommunen arbetar proaktivt med att förbättra företagsklimatet.
- I etableringsprocessen är bolaget är en viktig kontaktlänk mellan potentiella investerare och kommunen. Under året har etableringsarbetet främst riktats mot kommersiella fastighetsutvecklare och delaktighet i de projektgrupper som redan finns på plats.
- Under året startade 572 företag, samt flyttade in 420 företag, i kommunen. Detta är en ökning med 14 % jämfört med föregående år. Bolaget har under året fortsatt stödja nyföretagande genom Nyföretagarcentrum och Ung Företagsamhet.
- Järfälla Näringsliv AB har medverkat aktivt i en projektgrupp som arbetar med platsdriven centrumutveckling i Jakobsberg. Syftet är att skapa en mer attraktiv och tryggare centrummiljö och gynnsammare förutsättningar för handeln.

Ekonomiskt resultat

2022 års ekonomiska resultat uppgår till -22 tkr.

Framåtblick

Järfälla kommun har bedrivit näringslivsverksamheten i bolagsform sedan 2016. Under 2022 togs beslut om att lägga ner den verksamhetsformen vid årets utgång. Från den 1 januari 2023 bedrivs därför näringslivsverksamheten i förvaltningsform i kommunstyrelseförvaltningens regi. Detta innebär även att lokaliseringen flyttas från egna externa lokaler till kommunhuset.

Strategin i förändringen av verksamhetsformen är att komma närmare kommunens förvaltningar och avdelningar och därmed kunna utveckla service och insatser för kommunens företagare. Detta är en viktig del av arbetet med att stärka företagsklimatet i kommunen.

Under året kommer de planer att fullföljas som tagits fram i aktuell näringslivstrategi samt den handlingsplan som arbetats fram för 2022-2023.

Verksamheten har även fått i uppdrag från politiken att ta fram en ny näringslivsstrategi till slutet av året. Några nya uttalade önskemål är bland annat större fokus på trygghetsfrågor och grönt företagande.

Verksamheten kommer att öka närvaron hos företagen, bland annat genom fler aktiviteter såsom trygghetsarbetet tillsammans med företagen.

Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING (mnkr)		KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter	not 2	1 746,7	1 659,4	2 268,9	2 157,6
Verksamhetens kostnader	not 3,4	-5 941,0	-5 498,3	-6 281,2	-5 856,6
Avskrivningar	not 5	-343,0	-308,0	-437,9	-411,0
VERKSAMHETENS NETTO- KOSTNADER		-4 537,3	-4 146,9	-4 450,2	-4 110,0
Skatteintäkter	not 6	4 054,8	3 827,3	4 054,8	3 827,3
Generella statsbidrag och utjämning	not 7	1 077,3	972,5	1 077,3	972,5
VERKSAMHETENS RESULTAT		594,8	652,9	681,9	689,8
Finansiella intäkter	not 8	58,3	21,7	246,6	22,4
Finansiella kostnader	not 9	-159,5	-80,1	-163,7	-85,2
RESULTAT EFTER FINANSI- ELLA POSTER		493,6	594,5	764,8	627,0
Resultat före extraordinära poster		493,6	594,5	764,8	627,0
Extraordinära poster	not 10	-	-532,1	-	-532,1
ÅRETS RESULTAT	not 11	493,6	62,4	764,8	94,9

KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2022	2021	2022	2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	493,6	62,4	764,8	94,9
Justering för ej likviditetspåverkande poster	not 12	883,8	1206,9	803,0
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	1377,4	1269,3	1567,8	1438,6
Förändringar i rörelsekapital				
Ökning/minskning av exploateringsmark och förråd	-92,2	-167,6	-92,2	-167,6
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	42,3	-116,9	57,6	-122,8
Ökning av kortfristiga skulder	216,4	636,7	87,0	309,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 543,9	1 621,5	1 620,2	1 457,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering materiella anläggningstillgångar	not 13	-1405,9	-1334,5	-1479,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	not 14	0,2	16,0	0,2
Investering i finansiella anläggningstillgångar	not 13	-7,4	-9,4	-7,4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	not 14	-	-	275,5
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 413,1	-1 327,9	-1 211,1	-1 428,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Förändring av långfristig upplåning	not 27	150,0	160,0	-176,0
Ökning/ minskning av långfristiga fordringar	not 19	-143,0	-114,0	-143,0
Ökning av övriga långfristiga skulder	not 27	2,4	-1,4	52,4
Amortering avsättning tunnelbana	not 26	-192,9	-146,6	-192,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-183,5	-102,0	-459,5	154,4
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Beräknat/ summerat kassaflöde	-52,7	191,6	-50,4	183,2
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid årets början				
	378,5	186,9	389,3	206,1
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid årets slut				
	325,8	378,5	338,9	389,3
Förändring av likvida medel och kortfristiga placeringar	-52,7	191,6	-50,4	183,2

BALANSRÄKNING (mnkr)	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2022	2021	2022	2021
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	1,8
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 15	7 367,1	6 551,2	9 860,6
Maskiner och inventarier	not 16	218,6	203,8	230,0
Pågående ny-, till- och ombyggnad	not 17	2 224,3	2 076,8	2 262,0
Finansiella anläggningstillgångar				
Övriga finansiella anläggningstillgångar	not 18	1 140,7	1 242,1	914,4
Långfristiga fordringar	not 19	257,0	114,0	257,4
Summa anläggningstillgångar		11 207,7	10 187,9	13 524,4
Omsättningstillgångar				
Exploateringsmark och förråd	not 20	478,0	385,8	478,0
Fordringar	not 21	449,4	491,7	462,5
Kortfristiga placeringar	not 22	24,6	24,6	24,6
Kassa och bank	not 23	301,2	353,9	314,3
Summa omsättningstillgångar		1 253,2	1 256,0	1 279,4
SUMMA TILLGÅNGAR		12 460,9	11 443,9	14 803,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	not 24	4 368,4	3 874,8	5 803,4
därav årets resultat		493,6	62,4	764,8
därav resultatutjämningsreserv		165,0	165,0	165,0
därav övrigt eget kapital		3 709,8	3 647,4	4 873,6
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 25	629,6	586,9	663,0
Andra avsättningar	not 26	1 108,5	996,6	1 240,8
Summa avsättningar		1 738,1	1 583,5	1 903,8
Skulder				
Långfristiga skulder	not 27	3 630,7	3 478,3	4 445,8
Kortfristiga skulder	not 28	2 723,7	2 507,3	2 650,8
Summa skulder		6 354,4	5 985,6	7 096,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		12 460,9	11 443,9	14 803,8
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar	not 29	1 285,2	1 336,0	1 301,8
Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden	not 30	1302,9	1456,3	199,4
Övriga ansvarsförbindelser	not 31	168,9	144,5	168,9
Leasingavtal	not 32	214,9	229,1	231,6
Avtal om visstidspension - antal	not 33	1	1	1

Noter

1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med reglerna i lag om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), såvida inte annat anges.

Anläggningstillgångar och investeringar

Anläggningstillgångarna är upptagna till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt för samtliga anläggningstillgångar som är utsatta för värdeminskning. En anläggning aktiveras i normalfallet och börjar skrivas av när den tas i bruk. Som investering avses anskaffning av tillgång med en nyttjandeperiod motsvarande minst 3 år och med ett anskaffningsvärde på sammanlagt minst 40 000 kronor.

Avskrivningar och uppdelning i komponenter

Kommunen tillämpar sedan några år komponentavskrivning enligt RKR:s rekommendation R4. Som utgångspunkt för åtaganden om ekonomisk livslängd tillämpas RKR:s förslag till avskrivningstider för kommunal verksamhet. Tillämpade avskrivningstider ligger inom intervallet 3–50 år, med undantag för broar (80 år). Mark, vägkropp med bestående värde och konst skrivs inte av. Linjär avskrivning används. Det sker ingen avskrivning för pågående investeringar.

Avsättningar

Kommunen gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för åtaganden inom det infrastrukturrella området (tunnelbana till Barkarby) och för sanering. Vid avsättningar tillämpas direkt resultatföring.

Exploateringsredovisning

Från och med 2016 har Järfälla kommun övergått till att följa RKR:s vägledning ”Redovisning av kommunal markexploatering”, vilket bland annat innebär att intäkter från markförsäljning inom exploateringsområden inte klassificeras som försäljning av anläggningstillgång/reavinst utan ingår bland verksamhetens intäkter. Utgifter för exploatering av mark som ännu inte resultatredovisats återfinns bland omsättningstillgångarna.

Leasingkostnader

Från och med 2018 redovisas ett omfattande leasingavtal som finansiellt, och objektet återfinns i balansräkningen både som anläggningstillgång och långfristig skuld. Det aktuella objektet avser den nya simhallen där kommunen ingått ett 30-årigt avtal med leverantören. Även ett antal fordon redovisas som finansiella leasingavtal. Övriga leasingavtal redovisas som operationella, bland annat BAS Barkarby (nya gymnasiet) som klassificeras som operationellt leasingavtal.

Lånekostnader för investeringsprojekt

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden vilket innebär att investeringsprojekt inte belastas med lånekostnader.

Klassificering

Fordringar och skulder som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen har klassificerats som kortfristiga. Fordringar och skulder som förfaller till betalning efter tolv månader från balansdagen har klassificerats som långfristiga.

Pensionsutfästelser

Intjänade pensionsförmåner redovisas som avsättning respektive kortfristig skuld (avgiftsbestämda delen) i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 och ej infriade visstidspensioner redovisas som en ansvarsförbindelse. Tillämpad beräkningsmodell är RIPS 21.

Redovisning av intäkter

Offentliga investeringsbidrag, anläggnings- och anslutningsavgifter tas upp som förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Investeringsbidrag från den privata sektorn, liksom gatukostnadsersättningar, redovisas enligt RKR R2 Intäkter.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Se den del av årsredovisningen som behandlar driftredovisningen

Resultatutjämningsreserv RUR

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att, under vissa förutsättningar, reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). RUR är frivillig och kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Om RUR ska användas, ska detta framgå av kommunfullmäktigebeslut om god ekonomisk hushållning. I lågkonjunktur kan medel användas för att utjämna konsekvenserna av minskade intäkter under en konjunkturcykel.

Skatteintäkter

Slutskatteavräkningen har beräknats enligt Sveriges Kommuners och Regioners prognos i december 2022.

Affärsdrivande verksamhet

Kommunen bedriver i egen regi både VA-verksamhet och avfallshantering. Redovisningen för dessa två verksamheter kan särskiljas från kommunens övriga verksamheter.

Särskild redovisning av resultat för VA-verksamheten och Avfallshanteringen

Ett eventuellt ackumulerat överskott redovisas som en förutbetalad intäkt (skuld till abonnenterna). Om det ackumulerade resultatet är ett underskott, redovisas det som ett negativt eget kapital.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden och enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper. Det innebär att kommunens (moderbolagets) bokförda värden på aktier i dotterbolagen eliminerats mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvet. Därmed ingår i den sammanställda redovisningen enbart den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. I den sammanställda redovisningen ingår Järfälla kommun, Järfällahus AB, Järfälla Näringsliv AB och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda. För Kommunalförbundet Brandkåren Attunda innebär den proportionella konsolideringsmetoden att 22,9 % av resultat- och balansposter konsolideras. Helägda bolag vars storlek är ringa konsolideras inte. Pensionsavsättningarna i den sammanställda redovisningen redovisas för kommunen och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda med en del i balansräkningen och den andra som ansvarsförbindelse. Järfällahus AB gör avsättning till pensioner genom inbetalning till försäkringsbolag.

Not 2	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter				
Enligt driftredovisningen	8 592,8	8 196,8		
Skatteintäkter	-4 054,8	-3 827,3		
Generella statsbidrag och utjämning	-1 123,3	-990,2		
Finansiella intäkter	-58,3	-21,7		
Verksamhetens intäkter	3 356,4	3 357,6		
Interna intäkter	-1 609,7	-1 698,2		
Summa externa intäkter - kommunen	1 746,7	1 659,4		
Intäktsfördelning				
Taxor och avgifter	433,0	396,6		
Försäljning av verksamhet och entreprenader	116,7	112,7		
Bidrag och kostnadsersättningar	449,1	528,2		
Exploateringsintäkter	605,0	501,7		
Försäljning av verksamhet och tjänster	118,0	85,2		
Övriga intäkter	24,9	35,0		
Summa	1 746,7	1 659,4		
Järfälla kommun	-	-	1 694,8	1 604,2
Järfällahus AB	-	-	532,9	513,6
Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	41,2	39,8
Järfälla Näringsliv	-	-	0,0	0,0
Summa externa intäkter - koncernen	-	-	2 268,9	2 157,6

Not 3	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Verksamhetens kostnader				
Enligt driftredovisningen	-8 099,1	-8 134,3		
Avskrivningar	343,0	308,0		
Generella statsbidrag och utjämning	46,0	17,7		
Finansiella kostnader	159,5	80,1		
Extraordinära kostnader	-	532,0		
Verksamhetens kostnader	-7 550,6	-7 196,5		
Interna kostnader	1 609,6	1 698,2		
Summa externa kostnader - kommunen	-5 941,0	-5 498,3		
Kostnadsfördelning				
Bidrag och transfereringar	-134,0	-135,1		
Lönekostnader	-1 874,1	-1 820,9		
Övriga personalkostnader (sociala avgifter, pensioner mm)	-831,8	-843,1		
Entreprenader, köp av verksamhet, konsulter	-1 982,2	-1 971,5		
Lokalhyror, markhyror och fastighetsservice inklusive sanering	-566,6	-298,7		
Bränsle, energi och vatten	-100,1	-79,9		
Förbrukningsmaterial	-159,2	-131,2		
Kostnader vid försäljning exploateringsfastigheter	-46,3	-34,6		
Övriga kostnader	-340,4	-274,1		
Interna kostnader avseende investeringsprojekt	93,7	90,8		
Summa	-5 941,0	-5 498,3		
Järfälla kommun	-	-	-5 856,3	-5 429,0
Järfällahus AB	-	-	-374,2	-377,3
Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	-46,3	-44,7
Järfälla Näringsliv	-	-	-4,4	-5,6
Summa externa kostnader - koncernen	-	-	-6 281,2	-5 856,6

Not 4	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Kostnader för revision				
Sakkunnigt biträde	-0,1	-0,1	-0,6	-0,5
Förtroendevalda revisorer	0,0	0,0	0,0	-0,1
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,1	-0,2	-0,6	-0,6
Sakkunnigt biträde	-1,6	-1,5	-1,8	-1,7
Förtroendevalda revisorer	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Total kostnad för övrig revision	-2,1	-2,1	-2,3	-2,2
Total kostnad för revision	-2,2	-2,3	-3,0	-2,8
Aktuell skatt i dotterbolag				
Aktuell skatt i Järfällahus redovisning ingår i verksamhetens kostnader i koncernen.			-1,5	-0,3

Not 5	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Av- och nedskrivningar				
Avskrivning på byggnader och tekniska anläggningar	-293,9	-262,5	-377,2	-345,2
Avskrivning på maskiner och inventarier	-49,1	-45,5	-51,9	-48,2
Avskrivning på immateriella anläggningstillgångar	-	-	-1,7	-3,3
Nedskrivning och utrangering av byggnad	-	-	-7,1	-14,3
Summa	-343,0	-308,0	-437,9	-411,0

Not 6	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Skatteintäkter				
Kommunalskatt	3 932,0	3 721,5	3 932,0	3 721,5
Slutavräkning 2021	25,8	13,2	25,8	13,2
Slutavräkning 2021, intäktsförts 2021	92,6	-57,1	92,6	-57,1
Slutavräkning 2022 prognos	97,0	92,6	97,0	92,6
Summa	4 054,8	3 827,3	4 054,8	3 827,3

Not 7	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	523,3	445,0	523,3	445,0
Kostnadsutjämningsbidrag	210,4	145,5	210,4	145,5
Regleringsbidrag/avgift	228,7	240,9	228,7	240,9
Avgift till LSS-utjämningen	-46,0	-17,7	-46,0	-17,7
Fastighetsavgift	126,8	121,7	126,8	121,7
Generella statsbidrag	34,1	37,1	34,1	37,1
Summa	1 077,3	972,5	1 077,3	972,5

Not 8	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Finansiella intäkter				
Aktieutdelning	12,6	12,1	0,0	0,0
Borgensavgifter	4,6	4,8	0,7	0,7
Järfällahus försäljning av dotterbolaget Hårstakontoret AB	-	-	-	16,9
Järfällahus försäljning av Hårsta Backe Jakobsberg AB	-	-	204,6	-
Ränta och återbäring Kommuninvest	4,7	1,9	4,7	1,9
KPI-uppräknings förskottering tunnelbaneavtalet	31,8	0,0	31,8	-
Övriga intäkter	4,6	2,9	4,8	2,9
Summa	58,3	21,7	246,6	22,4

Not 9	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Finansiella kostnader				
Räntor på lån	-27,5	-10,1	-34,4	-14,7
Ränta på pensionsavsättning	-14,5	-8,6	-14,5	-9,1
KPI-uppräknig av avsättning för utbyggnad av tunnelbana	-102,2	-14,1	-102,2	-14,1
Räntedel finansiell leasing	-11,5	-10,7	-11,5	-10,7
Nedskrivning aktieinnehav i Phalaenopsis AB	-	-35,8	-	-35,8
Övriga kostnader	-3,8	-0,8	-1,1	-0,8
Summa	-159,5	-80,1	-163,7	-85,2

Not 10	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Extraordinära poster				
Extraordinära kostnader	-	532,1	-	-
Fördyring av utbyggd tunnelbana till Barkarby enligt tilläggsavtal till huvudavtalet				

Not 11	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkningen	493,6	62,4		
Avgår realisationsvinster mark och byggnader	-	-12,1		
Avgår realisationsvinster fordon	-	-0,8		
Justerat resultat enligt balanskravet	493,6	49,5		

Not 12	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	343,0	308,0	437,9	411,0
Nyintjänade pensioner inklusive ränta	42,7	71,6	43,9	73,1
Övriga avsättningar	304,8	571,8	306,7	598,8
Realisationsvinst/förlust	-	12,9	-204,6	25,8
Utrangering	28,6	25,2	150,6	50,6
Utrangering exploateringsmark	-	-36,4	-	-36,4
Finansiell leasing av bilar	-1,4	-4,1	-1,4	-4,1
Omklassificering materiella anläggningstillgångar	-15,9	0,0	-37,7	0,0
Omklassificering omsättningstillgångar	108,4	186,9	108,4	186,9
Övriga ej likviditetspåverkande poster	73,6	71,0	-0,8	38,0
Summa	883,8	1 206,9	803,0	1 343,7

Not 13	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Investeringar				
Verksamhetsfastigheter	-111,3	-174,6	-150,8	-186,7
Pågående investeringar	-1 006,0	-947,9	-1 036,8	-1 062,8
Fastigheter för affärsverksamhet	-81,3	-42,3	-81,3	-42,3
Publika fastigheter	-114,2	-116,5	-114,2	-116,5
Maskiner och inventarier	-74,7	-53,2	-77,9	-54,5
Exploateringsmark	-18,4	-	-18,4	-
Summa materiella anläggningstillgångar	-1 405,9	-1 334,5	-1 479,4	-1 462,8
Bostadsrätter	-	-2,0	-	-2,0
Övrigt	-7,4	-7,4	-7,4	-7,4
Summa finansiella anläggningstillgångar	-7,4	-9,4	-7,4	-9,4
Summa	-1 413,3	-1 343,9	-1 486,8	-1 472,2

Not 14	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Försäljning av anläggningstillgångar				
Mark, försäljningspris	-	12,1	-	12,1
Aktier, försäljningspris	-	-	275,5	27,6
Maskiner och inventarier, försäljningspris	0,2	3,9	0,2	3,9
Summa försäljning anläggningstillgångar	0,2	16,0	275,7	43,6

Not 15	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	9 484,7	9 171,7	13 503,6	12 946,9
Årets investeringar	325,2	333,4	364,7	345,5
Investeringsbidrag	-	-	-2,9	-
Försäljningar och utrangeringar	-24,3	-27,5	-184,3	-91,8
Omklassificering	799,8	7,1	861,0	302,6
Utgående anskaffningsvärde	10 585,4	9 484,7	14 542,1	13 503,2
Ingående avskrivningar	-2 933,7	-2 683,7	-4 394,0	-4 101,5
Försäljningar/utrangeringar	9,3	12,8	87,1	53,1
Årets avskrivningar	-288,3	-257,0	-369,8	-339,7
Finansiellt leasad fastighet	-5,6	-5,6	-5,6	-5,6
Omklassificering till eget kapital	-	-	0,8	-
Utgående avskrivningar	-3 218,3	-2 933,7	-4 681,5	-4 393,7
Restvärde	7 367,1	6 551,2	9 860,6	9 109,5
Specifikation av utgående bokfört värde				
Markreserv	37,1	37,1	37,1	37,1
Verksamhetsfastigheter	3 445,5	3 524,6	5 939,0	6 082,9
Finansiellt leasad fastighet	216,2	221,8	216,2	221,8
Fastigheter för affärsverksamhet	996,2	722,4	996,2	722,4
Publika fastigheter	2 570,6	1 961,9	2 570,6	1 961,9
Fastigheter för annan verksamhet	2,9	2,9	2,9	2,9
Övriga fastigheter	0,1	0,1	0,1	0,1
Exploateringsmark	98,5	80,4	98,5	80,4
Summa	7 367,1	6 551,2	9 860,6	9 109,5
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod				
Verksamhetsfastigheter	40 år	40 år		
Vatten/avlopp	43 år	43 år		
Publika fastigheter	32 år	32 år		

Not 16	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	708,6	673,3	761,2	725,8
Årets investeringar	73,3	53,2	76,5	54,5
Årets investering, finansiellt leasade bilar	1,4	4,1	1,4	4,1
Försäljningar och utrangeringar	-47,9	-21,9	-54,8	-23,5
Omklassificering	22,9	-0,1	22,9	0,0
Utgående anskaffningsvärde	758,3	708,6	807,2	760,9
Ingående avskrivningar	-504,9	-471,0	-546,4	-509,5
Försäljningar och utrangeringar	14,3	11,6	21,4	11,6
Årets avskrivningar	-46,5	-43,3	-49,6	-46,0
Finansiellt leasade bilar	-2,6	-2,2	-2,6	-2,2
Utgående avskrivningar	-539,7	-504,9	-577,2	-546,1
Restvärde	218,6	203,7	230,0	214,8
Specifikation av utgående bokfört värde				
Maskiner	7,5	7,8	7,5	9,8
Inventarier och konst	144,5	131,7	155,9	133,1
Finansiellt leasade bilar	10,1	11,3	10,1	11,3
Bilar och andra transportmedel	11,3	10,5	11,3	18,0
Förbättringsutgifter på ej ägda fastigheter	45,2	42,4	45,2	42,6
Summa	218,6	203,7	230,0	214,8
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod				
Maskiner	19 år	19 år		
Inventarier	18 år	18 år		
Transportmedel	18 år	18 år		
Förbättringsutgifter på ej ägda fastigheter	24 år	24 år		

Not 17	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Pågående ny-, till- och ombyggnation				
Ingående anskaffningsvärde	2 076,9	1 350,1	2 166,0	1 641,8
Årets investeringar	1 006,0	947,9	1 036,8	1 062,8
Försäljningar och utrangeringar	-20,0	-	-20,0	-
Omklassificering	-838,6	-221,1	-920,8	-538,7
Utgående anskaffningsvärde	2 224,3	2 076,9	2 262,0	2 165,9

Not 18	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Övriga finansiella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	1 242,1	1 268,4	1 015,8	1 042,4
Bostadsrätter	-	2,0	-	2,0
Nedskrivning aktieinnehav i Phalaenopsis AB	-	-35,8	-	-35,8
Medlemsinsats Kommuninvest	7,5	7,5	7,5	7,5
Överföring av mark till materiell anläggningstillgång	-108,4	-	-108,4	-
Övrigt	-0,5	-	-0,5	-0,3
Utgående anskaffningsvärde	1 140,7	1 242,1	914,4	1 015,8
Specifikation				
Aktier				
Järfällahus AB	226,4	226,4	0,0	0,0
Antal: 177 390 st Nom värde: 2 500 kr Ägarandel: 100%				
Järfälla Näringsliv AB	0,1	0,1	0,0	0,0
Antal: 1 000 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 100%				
Phalaenopsis AB	6,5	6,5	6,5	6,5
Antal: 2 000 st Nom värde: 50 kr Ägarandel: 100%				
Söderhalls Renhållnings AB	1,2	1,2	1,2	1,2
Antal: 1 200 st Nom värde: 1800 kr Ägarandel: 15%				
Stockholmsregionens Försäkrings AB	6,2	6,2	6,2	6,2
Kommentus AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Antal: 15 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 6,9%				
AB Vårlyjus	-	0,5	-	0,5
Antal: 2 415 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 4,83%				
SABO Byggnadsförsäkring AB	-	-	-	-
Antal 100 Nom värde 1000 kr				
Inera AB	0,0	0,0	-	-
Antal 5 Nom värde 8 500 kr Ägarandel 0,16%				
Barkarby Science AB	0,2	0,2	0,4	0,4
Antal 200 Nom värde 1 000 kr Ägarandel 14,28%				
Insatskapital Husbyggnadsvaror	-	-	-	-
Insatskapital 4x10000 kr				
Bostadsrätter	134,1	134,1	134,1	134,1
Medlemsinsats Kommuninvest Ekonomisk Förening	74,4	66,9	74,4	66,9
Avtal om mark från staten	691,6	800,0	691,6	800,0
<i>I avtalet om "Stockholmsöverenskommelsen" ingår att staten överlåter mark till kommunen. Markens värde vid exploatering har bestämts via två olika värderingar som i genomsnitt uppskattat värdet vid anskaffningstillfället till 800 mnkr.</i>				
Summa	1 140,7	1 242,1	914,4	1 015,8

Not 19	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Långfristiga fordringar				
Ingående värde	114,0	0,0	114,4	0,3
Förskottering till staten enligt avtal om tunnelbana	143,0	114,0	143,0	114,0
Övrigt	-	-	-	0,1
Utgående värde	257,0	114,0	257,4	114,4

Not 20	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Exploateringsmark och förråd				
Ingående värde	385,8	218,2	385,8	218,2
Årets anskaffningar	387,9	113,2	387,9	113,2
Omklassificering	108,4	186,9	108,4	186,9
Värdeförändring omsättningstillgång	-	-36,4	-	-36,4
Kostnadsfört	-404,1	-96,1	-404,1	-96,1
Utgående värde	478,0	385,8	478,0	385,8

Not 21	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Fordringar				
Kundfordringar	69,2	104,2	75,2	112,3
Mervärdesskatt	82,1	68,6	82,1	70,7
Fordran fastighetsavgift	70,9	64,1	70,9	64,1
Fordran skatteavräkning	118,5	92,6	139,0	92,6
Övriga interimsposter	97,0	88,9	85,5	94,2
Övriga kortfristiga fordringar	11,7	73,3	9,8	86,2
Summa	449,4	491,7	462,5	520,1

Not 22	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Kortfristiga placeringar				
Ingående värde	24,6	0,6	24,6	0,6
Aktiekapital Veddesta kv7 AB	-	0,1	-	0,1
Aktieägartillskott Veddesta kv1 AB - Veddesta kv7 AB	-	23,9	-	23,9
Utgående värde	24,6	24,6	24,6	24,6
Specifikation				
Aktier	24,6	24,6	24,6	24,6
Summa	24,6	24,6	24,6	24,6
Marknadsvärde	24,6	24,6	24,6	24,6

Not 23	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Kassa och bank				
Kassa och bank	301,2	353,9	314,3	364,7
Summa	301,2	353,9	314,3	364,7
Specifikation				
Kommunen	-181,7	114,2	-181,7	114,2
Järfällahus AB	464,4	221,5	464,4	221,5
Phalaenopsis AB	-5,0	-5,2	-5,0	-5,2
Spidarör AB	14,1	14,2	14,1	14,2
Veddesta-bolagen	8,7	8,5	8,7	8,5
Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	13,1	10,8
Järfälla Näringsliv AB	0,7	0,7	0,7	0,7
Summa	301,2	353,9	314,3	364,7
Beviljad checkräkningskredit	300,0	300,0	300,0	300,0
varav Järfällahus AB enligt avtal	130,0	130,0	130,0	130,0

Not 24	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Eget kapital				
Ingående eget kapital enl fastställd balansräkning	3 874,8	3 812,3	5 038,1	4 941,5
Koncernmässig justering	-	-	0,5	1,7
Ingående justerat eget kapital	-	0,1	5 038,6	4 943,2
Årets resultat	493,6	62,4	764,8	94,9
Summa	4 368,4	3 874,8	5 803,4	5 038,1

Not 25	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående pensionsavsättningar	586,9	515,3	619,1	546,0
Pensionsutbetalningar	-15,1	-14,1	-16,1	-14,1
Nyintjänad pension	35,8	45,2	37,3	46,7
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	11,6	7,0	12,3	7,0
Ändrat livslängdsantagande	-	17,6	-	17,6
Förändring av löneskatt	8,3	14,0	8,6	14,0
Övrigt	2,1	1,9	1,8	1,9
Utgående pensionsavsättningar	629,6	586,9	663,0	619,1
<i>Aktualiseringsgrad (%)</i>	<i>98,0</i>	<i>98,0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Specifikation				
Pensioner enligt blandad modell	506,7	472,3	533,6	498,2
Löneskatt	122,9	114,6	129,4	120,9
Summa	629,6	586,9	663,0	619,1

Not 26	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Andra avsättningar				
Medfinansiering tunnelbana	556,4	705,5	556,4	705,5
<i>Enligt avtalet om "Stockholmsöverenskommelsen" ska kommunen till Stockholms Läns Landsting medfinansiera byggandet av tunnelbana till Barkarby med 1 384 mnkr. Avsättningen är indexuppräknad från 2016.</i>				
Ingående balans	705,5	331,4	705,5	331,4
Ökad avsättning pga omförhandling av avtal	-	489,0	-	489,0
Amortering enligt betalplan	-192,9	-146,6	-192,9	-146,6
Förändring KPI-del av avsättning	43,8	31,7	43,8	31,7
Utgående balans	556,4	705,5	556,4	705,5
Avsättning för tunnelbaneupp gång Veddesta	102,3	102,5	102,3	102,5
Avsättning för sanering av mark	449,8	188,6	449,8	188,6
Ingående balans	188,6	140,2	188,6	140,2
Nya avsättningar	344,4	61,0	344,4	61,0
Reviderade uppskattningar	-63,6	-	-63,6	-
lanspråktaget	-19,6	-12,6	-19,6	-12,6
Utgående balans	449,8	188,6	449,8	188,6
Uppskjuten skatteskuld	-	-	132,3	130,4
Övriga avsättningar	-	-	-	-
Summa	1 108,5	996,6	1 240,8	1 127,0

Not 27	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Långfristiga skulder				
Svenska lån, banker och Kommuninvest	3 060,0	2 960,0	3 875,1	4 051,1
Anläggnings- och anslutningsavgifter V/A och avfall	313,1	268,6	313,1	268,6
Leasingskuld, nya simhallen	213,3	216,3	213,3	216,3
Leasingskuld, bilar	9,7	11,1	9,7	11,1
Investeringsbidrag	34,6	22,3	34,6	22,3
Summa	3 630,7	3 478,3	4 445,8	4 569,4
Genomsnittlig upplåningsränta senaste 12 mån.	0,64%	0,26%	0,65%	0,29%

Specifikation till långa och korta lån not 27 o. 28*Kreditförfall för lån per 2022-12-31*

	Mnkr	Mnkr	Mnkr	Mnkr
2022	0,0	1 050,0	0,0	1 244,0
2023	1 100,0	1 100,0	1 386,0	1 375,0
2024	1 100,0	900,0	1 279,0	1 074,0
2025	1 110,0	560,0	1 168,0	610,0
2026	850,0	400,0	1 214,0	758,0
2027	0,0	0,0	114,0	0,0
2028	0,0	0,0	100,0	200,0
Summa	4 160,0	4 010,0	5 261,0	5 261,0

Not 28	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Kortfristiga skulder				
Järfällahus AB	467,2	221,5	0,0	0,0
Phalaenopsis AB och Spidarör AB	9,0	9,0	9,0	9,0
Järfälla Näringsliv AB	0,4	0,7	0,0	0,0
Veddesta kv1 AB - Veddesta kv7 AB	8,7	8,5	8,7	8,5
Leverantörsskulder	380,9	445,4	406,8	467,1
Personalens källskatt	37,1	36,0	37,1	36,0
Semester- och övertidsskuld inkl personalomkostn.	133,2	129,1	137,3	129,1
Upplupna räntor	12,2	4,3	12,2	4,3
Upplupen pensionskost avgiftsbest del inkl löneskatt	96,6	96,0	96,6	96,0
Upplupen arbetsgivaravgift	53,6	52,4	53,6	52,4
Övriga upplupna kostnader	196,3	191,3	232,1	233,2
Momsskuld	13,1	8,5	13,1	8,5
Förutbetalda skatteintäkter	0,0	43,9	0,0	43,9
Förutbetalda intäkter - V/A och Avfall	13,1	13,3	13,1	13,3
Kortfristig skuld till Kommuninvest	1 100,0	1 050,0	1 386,0	1 210,0
Övriga förutbetalda intäkter	96,6	195,9	133,2	248,0
Övriga kortfristiga skulder	105,7	1,5	112,0	4,5
Summa	2 723,7	2 507,3	2 650,8	2 563,8

Not 29	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Pensioner	1 034,3	1 075,2	1 047,7	1 078,3
Löneskatt	250,9	260,8	254,1	261,5
Summa	1 285,2	1 336,0	1 301,8	1 339,8

Not 30	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Borgensåtaganden				
Järfällahus AB	1 053,0	1 213,0	-	-
Kommuninvest	2,9	-	-	-
Attunda Räddningstjänst	47,6	38,1	-	-
Järfälla Nya Badanläggning AB	193,5	198,3	193,5	198,3
Föreningar	5,9	6,9	5,9	6,9
Summa	1 302,9	1 456,3	199,4	205,2

Kommentar till not 30, solidarisk borgen Kommuninvest

Järfälla kommun har i april 2013 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Järfälla kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Järfälla kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 5 660 657 938 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 5 663 535 097 kronor.

Not 31	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Ansvarsförbindelser				
Kommunalförbundet Norrvatten	168,9	144,5	168,9	144,5
Summa	168,9	144,5	168,9	144,5

Not 32	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Leasingavtal				
<u>Finansiellt leasingavtal nya simhallen</u>				
Fastigheter	216,2	221,8	221,8	221,8
Totala minimileaseavgifter	303,0	315,0	315,0	315,0
Nuvärde minimileaseavgifter	188,0	192,3	192,3	192,3
<i>Därav förfall inom 1 år</i>	11,6	11,6	11,6	11,6
<i>Därav förfall inom 1-5 år</i>	42,1	42,1	42,1	42,1
<i>Därav förfall senare än 5 år</i>	134,3	138,5	138,5	138,5
Variabla avgifter	1,9	1,5	1,5	1,5
<u>Finansiella leasingavtal bilar</u>				
Bilar	10,1	11,3	11,3	11,3
Totala minimileaseavgifter	9,9	11,3	11,3	11,3
Framtida finansiella kostnader	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	9,7	11,1	11,1	11,1
<i>Därav förfall inom 1 år</i>	2,5	2,3	2,3	2,3
<i>Därav förfall inom 1-5 år</i>	7,2	8,8	8,8	8,8
<i>Därav förfall senare än 5 år</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<u>Operationell leasing</u>				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
<i>Inom ett år</i>	11,4	14,6	15,5	15,5
<i>Senare än 1 år men inom 5 år</i>	5,8	11,1	12,7	12,7
<i>Senare än 5 år</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	17,2	25,7	28,2	28,2
Summa	214,9	229,1	231,6	231,6

Not 33	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	2022	2021	2022	2021
Avtal om visstidspension				
Ej inriade avtal om visstidspension förtroendevalda, antal	1	1	1	1
Avtalen förutsätter i princip 12 års tjänstgöring. Samordning sker med eventuellt utfallande lön.				

Driftredovisning

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla nämndernas ekonomiska relationer och innehåller även kommuninterna transaktioner, såsom köp och försäljning mellan nämnderna. Interna poster inom en och samma nämnd är exkluderade. Kalkylmässiga transaktioner som ingår är personalomkostnader (PO-pålägg) som uppgår till 39,3 % av lönekostnaden, kapitalkostnader (avskrivningar på investeringar och ränta på deras restvärden) där internräntan uppgår till 1,0 %. Kostnader som interndeberas är hyreskostnader, baserade på självkostnadsprincipen med påslag för inre och periodiskt underhåll, 40 resp 51 kr/kvm, kostnader för transporter med priser baserade på självkostnadsprincipen, kostnader för mat från gemensamma kök. Gemensamma IT-relaterade kostnader fördelas med schabloner.

Kommunbidraget är den delen av nämndens verksamhet som är skattefinansierad. Kommunbidraget är en intern intäkt hos varje nämnd och motsvaras av en intern kostnad på kommungemensamt. När kommunbidraget är inkluderat är budgeten för varje nämnd noll. Kommunbidraget är exkluderat i driftsredovisningen nedan.

	Intäkt Utfall 2022	Kostnad Utfall 2022	Netto- kostnad Utfall 2022	Netto- kostnad Budget 2022	Netto- kostnad Avvikelse 2022	Netto- kostnad Utfall 2021
Kommunfullmäktige och kommunstyrelse	127,0	-445,6	-318,6	-330,8	12,2	-290,7
Barn- och ungdomsnämnden	279,9	-2 116,7	-1 836,8	-1 896,5	59,6	-1 808,3
Kompetensnämnden	175,8	-634,5	-458,7	-445,6	-13,1	-451,5
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	21,5	-246,5	-225,0	-235,1	10,1	-210,8
Socialnämnden	122,4	-1 074,6	-952,2	-959,7	7,4	-897,4
Äldrenämnden	150,7	-798,1	-647,4	-647,7	0,3	-614,6
Familjerättsnämnden	2,4	-7,8	-5,4	-5,8	0,4	-5,5
Tekniska nämnden, skattefinansierad	736,8	-998,6	-261,7	-234,5	-27,2	-236,4
Tekniska nämnden, VA	163,5	-163,5	0,0	0,0	0,0	0,4
Tekniska nämnden, avfall	75,7	-73,4	2,4	0,0	2,4	-0,5
Miljö- och bygglövsnämnden	25,3	-37,1	-11,8	-13,4	1,5	-9,4
Totalt styrelse och nämnder	1 880,9	-6 596,3	-4 715,4	-4 769,0	53,6	-4 524,7
Verksamhetens nettokostnader	3 356,4	-7 893,7	-4 537,3	-3 898,2	-639,1	-4 146,9
Gemensamma intäkter/kostnader	1 475,5	-1 297,3	178,1	870,8	-692,7	377,8
Varav Exploateringsredovisning	700,2	-404,1	296,1	945,9	-649,8	498,9
Varav Kommungemensamt exklusive exploatering	775,3	-893,2	-118,0	-75,1	-42,9	-121,1
varav						
-Justering för generella statsbidrag på nämnder	-32,3		-32,3		-32,3	
-Justering för finansiell kostnad på nämnder		11,4	11,4		11,4	
-Internränta	62,6		62,6	105,9	-43,3	179,6
-Semester- och övertidsskuld		-1,5	-1,5		-1,5	2,1
-Pensioner		-255,0	-255,0	-252,0	-3,0	-285,5
-Arbetsgivaravgifter, mm		-571,4	-571,4	-594,2	22,8	-555,3
-Personalomkostnader	715,6		715,6	725,2	-9,6	697,3
-Återbetalning fastighetsskatt	29,4		29,4		29,4	
-Marksaneringar		-15,3	-15,3		-15,3	-61,0
-Utrangeringar		-60,0	-60,0		-60,0	-14,0
-Kommunbidrag						
-Övrigt		-1,4	-1,4	-60,0	58,6	-84,2
Skatteintäkter	4 054,8		4 054,8	3 947,0	107,8	3 827,3
Generella statsbidrag och utjämning	1 123,2	-46,0	1 077,3	987,2	90,1	972,6
Finansiella intäkter/kostnader	58,3	-159,5	-101,2	-35,1	-66,1	-58,5
Extraordinär kostnad, tunnelbanan						-532,1
Summa gemensamt inklusive skatter och finansnetto	6 711,9	-1 502,8	5 209,1	5 769,9	-560,8	4 587,1
TOTALT KOMMUNEN se not 2 o. 3	8 592,8	-8 099,1	493,7	1 000,9	-507,2	62,4
Exklusive exploateringsresultat	7 892,6	-7 695,0	197,6	55,0	142,6	95,6

Investeringsredovisning

Verksamhet

Verksamhet	Årets investeringar (mnkr)				
	Inkomst/ Utgift	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Utfall 2021*
Infrastruktur	Inkomst	0,0	-13,2	-13,2	
	Utgift	234,8	123,2	-111,6	111,3
Infrastruktur, exploatering	Inkomst	0,0	-9,7	-9,7	
	Utgift	684,6	648,8	-35,8	529,1
Affärsverksamhet	Utgift	193,9	142,3	-51,6	51,1
Affärsverksamhet, exploatering	Inkomst	-130,0	-52,4	77,6	
	Utgift	286,0	188,9	-97,1	239,5
Pedagogisk verksamhet	Utgift	619,0	210,6	-408,4	262
Vård och omsorg	Utgift	219,5	32,4	-187,1	41,8
Kultur och Fritid	Utgift	133,9	22,6	-111,3	46,6
Kommungemensamt	Utgift	89,6	44,5	-45,1	33,2
Totalsumma bruttoutgifter	Utgift	2 461,3	1 413,3	-1 048,0	1 314,6
Totalsumma inkomster	Inkomst	-130,0	-75,3	54,7	
Totalsumma nettoutgifter		2 331,3	1 338,0	-993,3	1 314,6

* I utfallen för 2021 redovisas inkomster och utgifter netto.

Tabell: Investeringar per verksamhet i mnkr

Nämnd

Nämnd	Årets investeringar (mnkr)				
	Inkomst/ Utgift	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Utfall 2021*
Kommunstyrelsen	Utgift	74,7	37,4	-37,3	18,0
Kommunstyrelsen, exploatering	Inkomst	-130,0	-62,1	67,9	
	Utgift	970,6	837,7	-132,9	768,0
Tekniska nämnden	Inkomst	0,0	-13,2	-13,2	
	Utgift	1288,0	516,8	-771,2	511,3
Miljö- och bygglovsnämnden	Utgift	1,8	0,0	-1,8	0,0
Barn- och ungdomsnämnden	Utgift	20,5	4,9	-15,6	4,5
Kompetensnämnden	Utgift	3,6	4,5	0,9	4,4
Kultur-, demokrati- o fritidsnäm.	Utgift	83,7	6,0	-77,7	5,5
Socialnämnden	Utgift	7,5	2,0	-5,5	1,5
Äldrenämnden	Utgift	10,8	4,0	-6,8	1,9
Familjerättsnämnden	Utgift	0,1	0,0	-0,1	0,0
Totalsumma bruttoutgifter	Utgift	2 461,3	1 413,3	-1 048,0	1 314,6
Totalsumma inkomster	Inkomst	-130,0	-75,3	54,7	
Totalsumma nettoutgifter		2 331,3	1 338,0	-993,3	1 314,6

* I utfallen för 2021 redovisas inkomster och utgifter netto.

Tabell: Investeringar per nämnd i mnkr

Större investeringar över 30 mnkr

Mnkr	Samtliga år			2022		
	Budget	Ack. utfall	Prognos	Budget	Utfall	Budget-avvikelse
Barkarbystaden*				765,7	560,5	205,2
Järfälla exploatering*				74,9	60,4	14,5
Nya simhallen förberedande arbete	69,0	39,5	69,3	0,0	0,0	0,0
Barkarbystaden F-9 Ålstaskolan	285,0	214,2	284,2	142,7	71,9	70,8
Ormbacka B åk F-6	210,0	10,6	270,6	10,0	10,6	-0,6
Grundskola, högstadiet	130,0	13,3	130,0	31,2	9,5	21,7
Förskola i Veddesta I kv.6	75,0	0,4	75,0	0,0	0,4	-0,4
Förskola Barkarbystaden	45,0	6,5	40,3	44,8	6,4	38,5
Förskola BS IV kv 12	60,0	1,0	61,0	6,0	1,0	5,0
Barkarbyskolan - ut och ombyggnad	80,0	7,3	80,1	27,9	5,2	22,7
Björkeby skolan, matsal, kök	45,0	23,5	44,5	39,5	18,1	21,5
Källtorpskolan köksrenovering	40,0	4,7	40,0	39,0	3,7	35,3
Särskilt boende Viksjö	158,0	9,2	158,0	147,4	0,2	147,2
Ny gruppboende kv 21 BS III	40,0	0,1	40,0	4,0	0,1	3,9
Renovering av Lindens äldreboende	42,0	1,1	42,0	10,0	1,1	8,9
Ombyggnation av gamla simhallen	150,0	6,1	150,1	8,0	6,1	1,9
Hästskovägen VA-ledning	34,1	18,9	43,0	27,8	12,6	15,2
Spill och dagvattenledningar i Almarevägen	25,0	12,4	30,8	4,0	12,4	-8,4
VA-försörjning Uddnäs/Lund	46,1	35,2	36,6	2,0	0,5	1,5
Sopsug terminal B/C	86,0	63,3	85,3	52,0	47,0	5,0
Summa pågående projekt	1 620,2	467,4	1 680,9	1 437,0	827,8	609,3
Avslutade projekt 2022						
Kyrkparken	48,3	48,3	48,3	1,0	0,0	1,0
Summa avslutade projekt	48,3	48,3	48,3	1,0	0,0	1,0
S:a alla projekt	1 668,5	515,7	1 729,2	1 438,0	827,8	610,3

* Exploateringsprojekten styrs mot minst ett nollresultat sammantaget över alla år, men en uppdelning på resultatpåverkande del och investeringar har inte specificerats. Järfälla kommun har påbörjat ett utvecklingsarbete vilket resulterat i nya ekonomistyrregler där beslutsgången är tydligare för alla kommande investeringar samt att det finns en total investeringsbudget för samtliga år. Modellen kommer successivt att införas för nya investeringar och sammanställningen av investeringsbudgeten kommer att utvecklas

Revisionsberättelse

Kompletteras efter kommunstyrelsens sammanträde

Bilaga 1 Uppföljning nämndmål och indikatorer

Mer information om måluppfyllelsen redovisas i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

 Helt uppfyllt
  Delvis uppfyllt
  Ej uppfyllt
  Ej utvärderat

Nämndmål	Bedömning
Tryggare Järfälla	
Järfällabornas trygghet ska öka (KS)	
Elever i Järfällas förskolor och grundskolor ska uppleva trygghet och studiero (BUN)	
Alla elever ska uppleva ökad trygghet och studiero (KON)	
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (SON)	
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (ÄN)	
God välfärd	
Kompetensförsörjningen ska stärkas (KS)	
Elevers skolresultat ska förbättras (BUN)	
Alla elever ska uppnå gymnasiebehörighet (BUN)	
Alla elevers resultat ska förbättras (KON)	
Järfällabornas nöjdhet med kultur- och fritidsaktiviteter ska öka (KDN)	
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (ÄN)	
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (SON)	
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (FRN)	
Nöjdheten med tekniska nämndens service och myndighetsutövning gentemot Järfällaborna, företagare och kommunens verksamheter ska öka (TEN)	
Ekonomi ska vara i balans på kort och lång sikt (KS)	
Verksamhetsutveckling ska drivas med hjälp innovationer (KS)	
Hållbar utveckling	
Arbetslösheten ska minska (KS)	
Integrationen ska stärkas och segregationen minska (KS)	
Kommunen ska byggas ut på ett ekonomiskt, socialt och klimatmässigt hållbart sätt (KS)	

Uppföljning av indikatorer

Tryggare Järfälla

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Järfällabornas trygghet ska öka (KS)				
Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute, andel (%) (SCB:s medborgarundersökning)		91.00%	94.9%	
Kommentar:				
Ovanstående och flera andra av indikatorerna som följer är hämtade från SCB:s medborgarundersökning. Urvalet som erbjöds besvara enkäten bestod av 1600 slumpmässigt utvalda personer över 18 år. Totalt svaranden i Järfälla var 543, vilket ger en svarsfrekvens på 34 %. Svarsfrekvensen för riket var 36 %.				
Andelen som i undersökningen anger att de upplever trygghet utomhus när det är ljust ute har ökat från 91 till 94,9 %. Motsvarande mått för region Stockholm låg på 93,6 % år 2021 och 93,3 % 2022. Inga värden finns tillgängliga för 2020.				
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel(%) (SCB:s medborgarundersökning)		56.1%	60.0%	
Kommentar:				
Andelen som anger att de upplever trygghet utomhus när det är mörkt ute har ökat. Motsvarande mått för region Stockholm låg år 2021 på 69,6 % och år 2022 låg värdet på 69,1 %. Inga värden finns tillgängliga för 2020.				
Elever i Järfällas förskolor och grundskolor ska uppleva trygghet och studiero (BUN)				
Andel föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i fritidshemmet	87%	92%	94%	
Andel föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i förskolan	91%	95%	95%	
Andel föräldrar som anser att sitt barn känner sig tryggt i skolan	86%	92%	91%	
Andel elever som känner sig trygga i fritidshemmet	90%	96%	98%	
Andel elever som känner sig trygga i skolan.	87%	93%	94%	

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Andel föräldrar som anser att personalen aktivt motverkar att något barn behandlas illa	80%	76%	78%	
Andel elever som anser att man har studiero på lektionerna	71%	83%	83%	
Andel föräldrar som anser att sitt barn har studiero under lektionerna	59%	65%	70%	
Andelen lärare som anser att eleverna har studiero på lektionerna.		94%	94%	
Alla elever ska uppleva ökad trygghet och studiero (KON)				
Andel elever som upplever en lärandemiljö som präglas av trygghet och studiero	71.7%	80.6%	81.1%	
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (SON)				
Andel barn som görs delaktiga i förhandsbedömningar (ej våld) och utredningar som rör dem ska öka årsvis tills de ligger på minst 80 %.	59.00%	63.00%	66.00%	
Kommentar: Årets resultat är 66 % vilket inte når upp till målnivån om 80 %. Årets resultat har dock ökat och visar på en stigande trend.				
Nämndens beslut ska vid överklaganden till förvaltningsdomstol fastställas i minst 90 % (slutliga avgöranden i sista instans, IFO/FO).	93.00%	92.00%	86.00%	
Kommentar: Årets resultat är 86 % vilket inte helt når upp till målet om 90 %.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Enheterna inom området funktionsnedsättning (boende) ska dokumentera om den enskildes delaktighet i alla genomförandeplaner.		100.00%	90.00%	
Kommentar: Årets resultat är 90 %, vilket inte helt når upp till målnivån om 100 %.				
Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet (ÄN)				
Nämndens beslut ska vid överklaganden till förvaltningsdomstol fastställas i minst 85 % (slutliga avgöranden i sista instans)	96.00%	88.00%	80.00%	
Kommentar: Årets resultat är 80 % vilket inte når upp till målet om 85 %. Siffrorna visar på en minskande trend, men läsaren ska ha i åtanke att det rör sig om ett tiotal ärenden per år, vilket gör att små förändringar kan ge stort utslag i statistiken.				
Andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga i sitt särskilda boende ska bibehållas på nuvarande höga nivå (minst 90 %)	82.00%		86.00%	
Kommentar: Årets resultat är 86 % vilket inte når upp till målet om 90 %. Måttet är hämtat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Ingen brukarundersökning genomfördes 2021.				
Andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga med att bo kvar hemma med stöd från hemtjänsten ska öka varje år till dess att resultatet är 90 % eller högre	82.00%		78.00%	
Kommentar: Årets resultat är 78 % vilket inte når upp till målet om 90 %. Socialstyrelsen genomförde ingen brukarundersökning under 2021.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Andelen brukare inom hemtjänsten som uppger att de har fått välja utförare av hemtjänst ska bibehållas på nuvarande höga nivå (minst 75 %)	78.00%		73.00%	

Kommentar:

Årets resultat är 73 % vilket inte helt når upp till målet om 78 %. Socialstyrelsen genomförde ingen brukarundersökning under 2021.

God välfärd

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Kompetensförsörjningen ska stärkas (KS)				

Personalomsättning, totalt i kommunen	14.00%	9.67%	11.99%	
---------------------------------------	--------	-------	--------	---

Kommentar:

Indikatorn visar på en höjning av personalomsättningen under 2022. Ett visst mått av personalomsättning är naturligt på en arbetsplats, men en för hög personalomsättning tyda på att medarbetare inte trivs på sin arbetsplats. 11.99 % bedöms ligga inom ramen för det som kan beskrivas vara "naturlig rörelse".

Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	8.25%	6.82%	6.91%	
---------------------------------	-------	-------	-------	---

Kommentar:

Sjukfrånvaron på total nivå i kommunen har ökat marginellt i jämförelse med år 2021, men har minskat sedan 2020 då sjukfrånvaron var hög till följd av pandemin. En viss sjukfrånvaro ska förekomma i en organisation eftersom avsaknad av sjukfrånvaro tyder på att medarbetare arbetar trots sjukdomstillstånd. Däremot ska sjukfrånvaron inte var för hög, eftersom det kan tyda på utmaningar i arbetsmiljön. 6,91 % sjukfrånvaro bedöms ligga inom ett naturligt spann för sjukfrånvaro.

Hållbart medarbetarengagemang, totalt i kommunen	79.70		80.20	
--	-------	--	-------	---

Kommentar:

Index för hållbart medarbetarengagemang omfattar områdena motivation, ledarskap och styrning. År 2021 genomfördes inte en medarbetarundersökning varpå resultat från det året saknas.

Elevers skolresultat ska förbättras (BUN)

Andel föräldrar som anser att barnen får uppgifter och utmaningar som leder till kunskapsutveckling	86%	83%	84%	
---	-----	-----	-----	---

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Andel föräldrar som anser att barnen får uppgifter och utmaningar som leder till utveckling och lärande på fritidshemmet	72%	87%	90%	
Andel föräldrar som anser att barnen stimuleras och får uppgifter och utmaningar som leder till utveckling och lärande samt kunskapsutveckling i förskolan	90%	93%	94%	
Andel elever som anser att lärarna hjälper dem i skolarbetet om de behöver det	88%	94%	95%	
Andel elever som vet vad de ska kunna för att nå kunskapskraven i olika ämnen	83%	93%	86%	
Alla elever ska uppnå gymnasiebehörighet (BUN)				
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	232.3	232.4	226.1	
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	85.9%	86.8%	84.1%	
Kommentar:				
Motivering till att indikatorerna ovan bedöms som delvis uppfyllda, trots sänkning från föregående år, är att sänkningen inte är tillräckligt stor för att klassas som att målet inte alls är uppnått. Samma resonemang tillämpas vid låga höjningar.				
Alla elevers resultat ska förbättras (KON)				
Andel registrerade betyg E-A	69.1%	69.6%	62.3%	
Kommentar:				
Så gott som alla skolformer uppvisar ett tapp i studieresultat, i flera fall de lägsta under hela mandatperioden. Huvudsakligen kan detta härledas till ett kunskapsstapp under pandemin, som även observeras på nationell nivå.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Järfällabornas nöjdhet med kultur- och fritidsaktiviteter ska öka (KDN)				
Gemenskap, egen identitet, positiv förväntan och rättvisa	90.00%	93.00%	94.00%	
Kommentar: Målvärdet om att öka värdet är uppnått. Måttet hämtas från KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan).				
Nöjdhet bland besökare/deltagare i kulturaktiviteter (egen enkät)	87.00%	82.00%	89.00%	
Arbetet med att främja det lokala kulturlivet			49.60%	
Kommentar: Måttet kommer från SCB:s medborgarundersökning. Frågeställningen är ny, vilket är skälet till att värden saknas för tidigare år. Måttet baseras på frågan: "Vad tycker du om kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet?". 49,6 % gav ett högt betyg i Järfälla, vilket kan jämföras med rikets 60,9.				
Deltagarnas nöjdhet med kulturskolans kursverksamhet	92.00%		94.00%	
Kommentar: Egen kundundersökningen genomförs vartannat år, vilket är skälet till att värde saknas för 2021.				
Deltagarnas nöjdhet i kulturskolans öppna aktiviteter (egen enkät)				
Kommentar: Vid de öppna aktiviteter som anordnats under året har utvärderingar genomförts i kvalitativ form, det vill säga i intervjuform. Därför finns ingen kvantitativ data.				
Antal besök på bibliotekens digitala kanaler				
Kommentar: Indikatorn kan inte utvärderas.				
Antal fysiska besök på biblioteken	247 616	165 902	319 600	
Nöjdhet med bibliotekens digitala utbud (SCB:s medborgarundersökning)		82.00%	86.40%	

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Nöjdhet med bibliotekens utbud av aktiviteter (SCB:s medborgarundersökning)			79.90%	
Kommentar: 2022 är första året detta mäts i SCB:s medborgarundersökning.				
Nöjdhet med bibliotekens utbud av böcker och tidskrifter (SCB:s medborgarundersökning)		86.30%	95.20%	
Möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar (SCB:s medborgarundersökning)		85.30%	82.30%	
Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar (SCB:s medborgarundersökning)		82.60%	86.30%	
Antal aktiva individer i idrottsföreningar i åldersgruppen 7-20 (APN)	6 699	6 841	6 655	
Kommentar: Siffran för år 2022 är inrapporterad innan årets slut och det finns skäl att misstänka att den verkliga siffran är högre.				
Antal aktivitetstillfällen i åldersgruppen 7-20 (plus funkis) (APN)				
Kommentar: Indikatorn kan inte utvärderas.				
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (ÄN)				
Andelen brukare som anger att de är mycket eller ganska nöjda med sin hemtjänst ska öka varje år till dess att resultatet är 87 % eller högre.	85.00%		79.00%	
Andelen brukare som anger att de är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende ska öka varje år till dess att resultatet är 87 % eller högre	73.00%		70.00%	

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Andelen brukare som anger att det finns mycket eller ganska bra möjligheter att komma utomhus på sitt särskilda boende ska öka för varje år till dess att resultatet är 65 % eller högre	51.00%		38.00%	
Kommentar: Ovan tre mått är hämtade från Socialstyrelsens brukarundersökning. Ingen undersökning gjordes 2021.				
Andelen brukare som anger att maten brukar smaka mycket bra eller ganska bra på deras särskilda boende ska öka varje år till dess att resultaten är 75 % eller högre.	71.00%		64.00%	
Kommentar: Måttet är hämtat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Ingen undersökning gjordes 2021.				
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (SON)				
Andelen brukare som svarat positivt på om deras situation förbättrats sedan de fick kontakt med socialtjänsten (IFO) ska ligga kvar på minst 80 %	84.00%	85.00%	80.00%	
Kommentar: Årets resultat är 80 %, vilket når upp till målnivån som var satt till 80 %. Måttet baseras på SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom individ- och familjeomsorg.				
Andelen ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd ska öka varje år till dess att resultatet ligger på 85 % eller högre.	82.0%	86.0%	72.0%	
Kommentar: Måttet hämtas från Kommuners kvalitet i korthet, Kolada.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Andelen brukare i gruppbo- stad- LSS som svarat posi- tivt på frågan om de får be- stämna om saker som är viktiga hemma ska öka varje år till dess att resultatet lig- ger på 80 % eller högre.	83.33%	76.00%	90.00%	
Kommentar: Måttet kommer från SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.				
Andelen brukare inom dag- lig verksamhet - LSS som svarar ja på frågan om de får vara med och bestämma om saker som är viktiga ska öka varje år tills dess att resulta- tet ligger på 80 % eller högre	80.56%	64.00%	84.00%	
Kommentar: Måttet kommer från SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.				
Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv (FRN)				
I alla utredningar i vård- nadsärenden ska tydligt re- dogöras för hur barn har be- retts möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter samt hur dessa har beaktats vid en samlad bedömning.			100.00%	
Kommentar: Indikator är ny från 2022 varför det inte finns några resultat från tidigare år.				
Samtliga beslut om um- gängesstöd ska verkställas inom 3 veckor	100.00%	94.00%	100.00%	
Båda måtten ovan baseras på egen underökning.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Nöjdheten med tekniska nämndens service och myndighetsutövning gentemot Järfällaborna, företagare och kommunens verksamheter ska öka (TEN)				
Kommunens verksamhetslokaler ska underlätta ett gott verksamhetsresultat, NKI för fastighetsförvaltningen ska öka	64		69	
Kommentar:				
NKI-mätningen genomförs vartannat år av Evimetrix, på uppdrag av Sveriges kommuner och regioner. År 2022 resultatet på 69 innebar att Järfälla placerade sig på plats 10 av totalt 100 kommuner. Inom två viktiga delområden har Järfälla uppnått mycket goda resultat – plats 3 avseende inre skötsel och underhåll av lokalerna och plats 8 avseende kunddialog. Felanmälan har också fått högt betyg och ligger på plats 12.				
Betygen för gator och vägar ska öka		72.00%	74.00%	
Kommentar:				
Uppgifter om Järfällabornas nöjdhet med kommunens gator och vägar inhämtas från SCB:s medborgarundersökning. År 2021 svarade 72 % att de bedömde kommunens gator och vägar vara "mycket bra" eller "ganska bra". År 2022 landade andelen på 74%.				
Betygen för gång- och cykelvägar ska öka		81.50%	82.60%	
Kommentar:				
År 2021 svarade 81,5 % att de bedömde kommunens gång- och cykelvägar "mycket bra" eller "ganska bra". År 2022 landade andelen på 82,6 %. Bygg- och miljöförvaltningen fortsätter arbetet utifrån cykelplanen samt gångplanens uppsatta mål. Även arbetet med att binda ihop kommunens gång- och cykelvägar med Stockholm läns regionala nät har fortgått under 2022.				
Ekonomi ska vara i balans på kort och lång sikt (KS)				
Årets resultat (exklusive exploatering) minst 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	2.20%	2.00%	3.80%	
Kommentar:				
År 2022 visar på ett positivt resultat för kommunen.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Självfinansieringsgrad, exklusive exploateringar och samhällsfastigheter inom Barkarbystaden	75.6%	96.2%	125.0%	

Kommentar:

Indikatorn visar på att årets höga resultat om 3,8 % medfört att årets genomförda investeringar väl rymts inom ramen för egen finansiering. Att värdet ligger över 100 % förklaras av att resultatet varit positivt. Dock bör läsaren uppmärksammas på att måttet exkluderar investeringar som sker inom exploatering, det vill säga exempelvis infrastruktur och samhällsbyggnader i Barkarbystaden. Under 2022 syns en låg självfinansieringsgrad inom detta område, närmre bestämt på 33%.

Soliditeten inklusive totala pensionsåtagandet ska öka	24.3%	22.2%	24.7%	
--	-------	-------	-------	---

Kommentar:

Soliditeten ökar 2022, varpå målvärdet bedöms vara uppfyllt.

Verksamhetsutveckling ska drivas med hjälp innovationer (KS)

Antal processer/år genom innovation som innovationsavdelningen har bidragit till för att effektivisera	9	35	60	
--	---	----	----	---

Kommentar:

Kommunen arbetar mycket med digitalisering och innovation av olika processer och indikatorn bedöms vara uppfyllt.

Hållbar utveckling

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Arbetslösheten ska minska (KS)				
Andel öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år.	9.70%	8.50%	8.20%	
Integrationen ska stärkas och segregationen minska (KS)				
Andel öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år som är utrikesfödda.	17.00%	15.40%	14.60%	
Meritvärde för grundskolans samtliga huvudmän, elever med utländsk bakgrund födda utomlands	199.0	195.9	199.6	
Meritvärde för grundskolans samtliga huvudmän, elever med utländsk bakgrund som är födda i Sverige	235.4	230.9	221.0	
Andel gymnasiebehöriga elever, utländsk bakgrund födda utomlands	67.4%	62.3%	70%	
Andel gymnasiebehöriga elever, utländsk bakgrund födda i Sverige	87.8%	90.7%	83.3%	
Andel personer godkända i SFI	41.00%	37.00%		
Kommentar:				
Måttet finns tillgängligt med ett års eftersläpning. Målet har ej uppnåtts då andelen godkända personer i SFI minskat för år 2021 jämfört med 2020.				
Kommunen ska byggas ut på ett ekonomiskt, socialt och klimatmässigt hållbart sätt (KS)				
Järfällas skattekraftsutveckling relativt länet	103	103	103	
Kommentar:				
År 2020 jämfördes Järfällas värde på 103 mot länets resultat på 118, år 2021 var resultatet 103 jämfört med länets 119. År 2022 ligger motsvarande siffra på 103 gentemot 120. Differensen mellan Järfällas skattekraftsutveckling relativt länet ökar med andra ord, vilket beror på att länets skattekraftsutveckling drar i från Järfällas motsvarande utveckling.				

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Antalet arbetstillfällen i Järfälla ska årligen öka med minst 500	-579	1171		

Kommentar:

Indikatorn utgår från SCB:s siffror och släpar ett år. 1171 arbetstillfällen har tillkommit under 2021 och förklaras av två större etableringar som medförde cirka 500 arbetstillfällen vardera (Lidl och MTAB). En återhämtning efter pandemin då antal arbetstillfällen minskade i kommunen är också en sannolik förklaring.

Antal nya företag. Avser inflyttade/nyetablerade företag	320	412	420	
--	-----	-----	-----	---

Kommentar:

Indikatorn visar att den positiva trenden med allt fler inflyttade företag har fortsatt under 2022.

Befolkningen ska öka årligen till följd av inflyttning	937	1262		
--	-----	------	--	---

Kommentar:

Indikatorn kan inte utvärderas.

Andel Järfällabor som tycker att kommunen som en plats att bo och leva i är bra. (SCB:s medborgarundersökning)		89.00%	90.40%	
--	--	--------	--------	---

Andel Järfällabor som är nöjda med hur kommunen sköter sina olika verksamheter. (SCB:s medborgarundersökning)		82.00%	84.40%	
---	--	--------	--------	---

Andel Järfällabor som tycker att invånarna har möjlighet till insyn och inflyttande över kommunens beslut och verksamheter. (SCB:s medborgarundersökning)		20.00%	27.80%	
---	--	--------	--------	---

Andel förnybar energi i kommunens verksamhetslokaler	100.00%	100.00%		
--	---------	---------	--	---

Kommentar:

Siffror för 2022 får kommunen av E.ON i mars/april 2022, vilket är skälet till att indikatorn inte kan utvärderas vid skrivande stund.

Indikator	År 2020	År 2021	År 2022	Bedömning
Koldioxidutsläpp (ton/invånare)	0.9			○
Kommentar: Måttet släpar två år. 2019 var resultatet 1 ton per invånare och år 2020 var resultatet 0,9 ton per invånare. Sedan 1990 har det totala utsläppet per invånare minskat med drygt 52 % och ligger nu på drygt 0,9 ton koldioxid per invånare. Den största utsläppsminskningen har skett inom kategorin egen uppvärmning samt transporter och el och fjärrvärme.				
Fosforhalt i kommunens sjöar och vattendrag, ug/1, Översjön	38	41	25	●
Kommentar: Indikatorn visar att fosforhalten har minskat i Översjön sedan 2021.				
Fosforhalt i kommunens sjöar och vattendrag, ug/1, Bällstaån	58	70	80	◐
Fosforhalt i kommunens sjöar och vattendrag, ug/1, Igelbäcken	52	54	68	◐
Fosforhalt i kommunens sjöar och vattendrag, ug/1, Säbysjön	10	14	15	◐
Andel miljöbilar och lätta lastbilar i organisationen	55.00%		58.50%	●

